

Op te bergen  
in de band van  
5 juli 2006

*de leden van de commissie wordt  
verzocht hun eventuele opmerkingen  
binnen acht dagen na ontvangst aan  
de commissiegriffier mede te delen.*

## *Verslag*

---

### **van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid**

---

gehouden op 28 juni 2006

---

## INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Vaststelling agenda	4
Verslag vorige vergadering; lijst met toezeggingen	4
Ingekomen stukken	4
Rondvraag	5
IPO-aangelegenheden	5
Jaarverslag handhaving en onderzoek VROM-taakvelden	5
Verblijfsrecreatie in kwetsbare gebieden	14
Rapport Leefbaarheid op het Drentse platteland	22
Provinciaal uitvoeringsprogramma (PUP) Verkeer en vervoer 2006 en Startnotitie	
Uitwerkingsprogramma Verkeer en Vervoer Drenthe 2006-2010	26
Kaderrichtlijn water, Decembernote 2005 en Brochure en pamflet "De baten boven water"	39
Sluiting	47
Bijlage	
Wijzigingsblad	

## STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 28 juni 2006 in het provinciehuis te Assen.

### **Aanwezig:**

A. Lanting (VVD, voorzitter)  
H. Baas (ChristenUnie)  
L. Bomhof (VVD)  
A. Haar (D66)  
J. Haikens (VVD)  
H.R. Hornstra (PvdA)  
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)  
B. Janssen (CDA)  
mevrouw M.J. Kaal (CDA)  
W.H. Kuiper (GroenLinks)  
E. Olij (PvdA)  
A.G.H. Peters (CDA)  
J. Slagter (PvdA)  
M.J. Smit (D66)  
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)  
J.B. Wassink (GroenLinks)  
G. Wieringa (Drents Belang)  
Th.J. Wijbenga (CDA)

### **Voorts aanwezig:**

mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)  
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)  
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)  
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)  
H. Weggemans (PvdA, gedeputeerde)  
mevrouw B.J. Wiarda (commissiegriffier)  
mevrouw J. Tuinstra (onderzoeksbureau CWZ)  
L. Schiltkamp

### **Met kennisgeving afwezig :**

J. Heetebrij (ChristenUnie)  
C.D. de Jong (Fractie de Jong)  
B. Popken (OPD)  
K.H. Smidt (VVD)  
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)  
M.P. Turksma (PvdA)  
N.B. Bossina (VVD)

## **1. Opening**

De VOORZITTER opent de vergadering.

## **2. Mededelingen**

De VOORZITTER deelt mee dat de heren Bossina, Heetebrij, De Jong, Popken, Smidt en Turksma en mevrouw Stoel afwezig zijn. De heer Bomhof vervangt de heer Bossina. Na afloop van de vergadering vindt een bijeenkomst plaats over de uitvoering van POP II en op vrijdag 30 juni 2006 vindt een thema-bijeenkomst over de bevolkingsontwikkeling in Groningen plaats. Woensdagmiddag 6 september 2006 is er een veldexcursie. Een uitnodiging daarvoor hebben alle commissieleden ontvangen. Verder vraagt hij de commissieleden om de energiemeters voor het reces bij de griffie in te leveren.

## **3. Vaststelling van de agenda**

De agenda wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

## **4. Verslag vergadering van 31 mei 2006 en lijst van toezeggingen**

Het verslag wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

Van de lijst van toezeggingen kunnen de punten 1, 4, 6, 8 en 14 worden afgevoerd, aangezien aan deze toezeggingen is tegemoetgekomen.

## **5. Ingekomen stukken**

De heer KUIPER verzoekt om ingekomen stuk A2 over de N34 op de agenda van de volgende commissievergadering te zetten.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer WIERINGA stelt voor om ingekomen stuk B1, de brief van de dorpsvereniging Wezup over de aanleg van de fietstunnel oversteek N381, op de agenda van de volgende commissievergadering te plaatsen, alsmede ingekomen stuk B4.

De heer SLAGTER stelt voor om de stukken B1 en B4 niet op de agenda van de komende commissievergadering te zetten, want de behandeling van deze ingekomen stukken is buiten de orde. Zo betreft B4 een brief over de Koeleweg, maar deze heeft al een procedure doorlopen en hij wil daar niet opnieuw op terugkomen.

De COMMISSIE stemt, met uitzondering van de heer Wieringa, in met het voorstel om de ingekomen stukken B1 en B4, niet op de agenda van de eerstkomende commissievergadering te plaatsen.

Met inachtneming van bovenstaande opmerkingen wordt de lijst van ingekomen stukken, inclusief de wijze van afhandeling, goedgekeurd en vastgesteld

## 6. Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

## 7. IPO-aangelegenheden

De heer SMIT merkt naar aanleiding van de conceptinbreng van de heer Veenstra voor de IPO-vergadering van 29 juni 2006 op dat er een brief van GroenLinks Zeeland is ontvangen over de waterschapslasten. In de conceptinbreng van de heer Veenstra staat dat afschaffing van de waterschapslasten in plaats van onroerendezaakbelasting (OZB) een nader onderzoek waard is. Hij is akkoord met het voorstel om de systematiek van de inning van waterschapslasten nader te bekijken. Als tweede punt staat er ook dat de heer Veenstra akkoord wil gaan met het onderbrengen van waterschappen bij de provincie. Dat kan de heer Veenstra echter niet namens D66 inbrengen, want hij denkt dat een dergelijk belangrijk punt eerst discussie in de staten behoeft en dat er niet in de marge kan worden gezegd dat het standpunt van deze provincie is dat de waterschappen bij de provincie moeten worden ondergebracht.

De heer BOMHOF sluit zich bij de heer Smit aan. Hij zal dit vanmiddag in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie in aanwezigheid van de heer Veenstra herhalen.

Mevrouw VAN DE VIJVER merkt op dat indien de commissie een expliciet standpunt hierover wil innemen, dit punt ook in deze commissie aan de orde moet worden gesteld.

De heer KUIPER merkt op dat het inderdaad niet over het standpunt zelf gaat, maar over het feit dat daar in het provinciehuis allereerst over gediscussieerd moet worden.

De VOORZITTER stelt vast dat de commissie in meerderheid van oordeel is dat indien dergelijke vergaande standpunten worden ingenomen, daarover eerst in de commissie dient te worden gesproken.

## 8. Brief van 6 april 2006, kenmerk 13/5.5/2006003324, over Jaarverslag handhaving 2005 en brief van 11 mei 2006, kenmerk 19/5.2/2006004168, over Onderzoek VROM-taakvelden

De heer HORNSTRA heeft de laatste tijd veel gehoord over regels en handhaving. Regels zijn regels, regels zijn maar regels en regels zijn er voor de mensen en niet de mensen voor de regels. In Buitenhof heeft mevrouw Pessers een heel aardig licht laten schijnen op de toepassing van regels, namelijk dat er gekeken moet worden naar redelijkheid, zorgvuldigheid, billijkheid en proportionaliteit. Er ligt een aantal stukken voor en daaruit kan een aantal conclusies worden getrokken. De meest eenvoudige conclusie is dat de provincie het op een aantal terreinen goed doet, maar dat het op een aantal andere terreinen misschien wel wat minder goed gaat. Er wordt over gesproken dat het beleid soms tekortschiet of dat er wellicht geen draagvlak is voor het beleid. Dat geeft reden om daar toch eens nader over van gedachten te wisselen. Hij heeft een aantal citaten op een rijtje gezet en daaruit concludeert hij dat er heel veel goed gaat, maar dat het misschien toch nog wat beter kan en moet. Allereerst zegt hij iets over handhaving en daarna iets over huisvesting van verblijfsgerechtigden. Duidelijk is dat de provincie de zaak goed op de rails heeft, maar voor een aantal onderwerpen ontbreekt vastgesteld beleid. Zo bevat de omgevingsverordening bij water onvoldoende voorschriften en moet er meer aandacht komen voor de personele capaciteit. Bij zaken die niet goed gaan wordt een aantal verbeterpunten genoemd die omlijdnd worden aangegeven. Op pagina 12 van de bestuurssamenvatting staat een aantal punten waarmee het beter zou moeten en kunnen gaan. Daarbij gaat het om bodembescherming en geluid- en luchtkwaliteit en ontbreekt de algemene visie en sturing op het beleid met betrekking tot externe veiligheid. Daarnaast wordt opgemerkt bij klanttevredenheid dat de provincie betrouwbaar is, maar dat de provincie niet duidel-

lijk genoeg is. Het is goed om dan nu eens te spreken over wat er goed gaat en wat er minder goed gaat. Verder vraagt hij zich af of het feit dat bepaalde zaken niet duidelijk zijn, niet typisch Drents is of dat dit iets is wat hij in het algemeen wel meer tegenkomt. Het probleem wordt duidelijker als hij kijkt naar het krantenbericht waaruit blijkt dat er 24 uurscontrole is geweest en waarbij heel veel punten naar voren zijn gekomen waarbij is geconstateerd dat het niet goed is. Om wat voor feiten gaat het nu? Spreker trekt in ieder geval de conclusie dat er regels zijn die mensen of niet kennen, of aan hun laars lappen, want zij volgen die regels in ieder geval niet op. Is er dan genoeg draagvlak voor die regels? Er is een spanningsveld tussen regelgeving en het opvolgen ervan en velen hebben de houding dat regels er vooral voor andere mensen zijn. Van het openbaar bestuur wordt anderzijds steeds meer gevraagd en de burger wil voor allerlei zaken snelheid, duidelijkheid en rechtsgelijkheid tegen zo laag mogelijke kosten. In het verbeterplan staan heel goede dingen en alle punten van kritiek worden daarin opgepakt, maar als de verbeteracties worden uitgevoerd gaat dat wel geld kosten. Zoals spreker het heeft gelezen gaat het ook meer geld kosten dan in de Voorjaarsnota staat en misschien wel heel veel meer. De gedeputeerde kan hopelijk een antwoord geven op de vraag hoeveel meer dat is. Aan de ene kant zijn er dus regels die de provincie wil handhaven en als de provincie dat goed wil doen gaat dat veel meer geld kosten. Verder is de vraag hoe groot het draagvlak is onder burgers om die regels na te leven en afhankelijk daarvan moet de vraag worden beantwoord welke prijs de samenleving wil betalen voor handhaving van die regels. Daarbij verwijst hij ook naar het proportionaliteitsbeginsel: hoe intensief dient er te worden gehandhaafd indien de provincie nu al niet goed aan burgers kan uitleggen dat bepaalde zaken moeten worden gehandhaafd? Daarbij draait het toch om het draagvlak.

Met betrekking tot de huisvesting van verblijfsgerechtigden staan er twee vragen in de onderbouwing en de essentie van het verhaal is dat het om een kwetsbare groep in de samenleving gaat. Wanneer die groep een hele asielprocedure heeft doorlopen hoopt die groep op een plaats onder de zon om te kunnen wonen. Dan is het toch heel schrijnend wanneer gemeenten voor deze mensen nog geen plaats hebben?

De heer SMIT heeft de heer Hornstra horen zeggen dat de provincie bepaalde taken heeft en dat er bij handhaving extra middelen nodig zouden zijn. Heeft de heer Hornstra bij de handhaving ook een onderscheid gemaakt tussen de reguliere taken van de provincie op het gebied van handhaving en wat er misschien nog aan die handhavingstaken moet worden toegevoegd? Immers, reguliere taken moeten door de provincie worden uitgevoerd en dan hoeven daar geen extra middelen voor vrij te worden gemaakt.

De heer HORNSTRA antwoordt dat hem dat dilemma ook duidelijk was. Hij is echter nu aan de andere kant van de discussie begonnen, want er wordt controle uitgevoerd en dan blijken er heel veel zaken niet te kloppen. De provincie heeft allerlei verplichtingen waaraan moet worden voldaan, maar hoever moet de provincie daarin gaan? Indien de provincie het dan doet zoals het moet, namelijk handhaven van beleidsregels, dan zit daar een prijskaartje aan vast. Dat is spreker wel duidelijk geworden en dat is ook te lezen in de stukken.

De heer BOMHOF antwoordt dat dit niet nieuw is. Handhaven van regels is al zo oud als de wereld en daar zijn allerlei procedures voor. Zo is er een heel mooi stappenplan dat de provincie en de gemeenten hebben onderschreven en daar is ook capaciteit voor. Dat betekent dat de provincie met diezelfde capaciteit de stappen uitvoert die er al jaren liggen en die moeten worden uitgevoerd. In het verbeterplan dat de commissie is toegezonden staat ook geen extra capaciteit vermeld, dus hij gaat ervan uit dat, behoudens de extra gelden die er zijn opgenomen in de Voorjaarsnota voor extra formatie ten behoeve van onder anderen vergunningverlening bij de afdeling Milieu en de actualisering van toezichtsplannen à € 50.000,--, er verder geen extra geld nodig zal zijn.

De heer HORNSTRA heeft dat niet zo gelezen, want hij heeft gezien dat er 3 fte bij zouden moeten komen om een betere controle te kunnen uitoefenen.

De heer BOMHOF merkt op dat dit ook klopt. Bij de afdeling Milieu dienen een vergunningverlener, een expert op het gebied van veiligheid en lichtkwaliteit en een jurist te worden aangesteld, maar deze functionarissen houden zich niet bezig met handhaving.

Hij heeft de bestuurlijke samenvatting van het VROM-onderzoek gelezen, inclusief de bijbehorende beleidsbrief. Daarin wordt een aantal zaken genoemd die zojuist ook door de heer Hornstra zijn verwoord. Het beeld dat daaruit oprijst, is dat de provincie het nog niet zo gek doet. Bij ruimtelijke ordening gaat het prima, bij volkshuisvesting goed, behalve bij de huisvesting van statushouders. Overigens heeft die problematiek wel twee kanten, want natuurlijk moeten gemeenten hun best doen statushouders van woningen te voorzien, maar aan de andere kant moeten statushouders ook gehuisvest willen worden en dat levert ook nog wel eens problemen op. Bij milieu scoren twee onderdelen vrij goed, namelijk beleid en programmering, maar de uitvoering is toch wel erg mager. Daar komt hij nog op terug.

Het Jaarverslag Handhaving ziet er op zich goed uit. Daarin worden zaken genoemd als certificering van het kwaliteitsmanagementsysteem en rotatie van toezichthouders. Ook de controles die worden uitgevoerd geven een heel goed beeld en 90 procent van de eerste controles zijn vlekkeloos. Ondernemers zijn niet in overtreding en ook als het gaat om controle op vuurwerkopslag doet de provincie het vrij goed. Indien hij dan in het rapport van bevindingen kijkt, dat ter inzage ligt in het provinciehuis, vindt hij toch wat andere zaken, vooral op milieugebied en handhavingengebied. Daar gaat het duidelijk minder goed. Daarbij gaat het om zaken die te maken hebben met kwantiteit en kwaliteit en daarvoor komt ook extra menskracht bij de afdeling Milieu om de hoek kijken. Het gaat hierbij om vergunningen die zijn verouderd en moeten worden geactualiseerd, vergunningvoorschriften moeten meer op niveau en de aanvragen moeten beter worden beoordeeld. De extra formatie die hiervoor mag worden ingezet, geldt overigens voor twee jaar, want daarna wordt die extra formatie weer door interne verschuivingen in het ambtenarenapparaat gecompenseerd. De VVD heeft er best vertrouwen in dat er op het punt van kwaliteit en kwantiteit een goede aanzet tot verbetering in het verbeterplan is neergelegd. Een punt dat bij kwaliteit en kwantiteit niet is meegenomen, heeft te maken met werkhouding en werkcultuur bij de afdeling Milieu. Daarover vindt hij wel iets terug in het rapport van de VROM-inspectie. Het gaat daarbij om opmerkingen dat het vooroverleg veel te lang duurt, dat er van dat overleg geen verslagen worden gemaakt, dat er niet wordt gewerkt volgens het workflowmanagementsysteem en het kwaliteitszorgsysteem en dat er van controles geen verslagen worden gemaakt. Verder zijn bij de provincie vaak uitsluitend visuele inspecties aan de orde. Waar leest hij over het nemen van afval- en bodemonsters? Er wordt ook niet gehandhaafd volgens een stappenschema en dat is wel een afspraak die eerder is gemaakt. Met kwaliteit en kwantiteit kan natuurlijk veel extra worden gedaan en dat is prima. Hier zit echter ook iets in van werkhouding en werkcultuur, evenals aansturing van de afdelingen Milieu en Handhaving, waar nog eens goed naar gekeken moet worden. Ambtenaren op die afdelingen zouden een aantal zaken zorgvuldiger en nauwkeuriger moeten doen. Er is toch niet voor niets een kwaliteitszorgsysteem en workflowmanagementsysteem? Een kwaliteitszorgsysteem is immers ook nog eens ISO-gecertificeerd en dus moeten ambtenaren daar ondanks de drukte op hun afdeling aandacht aan besteden. Deze punten geeft spreker mee als extra, bovenop alles wat er volgens het verbeterplan al uitgevoerd gaat worden.

De heer HORNSTRA stelt vast dat de provincie goede regels heeft, maar dat wanneer er kritisch wordt gekeken naar die regels er heel veel mensen zijn die de regels aan hun laars lappen en dat zij de regels niet nakomen. Dan komen begrippen als draagvlak van regels en proportionaliteit om de hoek kijken. Het lijkt hem goed om daar ook de discussie over te voeren. Daar heeft de heer Bomhof niks over gezegd.

De heer BOMHOF antwoordt dat hij dan ook op andere punten de nadruk legt. Bekend is dat in den lande de milieuregels niet even goed worden nageleefd. Handhaving van milieuregelgeving is dan ook van oudsher een zorgenkindje. Op vele andere terreinen van het leven geldt dat ook en daardoor is handhaving een onderdeel waar scherp naar wordt gekeken en waar ambtenaren bovenop zitten. Hierdoor komt helder naar voren wat er mis is. Op veel andere terreinen van regelgeving is in ieder geval sprake van weinig toezicht. Als hij kijkt naar handhaving van landbouwregels en de beperkte capaciteit

van de Algemene Inspectiedienst (AID), dan komt de AID wellicht maar een topje van de ijsberg tegen als het gaat om de gevallen waarin de regels niet worden nageleefd. Op milieugebied geldt dat niet, want door samenwerking van gemeenten, waterschappen, provincies en rijkdiensten, wordt relatief vaak een situatie geconstateerd waarin de regels niet worden nageleefd. Milieu heeft dan ook te maken met economisch gewin, want het kan mensen geld opleveren door al dan niet bewust milieuovertredingen te begaan. Het wordt dan ook vrij lastig om een nalevingsniveau van 100 procent te bereiken, maar dat betekent niet zozeer dat er geen draagvlak is voor regels. Spreker heeft eerder de indruk dat door ondernemers bewust wordt gecalculeerd, bijvoorbeeld door afval in de brand te steken, wat niets kost, in plaats van het afval naar de stortplaats te brengen, waarvoor ettelijke tientjes wordt betaald. Dergelijke simpele voorbeelden zijn aan te wijzen bij de burger, maar ook bij afvalbedrijven, waar het tenslotte draait om vele miljoenen kilo's afval die dienen te worden verwerkt. Milieuovertredingen zijn dan ook moeilijk om voor de volle honderd procent te corrigeren.

De heer SMIT sluit zich aan bij de heer Bomhof.

De heer WASSINK is het erover eens dat het handhavingsbeleid kwalitatief goed moet zijn. Het is dan ook mooi dat er gecertificeerd wordt gewerkt. In de regel is het zo dat bij de ISO-systematiek de kwaliteitseisen door de organisatie zelf worden geformuleerd, waarna op onafhankelijke wijze moet worden vastgesteld of aan die eisen wordt voldaan. Hoe werkt dat hier? Indien deze beschrijving juist is, wie heeft dan in dit geval de kwaliteitseisen vastgesteld? Het is in ieder geval de moeite waard om kennis te nemen van die kwaliteitseisen. Uit het rapport van de inspectie VROM in combinatie met het jaarverslag doemt bij hem het beeld op dat de inspectie VROM tekortkomingen signaleert op het gebied van milieuhandhaving, maar daar vindt hij in het jaarverslag niets van terug. Hoe is dat mogelijk? Hij neemt aan dat in het jaarverslag over 2006 wel op deze verbeterpunten wordt ingegaan.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat het onderzoek is uitgevoerd in 2005. Het gaat om een rapportage van de inspectie en in nauw overleg met de inspectie is het verbeterplan tot stand gekomen. Voordat het rapport was verschenen, maar ook daarna, is een aantal zaken al in gang gezet. Zo heeft de provincie op een aantal punten wel in de gaten waar de manco's zitten. Deze zijn ook wel in beeld, maar de kunst is om daar adequaat iets aan te veranderen. Het is wel zo dat de inspectie verder en dieper kijkt en ook wijst op de zaken die niet goed zijn. In die zin ligt het rapport van bevindingen ter inzage en met dat rapport wordt ook gewerkt om de verbeteringen te kunnen aanbrengen. Dat is ook gebleken uit het verbeterplan. Daarin komen ook de werkhouding en werkcultuur van de afdelingen Milieu en Handhaving naar voren. Nu de ISO-certificering er is, is de afdeling Handhaving bezig om daar een heel goede organisatie op los te laten en de werkhouding aan te scherpen. Handhaving heeft daarbij natuurlijk wel van doen met verleende vergunningen, want er kan alleen worden gehandhaafd indien er sprake is van een verleende vergunning. Een "slechte" vergunning kan alleen maar "slecht" worden gehandhaafd en over dergelijke punten moet worden nagedacht als het gaat om het na te streven niveau. Door de afdelingen Handhaving en Vergunningverlening wordt wel geconstateerd dat er hier en daar manco's zijn. Om die manco's op te lossen is er bewust geld uitgetrokken bij de Voorjaarsnota. Op dat moment lag dit rapport er ook al, dus deze actie is daar ook op gericht. Dat extra geld is dan ook vooral bedoeld om te komen tot verbetering van kwaliteit en kwantiteit. Het gaat daarbij vooral om grote milieuvergunningen. Zo is er extra onderzoek gedaan voor het Emmtec-terrein. Daar zijn zaken aan de orde die gewoon verbeterd moeten worden en daar zijn de nodige experts voor nodig die in deze provincie niet altijd voorhanden zijn. Deze provincie kent naast het Emmtec-terrein ook nog het EMW(Essent Milieu Wijsster)-terrein waar sprake is van een grote vergunning en ook daar loopt een onderzoek naar de manco's in de vergunningverlening en de handhaving ervan. Dat wordt overigens ook geconstateerd door het bedrijf EMW zelf. Als het gaat om de klanttevredenheid, dan is de klant in dit geval het bedrijf zelf en dat vraagt gewoon om duidelijkheid. Van de leiding van een bedrijf hoort hij dan ook vaak dat zij een strenge en adequate vergunning die kan worden nageleefd prefereren, zodat bij een hoger echelon in het bedrijf de investering kan worden afgedwongen om de regels zoals die uit de vergunning blijken te kun-

nen naleven. Als dat onduidelijk is, dan blijft dat onduidelijk, maar dat is wel het traject waar de provincie bij voorrang op gaat zitten en in dat geval kunnen de regels ook goed worden gehandhaafd.

De heer Hornstra noemt in het kader van de handhaving de redelijkheid, zorgvuldig en proportionaliteit. Aan de ene kant is dit vrij eenvoudig, want de provincie zit vast aan handhaving van de regels zoals die zijn vastgelegd bij de vergunningen die zijn verleend en die handhaving wordt ook uitgevoerd. Bij de 24 uurscontrole zijn er verder wat ondeugende mensen geconstateerd. Het is niet zo dat er met vergunningen veel aan de hand is of dat er met handhaving iets mis is, maar het verwijderen van asbest scoort nog altijd heel hoog als het gaat om het niet houden aan regels. Zo gebeurt het nog regelmatig dat iemand een schuur afbreekt en asbest dakplaten zomaar op het erf opslaat. Zo zijn er wel meer zaken die niet direct met een grote milieuvergunning hebben te maken, maar waar wel wordt gecontroleerd en gehandhaafd. Volgens spreker is er niet meer nodig dan de € 200.000,-- die in de Voorjaarsnota staat. Er wordt dan ook extra capaciteit aangetrokken bij de groep die zich bezighoudt met vergunningverlening bij de afdeling Milieu. Het extra geld zal dan ook moeten leiden tot een capaciteits- en kwaliteitsverbetering. Het bedrag van € 200.000,-- staat niet structureel in de Voorjaarsnota, maar is wel structureel bedoeld en wordt later weer opgevangen in het gehele personeelsbestand van de betreffende afdeling. Ook zijn er kosten aan verbonden voor bedrijven, want deze maken ook kosten om aan goede vergunningen te kunnen komen. Spreker is van mening dat de provincie haar voordeel kan doen met de punten zoals die in het rapport van de inspectie VROM staan en gelukkig scoort ook een aantal punten heel goed. De heer Wassink vraagt hoe de ISO-systematiek werkt. Spreker kan alleen maar aangeven dat de provincie volgens die systematiek werkt. De heer Wassink zegt dat de provincie daarbij zelf mag aangeven welke eisen en kwaliteitscriteria er worden gesteld. Spreker kan dan ook niet aangeven dat de provincie dit ooit anders heeft gedaan, maar indien dat het geval is dan zal hij hierover iets aan het verslag toevoegen. Spreker moet echter voorsnog het antwoord op de vraag of de kwaliteitscriteria intern zijn vastgesteld en door wie dat is gebeurd, schuldig blijven. De kwaliteitseisen bij ISO-certificering zullen wel niet uit de lucht komen vallen en het is dan ook mogelijk om de commissie op de hoogte te stellen van die criteria.

De heer BOMHOF merkt op dat bij een ISO-gecertificeerd systeem ook audits horen van buitenaf. Daarbij wordt controle uitgevoerd of de organisatie aan het systeem van zelf ontworpen criteria voldoet. Spreker vindt het vreemd dat de VROM-inspectie opmerkt dat er geen verslagen worden gemaakt bij controles en van het vooroverleg, terwijl dat eigenlijk al uit die audits zou moeten blijken. Het is goed om intern nog eens na te gaan hoe dit nu eigenlijk kan, want de VROM-inspectie had dit niet mogen opmerken, maar al eerder moeten hebben aangetroffen als zijnde een uitvloeisel van de audits.

De heer WEGGEMANS antwoordt dat dit op zich een interessant punt is. Bij de ISO-certificering en de audits, zoals de heer Bomhof deze heeft aangehaald, zal hij nog een stukje aan het verslag toevoegen. Er is gezegd dat tekortkomingen in het jaarverslag moeten komen te staan, maar het vervelende van een jaarverslag is dat erin wordt geschreven wat het college zelf vindt en die tekortkomingen worden dan door anderen ontdekt, dus spreker weet niet of dat het college lukt. In het nieuwe jaarverslag zal in ieder geval worden gerapporteerd wat er van al die te verbeteren zaken is terechtgekomen. Dat is het minste wat er moet gebeuren.

Mevrouw HAARSMA is blij te constateren dat het rapport veel vreugde kent en is blij met het compliment van de heer Bomhof en de heer Hornstra over hoe goed dit in deze provincie wordt gedaan op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Uiteraard is er dan de kwetsbare groep van verblijfsgerechtigden. De huisvesting van deze groep is sinds jaar en dag in deze, maar ook in andere provincies, een groot probleem. De vorige kabinetten hebben ook niet echt gestuurd op dit beleidsterrein. Mevrouw Verdonk is echter samen met mevrouw Dekker gaan sturen om dit belangrijke knelpunt op te lossen en de gemeenten en provincies erop te attenderen dat deze kwetsbare groep recht heeft op een dak boven het hoofd. Eind 2004 heeft het college dit probleem zeer indringend aangepakt en heeft zij gesprekken gevoerd met alle twaalf Drentse gemeenten. Met de zes gemeenten die achterliepen heeft zij vooral een zeer indringend gesprek gehad en iedere gemeente heeft daarop een plan van aanpak

vastgesteld dat ook wordt gemonitord. De inspectie doet terecht de constatering dat het probleem nog niet is opgelost, maar er wordt ook geconstateerd dat er in de tussenliggende periode wel een terugdringing is geweest van honderd personen, dus per saldo gaat het op dit moment nog om de huisvesting van 134 personen. Dat is echter te veel en dat is zij volstrekt met de inspectie eens. De inspectie heeft aanbevelingen gedaan en verbeterpunten voorgesteld. Die verbeterpunten heeft de provincie ter hand genomen en dat wil zeggen dat wat betreft de termijnen en de rapportage de provincie volledig in het schema loopt zoals de inspectie dit wenst. Ook is vastgesteld en gecommuniceerd met de gemeenten dat de taakverwaarlozing nu daadwerkelijk zal worden aangepakt. Concreet betekent dit dat alle gemeenten op 1 januari 2007 de achterstanden zullen hebben weggewerkt. Met achterstand bedoelt zij overigens ook de achterstand en niet de nieuwe taakstelling. Is de achterstand dan niet weggewerkt, dan zal de provincie daarvoor in de plaats treden en ingrijpen. Alle gemeenten zijn daarvan op de hoogte en hebben dit schriftelijk bevestigd gekregen. Dat wil dan ook zeggen dat spreekster ervan uitgaat dat er per 1 januari 2007 een forse bijstelling zal zijn waar het gaat om de aantallen die nog gehuisvest dienen te worden in deze provincie.

De heer BOMHOF vraagt wat het in de plaats treden door de provincie betekent op het moment dat de gemeente de achterstand niet heeft weggewerkt.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de gemeenten een half jaar van tevoren de tijd krijgen om de achterstanden weg te werken. Gemeenten krijgen nu een brief waarin zij worden geattendeerd op het feit dat er nog een achterstand is en dat er een half jaar tijd is om de achterstand weg te werken. Heeft de gemeente die achterstand niet weggewerkt, dan gaat de provincie op kosten van de desbetreffende gemeente huisvesten. Dat betekent dat de provincie andere maatregelen zal moeten treffen, hetzij in de vorm van pensions, hetzij in de vorm van caravans of woonunits. Op die manier zal de provincie dat gaan doen. Uiteraard kan aan gemeenten heel makkelijk de schuld worden gegeven in de zin dat zij zich niet aan de afspraak houden om statushouders te huisvesten. Er is echter ook één nuancering nodig, want de matching als het gaat om statushouders is een groot knelpunt. Zo komt het voor dat gemeenten drie woningen hebben aangeboden die gedurende acht weken leeg staan omdat het Centraal Orgaan voor de Opvang van Asielzoekers (COA) de mensen niet kan leveren. Dat zijn natuurlijk knelpunten die de gemeenten niet zijn aan te rekenen, maar daar moet op een hoger niveau met het COA en de minister het gesprek worden aangegaan. Een ander punt is dat de verblijfsdocumenten, pasjes en de sofinummers nog niet in orde zijn als mensen geplaatst moeten worden. Daarover is in IPO-verband een gesprek gevoerd met minister Verdonk en zij erkent dit probleem. Daarover is afgesproken dat gemeenten een systeem bijhouden zodat de woningen wel tellen en waarin wordt bijgehouden hoeveel mensen een woning hebben geweigerd, niet zijn gekomen en/of na een dag al weer zijn vertrokken en/of er een mismatching is geweest. Er zijn dus meer oorzaken aan te wijzen waarom gemeenten niet aan de taakstelling kunnen voldoen. Dat laat onverlet dat de provincie erbovenop zit en gemeenten weten heel goed dat zij de taakstelling moeten halen, want anders is het menens wat de provincie betreft.

De heer PETERS vraagt of de gedeputeerde de kritiek van de heer Bomhof over de werkhouding van het ambtelijk apparaat en de werkcultuur deelt.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het bijna een dagtaak is om met gemeenten over deze materie in overleg te treden en dit probleem op te lossen. Wat de heer Peters aanhaalt slaat dus niet op dit onderwerp.

De heer PETERS antwoordt dat mevrouw Haarsma gelijk heeft en dat hij zich heeft vergist.

Mevrouw KLIP had toen zij dit rapport nog eens las de oproep van de heer Baas in haar hoofd, die uitgaat van het feit dat zelfkritiek de kracht der sterken is. Zij wil ingaan op drie punten en allereerst is dat externe veiligheid. De constatering van de VROM-inspectie is terecht. Er zijn allerlei redenen om op het

moment dat de provincie het beleid in de schoot geworpen kreeg, eerst direct de handen aan het bed te slaan door samen met de gemeenten te gaan kijken wat de meest urgente punten waren die moesten worden opgelost en waar de provincie bij kon helpen. Dat traject gaat voort en inmiddels is er voor de komende vier jaar een nieuw uitvoeringsprogramma dat landelijk door VROM is goedgekeurd. Daar staat ook het traject in dat wordt doorlopen om tot dat beleid te komen. Het Ministerie van VROM is het daar volledig mee eens en dat zal aan het einde van het jaar, begin volgend jaar gereed zijn. Dat is een onderdeel van het totale provinciale integrale veiligheidsbeleid, dus de provincie gaat er niet apart iets voor optuigen. Dit zal dan ook zijn weg vinden in de twee kaarten die de provincie heeft en die aan dit beleid zijn gewijd. Met betrekking tot het draagvlak waar de heer Hornstra het over had, merkt zij op dat er voor de komende vier jaar een uitvoeringsprogramma moest worden gemaakt. De provincie krijgt van het Rijk € 313.000,-- per jaar en er was een heel handzaam stuk geproduceerd van 25 pagina's. Dat stuk was voor het Ministerie van VROM niet voldoende, want het ministerie wilde dat de provincie met het adviesbureau van VROM het uitvoeringsprogramma zou vaststellen. Die 25 pagina's zijn er inmiddels ruim 100 geworden. Het stuk is niet leesbaar en het staat vast dat over drie jaar niet datgene gebeurt wat nu is opgeschreven, want het is een ontzettend gedetailleerd stuk. Indien het dan gaat over draagvlak, dan wordt hier het kind met het badwater weggegooid. Daarover heeft de provincie ook een brief aan de minister geschreven, want dit kan niet de bedoeling van deregulering zijn.

Grondwaterbescherming is ook even aan de orde geweest en daarbij gaat het om het verschil bij waterwingebieden tussen puttenvelden en het grondwaterbeschermingsgebied. De regels op dat gebied staan samengevat in de Provinciale omgevingsverordening. Deze is in de euforie van POP II in juli 2004 vastgesteld, ook onder het mom van het aan de kant zetten van alle overbodige regelgeving. Spreekster denkt dat daarin iets te voortvarend is opgetreden en dat de VROM-inspectie er gewoon gelijk in heeft. Op dit moment wordt in de waterwinningsgebieden en de grondwaterbeschermingsgebieden een aantal acties ondernomen om daar strenger bovenop te zitten. Dat betekent dan ook dat er toch een aantal, wellicht anders geformuleerde, regels terug zal moeten komen. Ook de constatering dat publiekrechtelijke zaken niet via privaatrechtelijke afspraken kunnen worden afgedwongen is correct. Dat komt middels de Provinciale omgevingsverordening (POV) bij de commissie terug.

Ten aanzien van de vergunningverlening is het terecht dat wordt geconstateerd dat de capaciteit en deskundigheid bij de provinciale afdeling Vergunningverlening niet optimaal zijn meegegroeid met de toename in omvang en complexiteit van de vergunningen die moeten worden verleend. Er is een groot aantal punten ter verbetering ingezet. Zij geeft aan dat dit verbetertraject overigens al was ingezet voordat de VROM-inspectie hier een stap over de vloer had gezet en begonnen was met het onderzoek over de periode 2004-2005. Natuurlijk heeft dat VROM-onderzoek wel een extra zetje gegeven aan het verbeteren van waar de provincie al mee begonnen was. Het bedrag van € 200.000,-- waar de staten al mee akkoord zijn gegaan, betreft wel degelijk uitbreiding van de formatie met 3 fte, te weten een jurist, een vergunningverlener en een deskundige op het gebied van luchtkwaliteit. De heer Weggemans noemde even het Emmtec-terrein maar ook het EMW-terrein. Voor wat betreft het EMW-terrein heeft de provincie voor een periode van zes maanden een superspecialist van de provincie Gelderland op het terrein van afvalverbranding in dienst genomen. Deze staat de provincie Drenthe met zijn kennis ten dienste, want deze provincie heeft als relatief kleine provincie maar een paar ingewikkelde bedrijven en dan is het ook terecht dat er externe expertise voor wordt ingehuurd, want de provincie hoeft niet alles 24 uur per etmaal in huis te hebben. Naast het inhuren van externe expertise is het ook zo dat er in IPO-verband, maar ook in het kader van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), afspraken zijn gemaakt en deze zijn ook opgepoetst. Zo kan er in specifieke gevallen hulp en kennis van de provincie Groningen of een andere provincie worden betrokken.

Over audits en ISO-certificering merkt zij op dat deze provincie aan de IPO-standaarden, evenals aan de ISO-standaarden, moet voldoen. Dat geldt voor zowel de vergunningverlening als de handhaving. Het is niet zo dat er maar zo wat wordt bedacht in deze provincie en dat dan pas wordt gecontroleerd of dat wel gebeurt. De externe audits vinden ook plaats door gecertificeerde landelijk werkende bureaus. Die leiden tot aanbevelingen en als dit verbeteringen zijn, dan dienen deze ook te worden doorgevoerd. Er zijn ook interne audits, maar de externe audits verlopen via een extern geformuleerd eisenpakket. Bij

vergunningverlening hebben die externe audits nooit geleid tot het opsommen van verbeteringen. Dat laat onverlet dat de provincie die verbeteringen nu wel in versneld tempo aan het invoeren is.

## TWEEDE TERMIJN

De heer HORNSTRA is blij dat mevrouw Klip ook concludeert dat draagvlak heel belangrijk is en dat regelgeving alleen maar goed kan worden uitgevoerd indien mensen er het nu van inzien. Wanneer dat allemaal heel ingewikkeld wordt opgetuigd zien veel mensen door de bomen het bos niet meer en worden regels niet nagekomen. Gedeputeerde Weggemans heeft gezegd dat hij met voorrang bezig is met duidelijkheid en dat mensen goed moeten weten waar zij aan toe zijn indien zij bepaalde regels overtreden. Ten aanzien van water heeft de gedeputeerde een klein beetje het boetekleed aangetrokken en hij heeft er alle vertrouwen in dat daarop heel goed zal worden gereageerd. Het blijkt nu toch dat er 3 fte extra komen. Spreker houdt er niet zo van om over werkhouding en cultuur binnen het ambtelijk apparaat te spreken. Hij heeft er alle vertrouwen in dat er op een heel deskundige wijze wordt gewerkt en dat er altijd iets kan worden gedaan aan verbetering van kwaliteit, maar dat het vooral een uitvoeringskwestie is waar hij zich niet mee wil bemoeien.

De heer BOMHOF had een aantal details nodig om aan te geven dat het niet alleen om kwaliteit en kwantiteit gaat, maar ook om de houding. Als er een kwaliteitszorgsysteem is waarbij ook sprake is van interne en externe audits, als er verslagen moeten worden gemaakt van het vooroverleg en van controles en als alles goed gedocumenteerd moet zijn en die dingen gebeuren niet, dan heeft dat te maken met werkhouding en discipline. De heer Hornstra kan vinden dat het met de organisatie heeft te maken en dat sprekers zich daar niet mee moeten bemoeien, maar dan is hij het daar niet mee eens. Hij spreekt het college dan ook aan op de aansturing en de goede werkhouding van het ambtelijk apparaat. Dat moet gewoon kunnen.

De heer HORNSTRA antwoordt dat de heer Weggemans heeft aangegeven dat mensen wel eens ondeugend zijn en dat bij landbouw alleen maar het topje van de ijsberg boven tafel komt. Dat stemt spreker niet vrolijk. Kennelijk zijn er regels die iedereen graag wil handhaven, maar kennelijk schiet de provincie daarin behoorlijk tekort. Spreker had dan wel eens de discussie willen voeren over hoe goed die regels zijn. Moet daar dan niet eens over worden gesproken? Die regels zijn er namelijk wel, maar zij worden toch overtreden. Dat heeft iets met voorlichting en duidelijkheid van burgers en bedrijven te maken. Vooral de burger zal heel veel zaken niet herkennen in die regelgeving en daar gaat het spreker om.

De heer WIERINGA merkt op dat de heer Hornstra maar zo zegt dat de landbouw heel ruig omgaat met de regels.

De heer HORNSTRA zegt alleen dat hij iets hoort en dat hij daarvan schrikt.

De heer WIERINGA merkt op dat als de heer Hornstra iets hoort, hij dit ook moet onderbouwen. De landbouw is de laatste jaren goed bezig met het milieu.

De heer BAAS wijst erop dat de heer Wieringa zijn eigen betogen en voorstellen evenmin onderbouwt.

De heer WASSINK merkt op dat de beantwoording van mevrouw Klip nieuwsgierig maakt naar de kwaliteitseisen die gelden. Indien het iets is wat op twee A4'tjes past, dan zou hij daar wel graag kennis van nemen.

De heer BOMHOF is tevreden met de antwoorden van de drie gedeputeerden. Ook het punt van de werkhouding en werkcultuur is goed doorgekomen als zeer belangrijk onderdeel van de proces. Toen hij het Jaarverslag handhaving 2005 las, worden daarin bedrijven met naam en toenaam genoemd als het

om milieuklachten gaat. Het is heel goed, zodat duidelijk wordt wie nu eigenlijk wat doet. Indien de provincie zich straks professioneler wil presenteren met het nieuwe ICT-programma "Welkom in Drenthe", vraagt hij zich af waarom vergunning en sancties die worden opgelegd, niet op internet worden geplaatst. Aanschrijvingen in de sfeer van controles kunnen ook op internet worden geplaatst. Het draagvlak zal dan zeker toenemen bij de bedrijven als zij zien dat die zaken ook voor het publiek toegankelijk zijn. Ook is er inzicht in de milieubelasting die bedrijven veroorzaken door deze op internet aan te geven. Het is allemaal niet nieuw wat hij zegt, want het gebeurt elders al wat langer. In de provincie Limburg gebeurt dit al, maar ook in steden als Deventer en Arnhem. Hij suggereert dat het college in dit opzicht internet beter kan gebruiken, zodat burgers een beter zicht krijgen op vergunningen, sancties, aanschrijvingen en de milieuvervuiling per bedrijf.

De heer PETERS mist een onderbouwing van dit door de PvdA opgevoerde agendapunt. Het gaat om enkele citaten uit het rapport waarover de PvdA enkele vragen stelt. Die enkele vragen kunnen ook op een andere manier worden beantwoord. In de onderbouwing miste hij bovendien duidelijk de opvatting van de PvdA-fractie. Is de PvdA nu tevreden met de antwoorden en hoe moet de duidelijkheid naar de burger worden verbeterd? Wat gaat de PvdA nu doen?

De heer HORNSTRA antwoordt dat een aantal toezeggingen is gedaan over het vergroten van duidelijkheid naar de burger toe. Hij is benieuwd hoe het college dit gaat invullen, maar dit is wel toegezegd door de heer Weggemans. Dit heeft inderdaad wel iets met duidelijkheid te maken, maar door het geven van deze citaten is wel duidelijk dat de PvdA een discussie wil voeren over het plaatsvinden van overtredingen. Er zijn echter wel regels die zo goed mogelijk gehandhaafd moeten worden, want er zijn burgers die die regels nog wel eens overtreden. Hoe kan er een kwaliteitsverbetering komen zodat die regels beter worden nageleefd? Dat is geen gemakkelijke opgave, met die conclusie is hij gekomen en tot die conclusie komt hij nog eens. Toch mag van het college een uiterste inspanning worden verlangd om de onduidelijkheid bij de burger weg te nemen en duidelijk te maken waarom wordt gevonden dat er iets niet kan. Daar schort het toch wel aan.

De heer PETERS begrijpt wel waarom de vragen worden gesteld, maar hij zag in het stuk van de PvdA en datgene wat is aangeleverd, geen aanleiding om hierover een discussie te voeren. Hoe gaat het college nu om met een aantal citaten en onderwerpen, evenals aanbevelingen uit het rapport? Wat er nu voorligt geeft voor hem geen aanleiding tot het voeren van een commissiebrede discussie.

De heer HORNSTRA antwoordt dat de staten een controlerende taak hebben die hij als zodanig heeft opgevat. Verder is er in dit verband sprake van een minimale kaderstellende taak van de staten, in de zin dat daar op in moet worden gezet. Meer heeft hij niet beoogd en betoogd. De discussie wordt wat breder en gaat wat meer in details. Dat had hij niet verwacht. Ten aanzien van de discussie over huisvesting van statushouders heeft mevrouw Haarsma een adequaat antwoord gegeven.

De heer PETERS geeft aan dat diezelfde antwoorden in het verleden ook al zijn gegeven.

De heer HORNSTRA antwoordt dat die antwoorden toen niet met de datum van 1 januari 2007 als deadline zijn gegeven. Evenmin is toen het antwoord gegeven op de vraag wat de provincie zal doen indien gemeenten opnieuw niet aan hun taakstelling voldoen.

De heer SLAGTER merkt op dat hij het een van de positieve dingen vond dat er in zijn mailbox een verbeterplan was te vinden. De vragensteller heeft kennelijk wel het een en ander geactiveerd.

## **9. Notitie van juni 2006, kenmerk 2006006676 van de fractie van de VVD en de PvdA over verblijfsrecreatie in kwetsbare gebieden**

De heer SLAGTER merkt op dat de problematiek van het conflict tussen recreatie en natuur duidelijk is uiteengezet in de onderbouwing. Hij is op zoek naar oplossingen en er zijn dan ook pilotprojecten in uitvoering genomen of zijn al uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de problematiek heel moeilijk is op te lossen en hij vindt dat de status quo die er nu is, doorbroken moet worden. Hij stelt voor om daar ontwikkelingsgericht naar te gaan kijken. In concreto wil hij dat het veld, namelijk de recreatie- en natuursector, een transparant ontwikkelmodel krijgen aangeboden door de provincie. Dat model moet transparant zijn voor gemeenten, ondernemers en belangenorganisaties. Hij vraagt het college om met een projectvoorstel te komen. Een aantal krenten in de pap geeft hij wel mee en hij zal er een paar noemen. Hij ziet in dat projectvoorstel in ieder geval graag terug dat de kaders worden aangegeven voor de projectontwikkeling en dat de gebiedsbenadering integraal dient te zijn en niet is gericht op enkele projecten, aangezien voor het oplossen van deze zaak er ruimte nodig is. De gebiedsbenadering moet dan ook breed worden gezien. In de onderbouwing staan diverse instrumenten genoemd, evenals beleidsgebieden die erbij betrokken zouden kunnen worden. Het is niet goed om van tevoren de instrumenten al vast te leggen, want elk probleem zal zijn eigen benadering vragen, maar wel moet een aantal instrumenten worden aangegeven die kunnen worden gebruikt. Het volgende element is dat hij vraagt om maatwerk. Hij vindt dat de ondernemer verantwoordelijk is. De ondernemer heeft een probleem. De gemeente is de partij die het proces moet aansturen, want de verantwoordelijkheid ligt op dat niveau. Wat is er dan voor de provincie? Spreker ziet voor de provincie een faciliterende rol weggelegd en dat betekent dat er waar nodig in de financiën moet worden voorzien. Ook kan hij zich voorstellen dat de provincie de knowhow gaat leveren en de regie gaat voeren. Het zou kunnen betekenen dat een projectleider wordt geleverd. De provincie moet kunnen sturen op resultaat. De Milieufederatie en de RECRON willen er ook graag bij betrokken blijven en dat is ook goed, want de matching van mogelijkheden zal eerst op dat niveau plaats gaan vinden en het is goed om deze instanties bij projecten te betrekken. Het laatste punt is dat er ook een termijn moet worden afgesproken, aangezien deze problematiek urgent is. Hij stelt dan ook voor om het projectvoorstel in de eerstvolgende commissievergadering in september of oktober aan de orde te stellen.

De heer BOMHOF merkt op dat in de voorliggende notitie het spanningsveld tussen recreatie en natuurgebieden goed wordt geschetst. Dat heeft hij meegemaakt met de pilot Westerveld en bij de pilot Drents-Friese Wold wordt een ontwikkeling geschetst door de Milieufederatie en de RECRON waar dit opnieuw weer is te zien. Telkens blijken er blokkades die moeilijk kunnen worden weggenomen in het landelijk gebied. Te denken valt dan aan de Natura 2000-gebieden en misschien ook wel aan het POP en het is uitermate lastig om daar zodanig creatief mee om te gaan dat er een win-winsituatie wordt bereikt voor beide belangen. Vorig jaar is daar in provinciale staten ook een discussie over geweest. Het zou anders moeten en er zou wat meer daadkracht en duidelijkheid moeten worden gegeven als het gaat om de oplossingen. Intussen is de Milieufederatie met een voorstel gekomen als een vervolg op de pilot Drents-Friese Wold en daar ziet hij een casuïstieke benadering in voor het gebied Drents-Friese Wold. Dat is op zich goed en de ontwikkelingsperspectieven worden daarbij nagegaan. De mogelijkheden worden nagegaan en gekeken wordt of dit voorbeelden kunnen zijn die ook in Drenthe kunnen worden gebruikt. Dat is eigenlijk niet voldoende en daarom vinden PvdA en VVD dat ook elders in Drenthe goed moet worden gekeken of er nog meer knelpunten zijn. Deze week kreeg spreker een mail van de RECRON en hij kan er zo al tien elders in Drenthe noemen. Er zijn er vast nog veel meer en dat betekent dat de provincie zicht moet hebben op wat nu eigenlijk het probleem is. Geldt dit probleem alleen voor Drents-Friese Wold of ligt het probleem veel breder en hoe wordt daar beleid op losgelaten? Het tweede punt is dat op dit moment sprake is van instrumenten die niet voldoende zijn. Vandaar dat er met de Milieufederatie en de RECRON is overlegd hoe dat veranderd kan worden. Tevens is gekeken of er een behoefte is aan een ander instrumentarium. Daarbij denken PvdA en VVD aan een natuurbank. Een natuurbank is een systeem waarbij een recreatiebedrijf uitbreidt met één hectare. Deze gaat in een soort van natuurbank en als er te zijner tijd een mogelijkheid is om een natuurgebied te kunnen uitbrei-

den, dan komt die één hectare uit de bus en kan dat extra natuurgebied worden aangekocht. Het is een soort van saldomethode die kan worden gehanteerd voor de wat langere termijn, teneinde op zeer korte termijn een oplossing te kunnen boeken. Zo zijn er nog instrumenten die hij niet allemaal zal noemen, maar het is goed als de provincie er het voortouw in neemt om dat weer te doen ontwikkelen via een onderzoeksbureau. Het gaat dus om twee onderwerpen waar op wordt ingestoken, namelijk de algemene knelpunten in Drenthe breder in beeld te brengen en een beter instrumentarium te ontwikkelen om dat ook parallel te laten lopen aan de casuïstieke insteek die de Milieufederatie samen met de RECRON kiest. Op een niet al te lange termijn dient een oplossingsgericht perspectief te worden geschetst voor recreatiebedrijven waarbij ook aan de natuur voldoende recht wordt gedaan. Dat vraagt hij aan het college vanwege de regiefunctie die de provincie heeft. Die zou ook duidelijk moeten participeren en de regierol aan zich moeten trekken. Hij noemt daarbij als voorbeeld de ISV-gelden, waarbij de provincie samen met de gemeenten optrekt om oplossingen te bereiken. Bij de bereikbaarheid van grote steden ziet hij hetzelfde, want daarbij is ook sprake van een provincie die schouder aan schouder staat met de gemeenten om aan oplossingen te werken. Dat zou hij ook graag willen zien op het punt van recreatie en toerisme in het landelijk gebied.

De heer KUIPER merkt op dat deze notitie hem bekend voorkomt. Hij kan er ook niet tegen zijn, omdat hij anderhalf jaar geleden met iets soortgelijks is gekomen en toen kreeg hij er geen draagvlak voor. Hij is blij dat dit voorstel nu vanuit de VVD en PvdA is gedaan. Wat dat betreft had hij ook met alle liefde deze notitie kunnen ondertekenen. Het is een project dat een schwung behoeft in de zin dat nu wordt geconstateerd dat een aantal knelpunten ontstaat die een bepaalde aandacht behoeft. In het stuk zelf staat bij de opgave bij het tweede puntje dat het een reële optie is dat meerdere bedrijven op den duur worden onttrokken aan de verblijfsrecreatie, zoals in het geval van bungalows die worden verkocht, al dan niet voor permanent gebruik. Dat verbaast hem, aangezien hier valt te zien dat PvdA en VVD als fracties er anders over denken dan het college. Hoe gaat het college op dat punt reageren? Het is altijd interessant om eens een politieke discussie te hebben tussen regeringsfracties en het college. Er staat in de tekst zelf op het voorblad dat het wordt uitgevoerd door de Milieufederatie. Bij de toelichting hoorde hij echter dat de RECRON ook is genoemd en spreker vindt het voor de hand liggend dat die organisatie erbij wordt genoemd. Er zou dan ook aan de Milieufederatie en aan RECRON moeten worden gevraagd om hier een bijdrage aan te leveren. Hij ondersteunt ook dat de projectleiding gestimuleerd en gefaciliteerd wordt vanuit de provincie. Hij stemt van harte in met dit stuk.

De heer HAAR vindt dit een goed initiatief dat al een aantal keren eerder aan de orde is geweest. De recreatie heeft zich de laatste 50 jaar nogal ontwikkeld in Drenthe en wanneer hij er goed naar kijkt dan ontwikkelde de recreatie zich in de aantrekkelijke gebieden van Drenthe. Dat was ook het visitekaartje van Drenthe met de natuurgebieden, de rust en de ruimte. Er was toen nog geen Milieufederatie en natuurbescherming was ook aanmerkelijk minder actief dan nu het geval is. Er hebben zich twee bedrijfstakken ontwikkeld, namelijk recreatie en toerisme als bedrijfstak. Deze hebben een geweldige ontwikkeling doorgemaakt die ook in het stuk wordt beschreven, evenals het belang voor de economische ontwikkeling van Drenthe. Een andere bedrijfstak die wellicht wat minder als bedrijfstak wordt gezien maar dat maatschappelijk gezien wel degelijk is, kent organisaties die geweldig veel sterker zijn geworden. Lange tijd hebben die twee bedrijfstakken min of meer tegenover elkaar gestaan en dit is eigenlijk een poging om die twee bij elkaar te brengen, namelijk de twee gescheiden sporen waartussen een soort van synergie moet gaan ontstaan. Die synergie is zeer nodig, want beide takken kunnen wel tegen elkaar ageren, maar daarmee komen zij niet verder. De toeristische bedrijfstak, die 50 jaar oud is, verkeert niet zozeer in een crisis, maar wel in een soort van doorstartfase. Lang is er geteerd op het mooie van Drenthe en op de naam van Drenthe, maar de wensen van de consumenten zijn in de loop der jaren veranderd en er is meer ruimte, meer luxe en meer activiteit, wat een groter beslag legt op het gebied van de recreatie. Daarbij komen de vragen naar voren die in deze staten wel vaker aan de orde zijn geweest, namelijk hoe uitbreiding kan worden gerealiseerd. Die uitbreiding kan worden gerealiseerd met behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en dat is de grote opdracht. Dat stelt ook eisen aan de kwaliteit van de recreatieondernemers, die in dit stuk betrekkelijk weinig worden genoemd. Het gaat vooral

om aspecten van ruimtelijke ordening en de kwaliteiten van recreatieondernemers worden in mindere mate genoemd. Er zijn heel veel goede recreatieondernemers, maar er is al vaker bij algemene beschouwingen door GroenLinks op aangedrongen dat aan de kwaliteiten van recreatieondernemers tegenwoordig heel andere eisen worden gesteld dan 50 jaar geleden. Het is niet alleen een kwestie van exploitatie en behoud en ook geen kwestie van alleen maar marketing, waar de provincie zich ook sterk voor maakt, maar het is vooral een kwestie van ontwikkeling. Het is een heel goede zaak dat met dit voorstel van PvdA en VVD de Milieufederatie en RECRON op het gebied van ontwikkeling bij elkaar worden gebracht. Een van de belangrijke punten daarin blijft altijd wat de taak van de provincie is, vooral op het gebied van regie. In zijn beleving wordt er wat al te gemakkelijk vanuit gegaan dat de belangen van provincie en gemeenten met elkaar samenvallen. Het is namelijk de vraag of dat het geval is. Gemeenten willen vaak meer en de provincie heeft toezicht op een aantal gemeentelijke taken. Wanneer die twee bij elkaar worden gebracht – en dat zou eigenlijk in één taskforce moeten gebeuren – dan heeft hij daar zo zijn vragen nog bij. Spreker denkt dat het beter is wanneer de provincie zelf daar het initiatief en de regierol in houdt en Milieufederatie en RECRON zijn dan ook provinciale en geen gemeentelijke organisaties die daar het voortouw in nemen. Wanneer dit leidt tot een plan van aanpak voor langere termijn met een doelstelling die reikt tot 2018, dan is dat alleen maar een goede zaak. Er liggen de nodige ervaringen, waaronder ook slechte. De pilot Westerveld heeft bijvoorbeeld niet gebracht wat hij ervan had gehoopt. Wel is een aantal ervaringen op gemeentelijk niveau naar voren gebracht, waaruit blijkt dat er maatwerk moet worden geleverd, maar dat geldt niet alleen voor dat gebied. Hem bereiken namelijk ook signalen uit andere gebieden van de provincie waarin dezelfde problematiek wordt onderkend. Dat dit op deze wijze wordt aangepakt is iets waarmee hij van harte instemt.

De heer WIJBENGA is aangeland bij de behandeling van een onderwerp waar hij in de voorbereiding op het POP uitgebreid mee bezig is geweest. Ook toen al is over de spanning tussen recreatie en natuur gesproken. Een van de voordelen van de discussie rond het POP is dat rond die periode meer dan daarvoor ook een samenwerking is ontstaan tussen landbouw, milieu en recreatie. Wat dat betreft is het POP dan ook een soort van verbroederingsstrijd geweest en een van de vruchten daarvan bespreekt hij ook vandaag. Dat zijn toch onverwachte effecten die wel eens mogen worden vastgesteld. In de POP-discussie is ook veel gerefereerd aan de pilot Westerveld. Als het ging om recreatie en natuur werd daar alle heil van verwacht, want dat zou de problemen oplossen. Dat is niet gelukt en dat moet nu dan ook worden vastgesteld. Wat hij ondertussen ook ziet is dat aanpakken zoals die nu worden voorgesteld inmiddels ook in andere provincies zijn opgepakt. Vooral in Gelderland leidt dit tot gigantische problemen omdat daar juist wel is begonnen met het uitpanden van bedrijven, er geen opvang is geregeld voor de tussentijd en vervolgens ontstaan er grote problemen met de bedrijfscontinuïteit. De provincie dient het licht daarom op te steken in Gelderland en er acht op te slaan dat in deze provincie niet dezelfde fout wordt gemaakt. Verder zijn er allerlei parallellen met de WAV-problematiek, want er moet weer worden gestudeerd, er wordt een termijn tot 2018 op gezet en spreker vraagt zich af of het niet allemaal wat sneller kan. De heer Kuiper heeft namelijk gelijk, want ruim een jaar geleden hebben de staten een presentatie van deze plannen gehad. Iedereen die tijdens die presentatie aanwezig was – en dat waren alle fracties – hebben hulde toegezwaaid aan de Milieufederatie en RECRON voor de innige samenwerking en het afgeleverde product en er is afgesproken om hier voortvarend mee aan het werk te gaan. GroenLinks heeft daartoe een poging gedaan om het snel op de agenda te krijgen en het CDA heeft dat in november nog een keer gedaan. Toen vond de meerderheid dit onvoldoende onderbouwd. Op die onderbouwing komt hij zo overigens nog terug. Nu is opnieuw een half jaar verstreken en hij vraagt zich af wat er in een half jaar is gebeurd dat de indieners nu wel met een voorstel komen, terwijl destijds niet werd ingestemd met overeenkomstige voorstellen van CDA en GroenLinks. Wat betreft de snelheid is spreker blij dat hij nu te horen krijgt dat de indieners vinden dat hier op 20 september 2006 al een eerste houtskoolschets dient te worden neergelegd, zodat daar inhoudelijk over kan worden gesproken. Dat schiet dan ook op, maar de datum in 2018 zit spreker nog wel in het hoofd en hij vraagt zich af of het niet kan worden versneld, zodat dit bij de behandeling van het Investeringsbudget landelijk gebied (ILG) kan worden betrokken. Ook zullen partijen het eens zijn dat het bij de discussie over het ILG thuis hoort. Als daar instrumenten en een financiering bij moeten, dan gaat het ook daar over een

langere periode en moet die zaak wel bij elkaar worden getrokken. Wat opvalt is dat de Milieufederatie als enige wordt genoemd bij de uitvoering en dat vindt spreker jammer omdat het project Westerveld mede mis ging omdat de sector zelf zich niet echt betrokken voelde bij het hele project. Indien nu aan de start van dit verhaal de Milieufederatie het gaat uitvoeren en daar de RECRON niet bij betrekt, dan gaat er toch iets mis.

De heer BOMHOF merkt op dat de RECRON in de uitvoering volledig meedoet en dat hij dat in de mondelinge toelichting heeft gezegd.

De heer WIJBENGA merkt op dat dit mondeling wel kan zijn toegelicht, maar dat dit niet schriftelijk in het voorstel zijn weerslag vindt. Spreker is het in grote lijnen eens met het voorstel en vindt dat moet worden geprobeerd er meer haast in aan te brengen. Hij is blij dat de PvdA en de VVD taken van de provincie benadrukken, want op dit thema kan dit echt inhoud worden gegeven. Aan het einde van pagina 3 doen de indieners van het voorstel een oproep bij de instrumenten en mogelijkheden om deze aan te vullen door statenleden. Aan wie is deze oproep gericht en wat wordt van de statenleden verwacht?

De heer BAAS zal niet zuur doen over eerdere pogingen van andere fracties om dit op de agenda te krijgen. Wat nu voorligt is een coherent en duidelijk verhaal. Het is prima dat GroenLinks en CDA aangeven dat de problematiek al een heel tijd op tafel ligt, maar hij stelt alleen vast dat er nu een goed verhaal ligt waarmee iedereen verder kan. De kwestie van de onderbouwing van dit voorstel en de eerdere voorstellen is ook niet onbelangrijk. Hij heeft niet veel toe te voegen aan wat eerdere sprekers hebben gezegd en hij kan zich in grote lijnen van harte verenigen met het verhaal. Het is natuurlijk ook wel weer een verhaal waarbij sprake is van het nagaan en het doen van verkenningen en de uitkomst daarvan is in veel opzichten erg ongewis. Onduidelijk is dan waar alle partijen naar toe gaan en waar zij terecht zullen komen. Hij sluit zich dan ook aan bij wat de heer Wijbenga heeft gezegd, namelijk dat 2018 wel wat ver weg is, maar dat het voor de betrokken ondernemers wel prettig is als zij in een eerder stadium wat zekerheid kunnen krijgen over de manier waarop zij in de toekomst met hun bedrijf verder kunnen. Als het gaat om de instrumenten "mogelijkheden" aan te vullen door "statenleden", dan kan deze provincie nog veel leren van andere provincies. Wat is er op dat terrein gebeurd, wat is er goed en wat is er fout gegaan? Op die manier hoeft het wiel niet opnieuw weer zelf door de provincie te worden uitgevonden, Voor het overige is dit een duw in de richting die de provincie voortvarend in moet slaan en verenigt hij zich van harte met dit stuk.

De heer WIJBENGA wijst erop dat de heer Baas zelf zegt dat ondernemers het recht hebben te weten waar zij aan toe zijn en spreker wijst erop dat ondernemers nu weer een stuk kunnen lezen waarin het jaar 2018 wordt genoemd. Spreker vindt dat de ondernemers daarin wel wat actiever mogen worden benaderd en daar waren eerdere gelegenheden ook voor.

De heer BAAS antwoordt dat hij het op dat punt wel met de heer Wijbenga eens is.

Mevrouw EDELENBOSCH bespeurt dat er een breed draagvlak is voor de notitie die PvdA en VVD hebben opgesteld. Ook spreekster vindt het een goede notitie omdat het niet verbloemt wat de spanning is tussen de zaken waar hierover wordt gesproken. De probleemstelling is heel duidelijk beschreven. Het is helder: sommige dingen moeten aan de ene kant gebeuren en andere dingen gebeuren aan de andere kant. Er kan natuurlijk worden gewacht totdat het barst en dan draaien beide kanten vast. Zo wordt dat in het gebiedsgericht beleid al jaren niet meer gedaan, want met elkaar wordt geprobeerd om oplossingen te vinden. Dan wordt het misschien voor iedereen geen honderd procent, maar wordt wel naar de ruimte gezocht om een aantal dingen met elkaar op te lossen. Dat bespeurt spreekster uit deze notitie. De ontwikkeling van Natura 2000 is een opgave en daar moet de provincie gewoon mee aan de gang, maar ook in de recreatiesector moet veel gebeuren om deze op een goede manier in de benen te houden. Wat spreekster aanspreekt is de proactieve aanpak. In deze notitie wordt van alles genoemd en een aantal commissieleden heeft de neiging om te vragen wat de provincie nu precies wil, maar

spreekster vindt het juist zo goed dat er een niet-uitputtend aantal oplossingen en mogelijkheden wordt gesuggereerd. Spreekster stelt dan ook voor om degenen die het project uitvoeren de maximale mogelijkheden te geven om creativiteit te benaderen. Het ene gebied in Drenthe is namelijk niet te vergelijken met het andere gebied en het ene bedrijf is in zijn knelpuntsituatie niet het andere bedrijf. Na het afwerken van de pilot is geconstateerd dat het probleem sectoraal moet worden opgelost. Het heeft in eerste instantie ook niet zoveel te maken met een uitvoering of een aanpassing van het POP. Zij is hierover in gesprek gegaan met de gemeenten om te kijken wat nu precies op het bordje van de gemeenten ligt. Sommige bestemmingsplannen zijn namelijk niet adequaat. Aan de andere kant moet ook worden gezegd dat het wel een klein beetje aan de recreatieondernemers zelf ligt, want als dit traject wordt ingegaan moet er eerlijk met elkaar kunnen worden gecommuniceerd en spreekster heeft tot op heden nog geen bedrijfsplan van een innoverend bedrijf met toekomstontwikkeling gezien, waarin concreet wordt aangegeven waar de knelpunten zitten. De commissie is daar op bezoek geweest en kent de knelpunten en spreekster kent deze ook. Er wordt tenslotte al acht jaar gebiedsgericht gewerkt en een aantal knelpunten is dan ook opgelost. De focus via die pilot in Zuidwest is daar heel erg op gericht geweest en spreekster is met de recreatieondernemers in het Hunzegebied en de Drentsche Aa een dag wezen wandelen. Zij heeft een aantal dingen gezien en dan kan ook onmiddellijk worden gezegd dat partijen niet aan bepaalde zaken moeten beginnen omdat het trekken aan een dood paard is. Daar zitten dus eigenlijk best wel wat mogelijkheden. Zo nu en dan komt zij een gemeente tegen waarin heel makkelijk wordt gezegd dat ergens niet aan hoeft te worden begonnen omdat het toch niet van de provincie mag. Verder ziet zij dat een aantal gemeenten zelf geen visie heeft over hoe zij de recreatie in de komende periode kunnen ontwikkelen. Aa en Hunze maakt nu met het nieuwe collegeprogramma in ieder geval ook een toeristische visie en die heeft spreekster ook nodig voor de langere termijn. In dat opzicht heeft spreekster de langere termijn in dit stuk ook gelezen, wat niet wil zeggen dat het aanpakken van een situatie en het uitsmeren tot 2018 moet duren. In het jaar 2018 wordt gewoon de EHS volledig afgerond en spreekster heeft gezien dat in de tijd dat de EHS wordt afgerond, er ook oog moet blijven en zijn voor de recreatiesector. Dat heeft de provincie overigens niet alleen gedaan voor de recreatiesector. Ten aanzien van het jaar 2018 vindt een aantal collega's het lang duren, maar spreekster heeft dat gewoon niet zo beschouwd. Afgelopen maandag heeft spreekster een uitvoerig gesprek met de Milieufederatie gehad en een ieder die denkt dat deze het project alleen gaat uitvoeren of coördineren, kan zij zeggen dat dit moet gebeuren in samenspraak met de RECRON, want het bedrijfsleven in de recreatiesector moet er heel erg bij worden betrokken. Zij is dan ook blij dat het verhaal dat nu op tafel ligt zo ruim is en dat alle fracties dit stuk steunen. Zij ziet het als steun aan het college dat veel mogelijk is, maar dat met een nieuw project niet maar zo alle regels terzijde kunnen worden geschoven. Dat moet eerlijk met iedereen worden gecommuniceerd. Doordat steeds de focus heeft gelegen op de pilot Westerveld is daar minder ontstaan als wanneer er gewoon op een reguliere manier een gesprek zou zijn gevoerd. Indien partijen het eens zijn, dan moeten zij het ook laten gebeuren, en spreekster zal te zijner tijd met de commissie de tussenstand bespreken. Immers, de staten hebben dan de kaders aangegeven en heel duidelijk neergelegd wat er moet gebeuren en wat de knelpunten zijn. Alles mag binnen dat kader worden bedacht. Dat betekent dan ook maximale creativiteit. Zij weet dat de Milieufederatie bijna een projectvoorstel klaar heeft dat past in die kaders. Daar wil zij nog wat nadere punten en komma's in zetten en dan stelt spreekster voor om de periode van de vakantie niet verloren te laten gaan. Indien er met bedrijven om tafel wordt gegaan, dan moet het toeristenseizoen voorbij zijn en dan is het onderhand september. Toch kan in de vakantieperiode wel voorwerk worden gedaan en zij stelt dan ook voor dat dit project gefaciliteerd wordt. Zoals het er nu uitziet gaat het over het eerste traject en niet over de concrete uitvoering, maar over het opstarten van het vervolg op het traject dat heeft gelopen, wat de knelpunten elders zijn en hoe daarmee om kan worden gegaan. Dat zal dan worden gefinancierd uit het Fonds vitaal platteland. Daar zit geen geld in voor de uitvoering, dus daar kan de commissie bij de Voorjaarsnota weer op terugkomen. De commissie zou het college dan het vertrouwen in de uitvoering moeten geven. Voor de volgende Voorjaarsnota komt spreekster dan bij de commissie terug om de stand van zaken toe te lichten, want dit is wel een kwestie van overleg met veel partners en ook bedrijven gaan niet van de ene op de andere dag plannen maken om concreet te verplaatsen of te investeren. De heer Bomhof heeft aangegeven dat alles bespreekbaar moet zijn, waaronder een natuurbank. Een na-

tuurbank zou voor een deel een oplossing kunnen zijn, maar is niet dé oplossing want op het moment dat een recreatiebedrijf in een kerngebied van Natura 2000 ligt, dan kan dat bedrijf wel worden toegelaten en worden gezegd dat er later zal worden gecompenseerd, maar het bedrijf zal daar waarschijnlijk weg moeten, want om Natura 2000 te realiseren moet het water omhoog.

De heer BOMHOF merkt op dat de natuurbank slechts een van de instrumenten is en daarom is het belangrijk dat de gedeputeerde voor september 2006 twee zaken gaat onderzoeken, namelijk de andere knelpunten die er in Drenthe zijn en het instrumentarium dat kan worden gebruikt voor verplaatsing of beëindiging van die bedrijven.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij dat in september nog niet klaar heeft.

De heer BOMHOF antwoordt dat hij het daarmee eens is, maar dat een onderzoeksvoorstel wel zodanig goed in het vat kan worden gegoten dat het college in september direct aan de slag kan.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij die toezegging niet kan doen. Er zit een deel van de mogelijkheid over wat hier moet worden toegepast in het project dat bij de provincie wordt ingediend. Daar kan zij mee uit de voeten, maar als de heer Bomhof vindt dat er een instrumentarium moet komen dan gaat hij weer heel erg terug naar generieke instrumenten, waarvan zij zojuist heeft gezegd dat er niets te bedenken is dat voor heel Drenthe een oplossing biedt.

De heer BOMHOF antwoordt dat er een mix van instrumenten nodig is en deze is tot nu toe onvoldoende uitgediept. Dat zou in een aparte studie moeten gebeuren waardoor de Milieufederatie samen met de RECRON over een half jaar indien zich een probleem of casus voordoet, er een instrumentarium is waarvan zij gebruik kunnen maken. Dat is een studie die niet zo ingewikkeld is, want veel wat nodig is, is al voorhanden en is afkomstig uit de landbouwwereld, de groenfinanciering en bijvoorbeeld de Wet Stad en Milieu. Veel dingen zijn dus al voorhanden.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat daar dan niet op gestudeerd hoeft te worden, aangezien gewoon gekeken moet worden welke instrumenten waarop toepasbaar zijn.

De heer BOMHOF hoort dat de gedeputeerde dus snel aan de slag kan, want er is al veel voorhanden.

Mevrouw EDELENBOSCH is het daarmee eens, maar er moet niet worden gesuggereerd dat als er in september een voorstel wordt aangenomen om met een instrumentarium te komen, daarmee weer van alles wordt opgelost.

De heer BOMHOF vraagt de gedeputeerde alleen maar om in september met een projectvoorstel te komen en waarin zij precies aangeeft wat er in de komende maanden wordt onderzocht en dat geldt ook voor de andere knelpunten in Drenthe.

Mevrouw EDELENBOSCH vraagt of zij dan eerst verder kan gaan met het project van de Milieufederatie, want als dat in september opnieuw wordt besproken, dan blijft dat liggen, terwijl zij het eigenlijk graag voor elkaar wil hebben voor de zomervakantie. De heer Bomhof heeft er twee onderdelen nadrukkelijk uitgehaald, namelijk een verdieping in Zuidwest-Drenthe en een wat breder overzicht over de rest van de provincie. Het college zal daaraan werken en de provincie heeft hierin de regiefunctie. De provincie wordt geen projectleider, maar wijst wel een ambtenaar aan die als contact fungeert en die er ook bij betrokken zal zijn. De zin over permanente bewoning leest spreekster heel anders dan de heer Bomhof dit interpreteert. Met de opmerking van de heer Haar over de synergie van de trajecten, de kwaliteit van de recreatieondernemers en de regie van de provincie is zij het geheel eens. Met betrekking tot de ervaringen merkt zij op dat of die ervaringen nu goed of slecht zijn, zij in ieder geval zullen worden meegenomen. Zij zal zeker kijken naar slechte en goede ervaringen, want daar kunnen andere provin-

cies weer van leren. Indien er wordt geroepen dat er naar de landbouw kan worden gekeken en dat er is geleerd van het WAV-traject, dan hoopt zij dat iedereen ervan geleerd heeft. De provincie had hier veel meer aan kunnen doen dan in werkelijkheid is gedaan, maar zij roept dan ook op de verwachtingen te temperen, want er moeten geen dingen worden geroepen die niet kunnen worden waargemaakt. Liever haalt zij vanuit de basis nu een aantal zaken naar boven die ook echt kunnen worden uitgevoerd. Over de typering met het woord houtskoolschets en of het nog sneller kan, merkt zij op dat zij niet over woorden wil discussiëren, want in september komt zij hierop terug bij de commissie door een projectvoorstel in te dienen. Zij zal hier voortvarend, samen met de indieners van het voorstel, mee aan de gang gaan en dan gaat het vooral om het tweede deel dat wordt aangegeven, namelijk om te kijken of daar nog een nadere definitie aan kan worden gegeven. De heer Baas is het eens met het verhaal. Zij wil naar aanleiding van dit voorstel zo min mogelijk nagaan of onderzoek verrichten, maar verder werken aan het oplossen van een concreet knelpunt. Hiermee zal zij de sector het beste kunnen laten zien dat de provincie ook bezig is. Voor een ongewisse uitkomst in het jaar 2018 steekt zij op dit moment haar handen niet in het vuur. Zij hoopt dat er dan een heel dynamische recreatiesector is en een prachtige provincie qua natuur.

## TWEEDE TERMIJN

De heer SLAGTER merkt op dat D66 is ingegaan op het punt dat er ook gekeken moet worden naar de ondernemer en het ondernemersplan. Dat is een waardevolle aanvulling. Het CDA gaat in op de pilot Westerveld en dat het niet heeft opgeleverd wat het CDA ervan verwachtte. Dat is wel het geval, maar door de pilot is wel duidelijk geworden dat de problematiek moeilijk is op te lossen. In die zin is de pilot niet helemaal voor niets geweest. In de aanhef is alleen de Milieufederatie genoemd in die zin dat het slechts een technische formulering is geweest. Het is zeker niet de bedoeling geweest om de Milieufederatie en de RECRON in dit project los te koppelen. GroenLinks en CDA zijn ingegaan op eerdere initiatieven en dat daaraan is voorbijgegaan. In ieder geval zijn die initiatieven op het moment van indienen op spreker niet als levensvatbaar overgekomen. Door het CDA zijn heel veel euro's genoemd, maar spreker is weinig inhoud tegengekomen.

De heer WIJBENGA antwoordt dat de PvdA in dat opzicht wel iets heeft geleerd, want de PvdA noemt helemaal geen euro's in het voorstel.

De heer SLAGTER lijkt het verstandig om eerst over de inhoud te praten en dan te kijken wat de kosten zijn. Ten aanzien van het voorstel voor interactieve communicatie via internet was ook de insteek van het CDA niet positief.

De heer WIJBENGA merkt op wel suggesties te hebben gedaan op dat terrein.

De heer SLAGTER antwoordt dat de insteek van het CDA toch niet positief was. In de aanhef van het antwoord van het college is een aantal zaken genoemd die ook in de notitie zijn genoemd, zoals zaken samen oplossen, proactiviteit en het leveren van maatwerk. Bij het vervolg is hij op zoek naar meer vastigheid. Het voorbeeld van de broedende kip werd uit de doeken gedaan en daaruit ontwikkelden zich zaken. Daar kan hij zich heel veel bij voorstellen, maar die broedende kip kan ook blijven zitten en dan is er sprake van een status quo zoals die er nu ook is. Met die vrees blijft hij zitten. Hij kan zich voorstellen dat op korte termijn de broedende kip moet blijven zitten, maar hij denkt dat er ook zaken voor de langere termijn uit moeten rollen en die moeten dan ook uitmonden in een projectvoorstel die als repeterende breuk in diverse situaties kan worden gehanteerd. Daar is hij naar op zoek en daarom is hij voor meer concretisering in de richting van de staten. Hij zou het daarnaast prettig vinden om voortdurend te worden geïnformeerd over hoever die broedende kip is, zodat hij in ieder geval weet dat er iets gebeurt. In de Voorjaarsnota zou hij dan concretere oplossingen en resultaten willen zien bij zaken die wel werken, want hij vindt dat de staten bijzonder alert moeten zijn dat hier nu resultaatgericht aan wordt gewerkt en daadwerkelijk de wil hebben om oplossingen te zoeken en dat die oplossingen die worden

gevonden daadwerkelijk als oplossing worden gehanteerd in diverse gebieden in Drenthe. In die zin zou hij wat concretere afspraken met het college willen maken.

De heer BOMHOF merkt op dat als het gaat om de twee onderzoeken waarin de staten bijzonder zijn geïnteresseerd, namelijk het knelpuntenonderzoek naar meerdere plekken in Drenthe en het in beeld brengen van het instrumentarium om die knelpunten op te lossen, er een relatie tussen deze twee onderzoeken is en die onderzoeken snel moeten worden uitgevoerd. Het indienen van een plan door een ondernemer kost een bak met geld en die ondernemer doet dat pas als hij weet wat het kader is waarmee hij succesvol kan doorgaan, want anders zal een ondernemer niet investeren in dure plannen waarvan hij weet dat hij toch neen krijgt te horen. Door dat instrumentarium goed in te vullen, door eens goed te kijken naar het in positieve zin creatief omgaan met wetgeving en jurisprudentie, door te kijken naar verschillende financieringsvormen die er zijn, zoals in de sfeer van de Drentse participatie-instelling en groenfinanciering, kan er op korte termijn bij ondernemers het idee opkomen dat er toch perspectief, mogelijkheden en een helder kader zijn, zodat zij een aanvraag zullen indienen. De discussie over de projectleider moet niet zwaar worden aangezet, maar er zijn straks natuurlijk wel drie onderzoeken die lopen, namelijk één van de Milieufederatie en de RECRON die zo snel mogelijk gehonoreerd kan worden en twee onderzoeken die de provincie gaat doen, zoals het onderzoek naar knelpunten elders in Drenthe en het onderzoek naar het instrumentarium. Daar moet enige regie, afstemming en coördinatie in het provinciehuis zijn om dat allemaal te kunnen bewaken, zoals het traject, het proces en het tijdig bereiken van de doelstellingen die hieraan worden gegeven. Ten aanzien van de opmerking van de heer Kuiper over de tweede bullit merkt spreker op dat hij constateert dat daar een zin staat die hij niet leuk vindt.

De heer KUIPER antwoordt dat de geformuleerde zin een mooi uitgangspunt zou zijn voor een nieuw project in het kader van de poëzie, namelijk: "Kijk maar, er staat niet wat er staat". Met de uitleg van de heer Bomhof daarbij is hij wel tevreden.

De heer BOMHOF merkt op dat de heer Haar het had over het uiteenlopen van belangen van provincie en gemeenten. Dat zal best, maar er zijn in ISV-verband voorbeelden dat gemeenten en provincie schouder aan schouder staan als het gaat om bereikbaarheid van grote steden en het bereiken van de in dat kader gestelde doelen. Die houding wil hij ook graag bij de gemeenten opwekken als het over recreatie in kwetsbare gebieden gaat. Dat zal dan een groeiproces moeten zijn want het moet toch mogelijk zijn om provincie en gemeenten samen te laten werken waar dat bij twee andere gemeenten ook lukt. De termijn van 2018 is op zich veel te laat. Het is voor recreatieondernemers eigenlijk vijf voor twaalf, dus dat betekent dat er zo snel mogelijk moet worden gewerkt aan het bieden van een kader en perspectief voor de recreatieondernemers. Daar hoort natuurlijk kwaliteit bij en daar horen ook lange termijnontwikkelingen bij, maar het kader en het perspectief voor de ondernemer moet er veel eerder zijn.

De VOORZITTER sluit de discussie rondom deze notitie af met de constatering dat het college heeft aangegeven royaal met de voorstellen uit de notitie aan de gang te zullen gaan.

Mevrouw EDELENBOSCH sluit hierbij aan, maar de heer Bomhof heeft toch nog enige scherpe opmerkingen gemaakt. Er is een discussie gevoerd, het beeld is duidelijk en bekend is wat de commissie en het college wil. Wel wil zij de ruimte hebben om vast te stellen wie precies wat doet. De provincie zal het faciliteren en zorgen dat het gebeurt en daarnaast zal er bij de provincie iemand worden aangesteld die het gaat doen, maar welke onderzoeken er buiten de deur worden gedaan of door de provincie zelf, is iets waar zij zich nog nader op wil beraden. Zij blijft aanhikken tegen het door de heer Bomhof genoemde onderzoek naar het instrumentarium, want er zal nooit een project over instrumentarium kunnen worden ingericht. Spreekster weet ook hoe het in de praktijk werkt en is met meerdere ondernemers op zoek geweest. Natuurlijk moet er een instrumentenkoffer zijn, maar bij de provincie, maar ook bij de Milieufederatie en de RECRON is wel bekend welke instrumenten er zijn. Het knelpunt is eerder de sa-

menwerking tussen gemeenten, provincie en het bedrijf waar het om gaat en de bereidheid om het samen op te lossen. Dat is ook terug te zien bij het project over de regellichte zone in de Veenkoloniën en dan is er nog een klein stukje toegevoegd waarbij het wordt gestimuleerd en een plus op de verplaatsing of op de aanpassing wordt gezet. De provincie kan die lijst met instrumenten wel maken, want er zal geen ondernemer zijn die eerder een stap zet of een aanvraag doet wanneer de provincie een onderzoek naar het beschikbare instrumentarium doet. Die ondernemer wil alleen maar weten wat er op zijn plek met zijn situatie en wensen mogelijk is.

De heer BOMHOF antwoordt dat het instrumentarium ook niet is bedoeld voor de ondernemer, maar voor de gemeenten, de provincie en degenen die straks perspectief moeten bieden voor die ondernemer. Provincies en gemeenten moeten de ondernemer kunnen aangeven dat zij bijvoorbeeld aan een natuurbank zitten te denken, wat vanuit de huidige regelgeving zou kunnen en waarvoor die ondernemer in aanmerking zou komen. Op dit moment is echter niet bekend wat er allemaal mogelijk is. Het is de bedoeling om die dingen op een pragmatische manier uit te zoeken.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat wat de provincie doet met de groene financiering en de landbouw al wordt besproken met de Dienst Landelijk Gebied (DLG), financieringsbanken en de Rabobank. Het is daarbij ontzettend moeilijk en dan gaat het erom dat als een bedrijf maatschappelijk ongewenste knelpunten oplost, er wel iets aan kan worden gedaan, maar wanneer het een puur bedrijfsbelang is niet. Het hele pakket met instrumenten moet dus worden langsgesegaan en gekeken moet worden wat met ieder instrument kan worden gedaan. Op zich moet er gewoon worden gekeken wat er in een situatie haalbaar is.

De heer WIJBENGA wijst op de ervaringen die zijn opgedaan met de werkgroep rondom de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV). Ook daar is een exercitie gedaan met het inzichtelijk maken van instrumentarium en binnenkort komt het resultaat van die werkgroep naar buiten. Alleen al de inventarisatie van het instrumentarium heeft geleid tot inzichten die er van tevoren niet waren en die wel hebben bijgedragen tot het uiteindelijke doel. Hij onderstreept dan ook het verzoek van de indieners van het voorstel en ondersteunt toch om iets te doen aan het inzichtelijk maken van het instrumentarium.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt op dat er is gezegd dat er begin 2007 geen geld zou zijn voor de uitvoering. Spreekster heeft gezegd dat dit te zijner tijd altijd mee kon worden genomen, maar de heer Wijbenga wilde dat eerder of sneller. Dit project dient gewoon gestart en aangepakt te worden en dat wil zij niet laten liggen tot voorjaar 2007.

(Mevrouw Edelenbosch verlaat de vergadering.)

#### **10. Brief van 8 maart 2006, van de Bestuurscommissie Onderzoek, Cultuur en Welzijn, kenmerk 06.018/3200001.02.03/SW/JT/HL, met het rapport Leefbaarheid op het Drentse platteland**

De VOORZITTER merkt op dat mevrouw Jolanda Tuinstra, namens de bestuurscommissie van het onderzoeksbureau die het onderzoek heeft verricht, aanwezig is om op bepaalde vragen van de commissie antwoorden te geven.

De heer OLIJ heeft het rapport met veel aandacht gelezen en hij zal eerst een aantal kwalificaties aan het rapport geven. Hij zou kunnen zeggen dat het een waardeloos rapport is, maar dat doet hij niet. De opzet van het rapport is nogal sectoraal en lijkt alleen opgezet vanuit de sectie Welzijn. Dat spijt hem op zich. Er gebeurt namelijk veel meer op het Drentse platteland dan in dit onderzoek naar voren komt. Zo zet de provincie al jaren in op gebiedsgericht beleid. Diverse onderdelen worden gezamenlijk en niet sectoraal opgepakt. Dat geldt voor water, recreatie, landbouw, natuur enz. Verder vormen de dorpsom-

gevingsplannen een onderdeel van een integrale aanpak, ook ter verbetering van de leefbaarheid op het platteland. Er vinden nogal wat gebiedsgerichte processen plaats, zoals Oudediep, Hunze, Veenkoloniën, Eelder- en Peizerdiep, Reest, ontwikkelingen in Zuidwest-Drenthe en landinrichtingsprojecten. Al deze projecten worden door de provincie geïnitieerd en de ontwikkelingen dragen bij aan de leefbaarheid. Hij ziet dan ook de leefbaarheid op het platteland als een integraal begrip. Waterbeheer, structuurversterking van de landbouw, sociaaleconomische versterkingen en natuur- en milieuverbetering dragen bij aan een beter leef-, woon-, werk- en recreatiemilieu. De financiering geeft ook al aan dat het om meer gaat dan één bepaalde sector. De projecten worden gefinancierd en gecofinancierd door gemeenten, provincie, Rijk en Europees geld. Verder gaat het om landinrichting, LEADER en POP II. Hij kan hier nog wel even mee doorgaan. Alle effecten van de zojuist genoemde projecten worden niet in beeld gebracht. Dat spijt hem. Waarom zouden de staten een onderzoek willen naar de leefbaarheid van het platteland? Dat lijkt hem vrij duidelijk, namelijk om daarop het verdere beleid te kunnen baseren. Dat moet naar zijn mening een integraal verhaal zijn. Welke aanbevelingen doet de bestuurscommissie eigenlijk om te komen tot de verbetering van de leefbaarheid van het platteland? Die ziet hij niet en hij mist dan ook een krachtige analyse. Hij wil een lijst met aanbevelingen waarop hij zou moeten investeren. Er is immers van alles in gang gezet, zoals vitalisering van het platteland en ruimtelijke ontwikkelingen. Welke impact heeft het huidige beleid op de leefbaarheid? Eigenlijk stelt hij voor om een aanvullend onderzoek uit te voeren en dan wil hij vooral een rapport zien als aanvulling, waarmee daadwerkelijk analyses voor de toekomst kunnen worden gemaakt. Hij wil niet alleen een inventarisatie, maar een gedegen studie.

De heer BAAS heeft er met een wat andere blik naar gekeken. Er is nu een onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg en nu haalt de heer Olij er heel veel bij waarvan spreker vindt dat dit wel van die kant belicht kan worden door de heer Olij, maar was dit ook de vraag die aan het onderzoeksbureau is gesteld, namelijk om het op die integrale manier te benaderen? Als dat niet het geval is dan is dat bureau niet veel te verwijten, maar de provincie kan zichzelf dan wel veel verwijten.

De heer WIJBENGA antwoordt dat het rapport al in de Statencommissie Cultuur en Welzijn aan de orde is geweest en mevrouw Mastwijk heeft daarover namens zijn fractie het woord gevoerd en aangekondigd dat werkgelegenheid op het platteland het CDA zeer ter harte gaat. Het CDA heeft een poging gedaan om er bij de algemene beschouwingen en de begroting wat extra geld bij te krijgen. Daar hoeft hij niet op terug te komen en de behandeling in deze commissie voegt niets toe aan wat hij al in die eerdere commissie heeft gezegd.

De heer HAIKENS vindt dat deze inventarisatie behoorlijk wat oplevert. Wat is de opdracht geweest en is wat nu voorligt wel conform de onderzoeksopdracht? Hier is sprake van een massa gegevens waar het veld mee verder kan. Ten opzichte van de vraag van de heer Olij om een verder onderzoek te verrichten, staat hij sceptisch, want in het rapport staat heel veel, maar hij vraagt zich af of er niet concreter kan worden geschreven. Dat heeft ook te maken met de discussie die in de andere commissie heeft plaatsgevonden over of hier niet wat meer handen en voeten aan kan worden gegeven. Spreker denkt dat de mogelijkheden bestaan om met deze informatie nu al meer handen en voeten te geven aan plattelandsbeleid. Hij is niet zozeer bekend als iemands die nog weer pleit voor een nader onderzoek of een vervolg daarop. Liever denkt hij eerst goed na over wat dit rapport hem oplevert.

De heer KUIPER vindt het niet nodig om dit stuk in deze commissie nog extra te behandelen. Dat heeft er ook mee te maken dat alle dingen die over het platteland worden genoemd aanleiding kunnen geven om er nog meer bij te behalen, zoals de sociaaleconomische ontwikkeling, de gezondheidszorg en de demografische ontwikkelingen. De heer Olij heeft dit niet genoemd.

De heer OLIJ merkt op dat dit zijn pleidooi slechts onderstreept, namelijk dat het niet sectoraal moet zijn.

De heer KUIPER geeft aan dat het daar niet om gaat. In navolging van wat de heer Baas heeft gezegd, geeft hij aan dat er een andere opdracht aan de bestuurscommissie is gegeven. Daar dient de commissie zich op te richten. De fout moet worden vermeden dat een zo breed onderzoek in gang wordt gezet dat de commissie tussen de bomen het bos niet meer ziet

De heer HAAR krijgt de indruk dat wanneer een onderzoek geen probleem oplevert, het geen goed onderzoek is. Dit onderzoek levert namelijk een aantal positieve conclusies op, namelijk dat het met die leefbaarheid op het platteland op tal van terreinen niet zo slecht is gesteld en dat de vitaliteit van het platteland en de plattelander helemaal niet slecht is. Er wordt wel een aantal feiten genoemd, zoals de demografische ontwikkeling, waaruit blijkt dat de plattelander gemiddeld wat ouder is dan de stedeling. Dat lijkt hem vrij logisch, maar uit dit onderzoek komt niet naar voren dat andere zaken op het directe terrein van cultuur, welzijn en zorg als problemen worden ervaren. Spreker heeft het idee dat het platteland veel flexibeler en inventiever is dan wel eens wordt verondersteld en dat knelpunten die bij voortduuring worden genoemd op het gebied van voorzieningen en openbaar vervoer, door plattelanders aan den lijve niet als zodanig worden ervaren. De vraag van de heer Olij naar verder onderzoek vanuit deze invalshoek, lijkt hem volstrekt irrelevant. Op andere beleidsterreinen, zoals recreatie en toerisme, gebeuren allerlei zaken, maar om vanuit dit kader onderzoek te gaan doen lijkt hem volstrekt overbodig.

Mevrouw TUINSTRA spreekt namens de Bestuurscommissie Onderzoeksbureau, Cultuur, Welzijn en Zorg. Haar is gevraagd om vooral antwoord te geven op onderzoekstechnische vragen. Gevraagd is wat precies de onderzoeksvraag is geweest die aan het onderzoeksbureau is gesteld. De opmerking van de heer Olij gaat over of er niet een veel te beperkte onderzoeksvraag is gesteld en of er niet veel meer bij moet worden betrokken, zodat een veel meer integraal en gecombineerd intersectoraal onderzoek wordt verricht. De onderzoeksvraag was echter heel concreet, namelijk of het onderzoeksbureau een inventarisatie wilde uitvoeren op het Drentse platteland om na te gaan hoe mensen de leefbaarheid op het platteland ervaren. Dit onderzoek is dan vooral gericht op de Domeinen die in de literatuur onder leefbaarheid worden verstaan, zodat dit vooral een leefbaarheidskwestie is. De achterliggende idee was vooral dat die leefbaarheid terugloopt op het platteland. Zij is het eens met de heer Haar dat het beeld dat uit de interviews met burgers uit het Drents panel naar voren komt, juist een heel positief beeld is. De veronderstelling dat het slecht gaat met de leefbaarheid of dat deze terugloopt, wordt niet onderschreven door dit onderzoek en ten tijde dat het onderzoek uitkwam is er ook een onderzoek geweest door het SCP, waaruit bleek dat de resultaten uit dit Drents onderzoek ook werden onderschreven voor de rest van Nederland. De onderzoeksvraag zoals die is beantwoord blijkt dus duidelijk uit dit stuk en dit is ook in de commissie Cultuur en Welzijn besproken. Ten aanzien van de evaluatie van POP II merkt zij op dat het onderzoeksbureau op dit moment bezig is om de sociale paragraaf van POP II te evalueren. Het is namelijk beter om onderzoeksvragen gericht en afzonderlijk te stellen dan een brede onderzoeksvraag te stellen, waarop een breed antwoord volgt. Haar idee als onderzoeker is dan ook om slechts één onderzoeksvraag per keer te stellen, dan dat een heel brede onderzoeksvraag moet worden beantwoord.

De heer OLIJ is het over veel dingen wel eens, vooral over de onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag vanuit de sector Welzijn is terecht, maar de leefbaarheid op het platteland moet niet alleen vanuit de welzijnshoek worden bekeken, maar integraal. Het onderzoeksbureau heeft voldaan aan de vraag die is gesteld, maar hij vindt het een te beperkte onderzoeksvraag.

De heer BAAS vraagt of dat impliceert dat de heer Olij de onderzoeksvraag waardeloos vindt.

De heer OLIJ antwoordt dat het niet zozeer een waardeloze onderzoeksvraag is, maar een te beperkte onderzoeksvraag. Hij vraagt om niet alleen te kijken naar de leeftijd van het platteland vanuit de sector welzijn. Wat hebben nu allerlei andere zaken die de politiek in gang heeft gezet, bijgedragen aan die leefbaarheid van het platteland? Hij heeft een aantal voorbeelden genoemd waarvan hij graag wil weten

wat daar het effect van is geweest. Moet daar met een aanzet naar POP III op dezelfde manier mee om worden gegaan of moeten andere zaken prioriteit krijgen?

De heer WIJBENGA proeft dat de heer Olij al met wat vingeroefeningen in het kader van de Jaarrekening bezig is. Immers, daar is ook de discussie gevoerd over de effecten van beleid en of het college effecten van beleid wil uitdrukken in meetbare zaken. Het woord SMART is ook meerdere keren gevallen. Eigenlijk vraagt de heer Olij wat het geld dat in Drenthe wordt geïnvesteerd, oplevert. Die vraag moet de heer Olij niet bij dit onderzoeksbureau neerleggen, maar dit moet hij betrekken bij een commissie als BFE, waar wordt gesproken over vormgeving en de Jaarrekening. Is de heer Olij dit met hem eens?

De heer OLIJ antwoordt dat hij met het laatste niet instemt, aangezien dit onderdeel eigenlijk binnen elke commissie aan de orde zou moeten komen en wellicht in de staten. Daar dit niet is gebeurd, stelt hij dit toch ter discussie in deze commissie om eens te kijken hoe daar verder mee moet worden omgegaan, en vooral statenbreed. Hij bestrijdt niet dat als vanuit de welzijnshoek wordt gekeken, er mogelijk best een positief beeld is op het platteland. Dat kan best zo zijn, maar het gaat hem er juist om hoe het platteland aankijkt tegen een aantal andere zaken. Daar heeft hij geen of nauwelijks informatie over en daar wil hij meer over weten. Bovendien komt veel informatie uit dit rapport spreker niet onbekend voor. Er zijn namelijk al meerdere rapporten geweest. Wat zijn fractie betreft blijven er nog veel vragen over, namelijk wat de effecten zijn van andere ontwikkelingen die op het platteland plaatsvinden en dan vooral in relatie met wat de politiek tot nu toe heeft gedaan en hoe daar straks lijnen voor de toekomst voor dienen te worden uitgezet. Eerlijk gezegd hoopt hij dat de commissie dit als geheel ziet en dat hij niet over een jaar zure opmerkingen moet maken, namelijk dat hij het altijd als gezegd heeft.

Mevrouw TUINSTRA merkt op dat het onderzoeksbureau een aantal andere onderzoeken uitvoert en deze gaan voor een deel in op de opmerking van de heer Olij. Het onderzoeksbureau is bezig met de evaluatie van POP II en de sociale paragraaf van POP II. Immers, Cultuur, Welzijn en Zorg is de deskundigheid van het onderzoeksbureau, dus daar ligt de focus op. Daarnaast voert het bureau op dit moment een effectevaluatie uit van het beleid op het gebied van multifunctionele dienstencentra. Dat is ook een onderzoeksopdracht van de commissie Cultuur, Welzijn en Zorg en wordt ook gestart met een procesevaluatie van de dorpsomgevingsplannen. In die zin zijn er verschillende onderzoeken die gedaan gaan worden en daar zal de commissie te zijner tijd over worden geïnformeerd. Vanuit een onderzoeksoptiek is het volgens spreekster beter om de onderzoeksvraag specifiek te maken en niet alles aan elkaar te verbinden en daarom is zij ervoor om concrete en beperkte onderzoeksvragen te beantwoorden.

De heer OLIJ antwoordt dat zijn vraag naar een nader onderzoek niet is gesteld aan de bestuurscommissie. Hij stelt de vraag aan het college. Kan het college in beeld brengen hoe met deze discussie om te gaan? Hoe worden allerlei andere aspecten op het platteland in beeld gebracht? Dat is de vraag en daar moet echt naar worden gekeken als de lijnen worden uitgezet naar POP III.

De heer KUIPER antwoordt dat het een interessante vraag blijft wat de heer Olij naar voren heeft gebracht. Het is alleen de vraag of dit in combinatie kan worden gebracht met de Bestuurscommissie Onderzoek Cultuur, Welzijn en Zorg. De fractie van GroenLinks brengt binnenkort een nota uit in samenwerking met de rijksuniversiteit Groningen over de demografische ontwikkelingen, omdat in dat kader ook heel veel zaken naar voren worden gebracht, zoals gezondheidszorg, ruimtelijke ontwikkelingen en woningbouw over twintig jaar en dat daar prognoses op worden losgelaten. Het is dan ook een mogelijkheid voor deze commissie om daar eens uitvoerig over van gedachten te wisselen en er beleid op los te laten. Dat wil niet zeggen dat de gekozen insteek van de bestuurscommissie die slechts onderzoeksvragen beantwoordt zoals die door een statencommissie zijn gesteld, niet juist is geweest.

De heer WIJBENGA is het helemaal eens met de heer Kuiper. Hij heeft zojuist aan de heer Olij aangegeven dat het ook een discussie is die rondom de Jaarrekening kan worden gevoerd en hij ziet dan ook geen reden voor aanvullend onderzoek.

De heer HAIKENS stelt vast dat nader onderzoek als een gegeven bij de PvdA-fractie blijft hangen. De heer Olij zegt dat veel zaken uit het rapport hem niet onbekend voorkomen en zo verging dat spreker ook. Indien het breder wordt getrokken zullen de resultaten van dat brede onderzoek hem ook niet onbekend voorkomen. Het moet toch helder zijn dat in het kader van de ruimtelijke ordeningsprocessen een provincie veel minder aan zet is dan bij inventarisaties, aangezien er dan ook met bestemmingsplannen, dorpsomgevingsplannen en gemeenten rekening moet worden gehouden. Deze inventarisatie heeft hem veel informatie opgeleverd en ook veel interessante gegevens. Wat zijn fractie betreft hoeft er geen nader onderzoek te komen. De discussie over de eventuele invulling heeft veel meer te maken met financiën en met realisering van mogelijkheden dan dat er nog weer meer informatie op tafel moet komen.

De heer BAAS heeft het idee dat de heer Olij het rapport van het onderzoeksbureau gebruikt om als hefboom te dienen om meer te willen dan het rapport heeft opgeleverd. Daar hij dat in deze commissie neerlegt, gaat het deze commissie wel degelijk aan. De heer Olij kan zich daartoe allereerst oriënteren op het jaarverslag en de jaarstukken. Deze stukken worden nog gekoppeld aan indicatoren en aan resultaten. Een tweede opmerking die hij wil maken is dat de heer Olij in de komende periode de boer op kan gaan naar de bevolking toe om op dit soort punten de mensen te bevragen, want alle statenleden willen straks graag weer worden verkozen.

De heer OLIJ merkt op dat elke vraag die aan het onderzoeksbureau wordt gesteld, niet zal voldoen aan dat wat spreker eigenlijk graag wil, namelijk een totaalbeeld van de effecten die de politiek heeft op het platteland. Misschien moet hij daartoe zelf een onderzoeksvraag in beeld brengen en daarmee in de staten terugkomen om vast te stellen hoe daarnaar integraal in plaats van sectoraal wordt gekeken. Hij merkt wel dat iedereen reuze benieuwd is naar de effecten van de politiek die tot nu toe is gevoerd. Hij zal daarop terugkomen en of dat nu bij de jaarrekening of de jaarstukken zal zijn, of met een initiatiefvoorstel, doet er niet toe en zal de commissie te zijner tijd wel merken.

De VOORZITTER constateert dat de commissie op dit moment geen behoefte heeft om een meer integraal onderzoek uit te voeren en in te stemmen met het voorstel van de PvdA op dit gebied.

- 11. Brief van 27 april 2006, kenmerk 11/5.8/2006002580, over Provinciaal uitvoeringsprogramma (PUP) verkeer en vervoer 2006**  
**Brief van 15 juni 2006, kenmerk 22/5.7/2006005832, over startnotitie Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer Drenthe 2006-2010**

De heer SLAGTER merkt op dat uit het PUP een grote voortvarendheid in activiteiten blijkt en spreker merkt onmiddellijk als statenlid dat er bijzonder veel activiteiten in de provincie zijn, want hij moet iedere morgen weer kijken waar hij Hoogeveen binnen kan komen. Is er in de provincie enige regie en afstemming over de effecten van wegafsluitingen en overlapping in de periode dat mensen 's morgens naar het werk moeten? Wat hij mist in het PUP is een antwoord op de vragen die hij heeft gesteld over de geluidsoverlast van het werkverkeer en over doorstroom en stroomwegen in Drenthe. In de beantwoording is destijds gezegd dat hiertoe een beleidstraject is uitgezet, maar deze heeft hij niet teruggevonden in het PUP. Een punt dat aan de orde moet komen is de financieringssystematiek, ook omdat het college in zijn reactie op het rapport "Besparen op reserves" heeft aangegeven dat de staten na zouden moeten denken over transparantie. Er stonden twee aanbevelingen in, namelijk een gescheiden rapportage aan de staten over het programma verkeer en vervoer en de reserve investering verkeer en vervoer. Een andere aanbeveling was hoe te komen tot de realisering van een betere kaderstelling en controle op dit

forse investeringsprogramma. Daarbij dienen dan afspraken te worden gemaakt over de status van het PUP. Dit is als aanbeveling meegegeven en spreker kan zich daarin vinden. Hij denkt dat een gescheiden verantwoording van de bestedingen kan worden gekoppeld aan het PUP zelf. Inzicht in de aanbestedingen, de relatie met de exploitatiereserve en meer transparantie in financiën en beleid is belangrijk, opdat de financiële ruimte zichtbaar wordt waarin de staten kunnen sturen. In de begroting en de jaarrekening kunnen dan hoofdlijnen worden verantwoord en meer gedetailleerd gebeurt dat dan door het te koppelen aan het PUP. Dat zou zijn voorstel zijn. Ook op korte termijn zit hij met de vulling van de bijzondere infrastructurele projecten en de nieuwe reserve. Er dient bijvoorbeeld over de invulling van de N33 te worden gekeken of er binnen dit programma ruimte is om de financiering daarin aan te gaan vullen. Het algemene verhaal wat de financiën en de wegenstructuur in Drenthe betreft is dat spreker vindt dat de kwaliteit van de wegen behoorlijk op niveau komt. Voor de volgende collegeperiode is er dan een bredere afweging mogelijk over de vraag hoe zwaar er financieel moet worden ingezet op verkeer en vervoer. Dat zal toch moeten worden afgewogen tegen de andere beleidsvragen op sociaal en economisch terrein en gezien de enorme sommen geld die nu richting verkeer en vervoer gaan zal elke partij die vraag aan zichzelf moeten stellen. Dat is vooruitlopend op de nieuwe collegeperiode.

Ten aanzien van de startnotitie merkt hij op dat het beleidskader en de uitgangspunten daarbij geen nieuwe inzichten hebben opgeleverd. Dat kan ook bijna niet, omdat het zo veel omvattend is en er over de keuzes die zijn gemaakt, heel veel is nagedacht. POP II, het collegebeleid en de programmabesteding zijn de basis, evenals de strategische agenda Noord-Nederland en de Nota Ruimte. De gemaakte keuzes kan hij onderschrijven. Valkuil is wel dat er politiek gezien de neiging is om te sturen op huidige knelpunten en als dan het jaartal 2020 voor ogen wordt gehouden, dan is de vraag of de huidige knelpunten wel de knelpunten van de toekomst zijn. Het langere termijnverhaal tot aan het jaar 2020 en hoe de situatie dan zou moeten zijn, mist hij volledig en dat overstijgt de huidige knelpunten. Dat is trouwens ook een landelijk probleem. De positieve accenten die zijn gelegd, wil hij zeker noemen, zoals het verwijzen naar ontwikkelingsplanologie. Binnen de POP-discussie kent hij deze ook en daarnaast krijgt de informatie-economie een veel belangrijker plaats. Dat is een goede zaak. Daarnaast is er aandacht voor milieu en geluidsoverlast. Het integraal opnemen van de plannen van het OV-bureau sluit eigenlijk aan bij wat hij net zei. De plannen van het OV-bureau zijn verwerkt in de startnotitie, maar wat spreker mist is de verdere toekomst. Als het gaat om de stedelijke bereikbaarheid, dan ziet hij daar een toekomstbeeld bij en dat wordt vergeleken met oplossingen die hiervoor rondom Berlijn en New York spelen. Hoe het op het gebied van openbaar vervoer is geregeld, getuigt van een toekomstvisie waarnaar toegevoerd kan worden. Dat mist hij en het is toch te veel gebaseerd op de gedachten die Nederland nu koestert. Die opmerking geldt ook voor het goederenvervoer. In het goederenvervoer zullen zich in de toekomst knelpunten voordoen. Hij mist het voornemen om op zoek te gaan naar nieuwe concepten op het gebied van trein, water, overslag en distributie. Spreker denkt dat het heel simpel is om over die nieuwe concepten te gaan nadenken.

Hij mist de discussie over de N48 in relatie tot het knelpunt Staphorst-Zwolle. De discussie over de hoogwaardige spoorverbindingen met de Randstad loopt en daar mist hij ook de langetermijnvisie op landelijk niveau. De discussie verloopt zeer moeizaam, als hij althans de pers mag geloven. Kolibri heeft een hoge prioriteit en wat spreker betreft mogen er meer resultaatverplichtingen komen. Er wordt heel veel gepraat maar bekend is dat de grote handicap op dit punt de financiering is. Misschien moet daar wat meer over worden nagedacht. Dezelfde opmerking maakt hij over GAE, want er staan vele ideeën in zoals de ontwikkelingsplannen over goederenvervoer en de bereikbaarheid. Hij vroeg zich af hoe hij dit moest lezen en of de wens de vader van de gedachte is. Hij hoort dat graag. Bij het parkeerbeleid als sturingsmechanisme kan hij zich heel veel voorstellen, maar even later wordt gezegd dat de beprijzing dan op de lange baan wordt geschoven. De beprijzing zou in het noorden van Nederland wel kunnen worden toegepast omdat zich daar grote knelpunten voordoen en om die middelen vervolgens in het openbaar vervoer te gaan stoppen. Het ene voedt dan het andere. De discussie over snelheidsremmende maatregelen en de hulpdiensten is vaker gevoerd. Ook bedrijven beginnen steeds meer te klagen over de bobbel en de hobbels. Wordt hier nu echt werk van gemaakt of is het beleid waar veel over wordt gesproken, maar waar gewoon wordt doorgegaan met wat er nu gebeurt en worden er nog steeds allerlei bobbel aangelegd? Bij het aanbestedingsbeleid mist hij de expliciete link met werkgele-

genheidsbeleid. Er is al een aantal malen gezegd dat bij aanbestedingsbeleid ook iets met werkgelegenheid moet gebeuren en dat mist hij in deze notitie.

De heer WIERINGA merkt op dat op pagina 10 wordt gesproken over de bereikbaarheid en de veiligheid van Noord-Nederland. De problemen op het wegvak Meppel-Zwolle kunnen naar de mening van Drents Belang eenvoudig en snel worden opgelost door in de middenberm twee rijstroken aan te brengen, dit dicht te asfalteren en er een betonnen middenbermbeveiliging te plaatsen. De kosten kunnen zo laag worden gehouden en er is geen tijdsvertraging omdat de grond al in het bezit is van het rijk. Tevens levert dit geen problemen op met geluidsoverlast. Er moet dan ook geen geld meer over de balk worden gegooid door te investeren in spitsstroken die verkeersonveilig zijn en niets oplossen. Verder wordt er gesproken over de files op het knooppunt A28-A7 Julianaplein bij Groningen, waardoor er steeds meer sapsake is van sluipverkeer via Drentse wegen. Naar zijn mening moet ervoor worden gezorgd dat het verkeer via een internationale hoofdverkeersader A7 bij de stortplaats Steinkuln afbuigt om tussen Haren en Groningen door langs de Hoornseplas en langs het Eelderdiep naar de A7 bij de aansluiting Hoogkerk te worden geleid. Op welke manier zorgt de provincie Drenthe ervoor dat er op Drents grondgebied ruimte vrij blijft voor deze belangrijke internationale hoofdverkeersader bij Groningen zodat het verkeer geen sluiproutes over de Drentse wegen hoeft te nemen? Ten aanzien van de N33 pleit Drents Belang ervoor om de N33 uit te voeren als autosnelweg en niet als autoweg. De N33 staat namelijk in de toptien van de gevaarlijkste wegen. Ten aanzien van het weggedeelte Assen-Gieten is er één complete rijbaan al volledig uitgevoerd als autosnelweg. De andere rijbaan ligt als zandbaan al dertig jaar compleet klaar voor autosnelweg. Hier hoeft alleen wat asfalt op te worden gedraaid.

De heer WASSINK wil het vooral hebben over de startnotitie en het uitwerkingsprogramma, want er wordt aan een nieuw provinciaal verkeers- en vervoersplan gewerkt en dat is een interessant stuk. In het algemeen geldt dat de startnotitie moet dienen als kader voor maatschappelijke en politieke discussie en met de behandeling in deze commissie en staten kan deze consultatie beginnen. In grote lijnen kan hij zich goed vinden in wat hierin staat beschreven. Natuurlijk heeft spreker zijn best gedaan om te ontdekken wat er allemaal nog aan ontbreekt, maar dat was voor spreker ook vrij lastig vast te stellen, buiten het feit dat hij ook in het plan ideeën heeft gemist over hoe het leven er in 2020 uit kan zien. Hij snapt uiteraard best dat het niet eenvoudig is om dit aan te geven. De onderwerpen van GroenLinks komen bijna alle aan de orde in dit stuk, zoals verkeersveiligheid, openbaar vervoer, fietsvervoer en baanverlening in Eelde, maar dan niet helemaal zoals hij dat wenst. Voor dat laatste onderdeel sluit hij zich dan ook aan bij de vraag die door de PvdA daarover is gesteld. Er is ook aandacht voor luchtkwaliteit, geluidsoverlast en lichthinder. Er had ook nog iets kunnen worden opgenomen over de Drentse zandwegen, die behoren tot het erfgoed. Die zandwegen gaan soms van gemeente naar gemeente en het is hem vaak onduidelijk hoe er met die wegen wordt omgegaan. Op pagina's 5 en 9 worden de strategische punten en voorwaarden van de provincie genoemd en daar kan hij zich goed in vinden. Uiteindelijk moet het allemaal leiden tot samenwerking met gemeenten en het afsluiten van convenanten voor duurzame bereikbaarheid. Dat vergt nog heel wat zendingswerk en inspanningen want van de gemeenten wordt ook het een en ander gevraagd. Hij snapt heel goed dat gemeenten daar niet alleen maar ja en amen tegen zullen zeggen. Hij is dan ook zeer benieuwd hoe dit afloopt, dus wat dat betreft kan hij zich voorstellen dat gemeenten kritisch kijken naar de investeringen zoals die worden geraamd, want hij snapt heel goed dat de provincie zelf prioriteiten bepaalt. De gemeente kijkt vooral heel goed hoe de gemeente daarvan afkomt en er zitten natuurlijk wel verschillen. Wat dat betreft zou die prioriteitsafweging nog wel eens een goede uitleg vergen. Hij vindt dat er een logische opdeling is als het gaat om de beleidsinzet van de belangrijkste hoofdstukken. Wat dat betreft zou hij graag zien dat als het gaat om de investeringen die gedaan worden, deze gekoppeld worden aan die beleidsdoelstellingen, want die relatie heeft spreker niet één op één kunnen leggen. In het algemeen complimenteert hij het college voor dit geheel.

De heer HAAR heeft al eens eerder aangegeven dat hij geen voorstander is van een ongebreidelde groei van de mobiliteit, maar wel van een verantwoorde ontwikkeling van de mobiliteit. Doorstroming van

het verkeer is een belangrijk punt, waarbij vooral de bereikbaarheid van de steden grote prioriteit moet hebben, waarbij wel naar de flexibiliteit van die bereikbaarheid gekeken moet worden. Er moeten dan ook worden gekeken of er meer permanente maatregelen moeten worden getroffen om die bereikbaarheid 24 uur per dag te vergroten of dat er naar meer flexibele oplossingen gekeken moet worden om de bereikbaarheid in de spitsuren te vergroten, want dan doen de knelpunten zich vaak voor. Ten aanzien van de veiligheid heeft hij ook een paar opmerkingen. Een aantal punten wordt terecht genoemd, maar daarbij ligt de nadruk toch vaak op de wat meer spectaculaire aspecten van de verkeersveiligheid. De discussie die een tijd geleden is gevoerd naar aanleiding van incidenten die jongeren in het verkeer betreffen. Hij vestigt ook de aandacht op de ouderen in het verkeer. Dat doet hij niet om alle ouderen af te schilderen als verkeersonveilige verkeersdeelnemers, maar de ontwikkeling van steeds meer ouderen in het verkeer - in vergelijking met 25 jaar terug is de gemiddelde leeftijd van de rijbewijshouder aanzienlijk gestegen - maakt dat de gemiddelde leeftijd van rijbewijshouder de komende jaren steeds verder zal stijgen en dat wordt bij de verkeersveiligheid een aspect van toenemend belang. Een ander punt wat ook daarbij hoort en dat ook aandacht verdient is de internationalisering van het verkeer. In toenemende mate is te zien in Drenthe hoeveel buitenlandse verkeersdeelnemers hier zijn, waaronder zowel vrachtauto's als personenauto's. Hij is er altijd van uitgegaan dat de verkeersdeelnemers de Nederlandse verkeersregels en de Nederlandse teksten kent. Waarschuwingen in het verkeer zijn ook vaak tekstgericht, maar de vraag is in hoeverre ook in die signalering in het verkeer ook internationale aspecten aan de orde moeten komen, temeer omdat de internationalisering alleen maar groter wordt, want er komt steeds meer buitenlands verkeer op de Drentse wegen. Dat is op zich een prima ontwikkeling, maar daar moet ook aandacht aan worden besteed en de verkeersdeelnemer uit het buitenland moet op dezelfde wijze worden geïnformeerd als de eigen verkeersdeelnemer. Een ander punt dat extra aandacht verdient is dat verkeer en waterstaat in het verleden nogal eens een bastion is geweest en genoemd. Het zou een hele eigen dienst zijn met een eigen planningscultuur. De dienst heeft een hele goede en zakelijke planning, maar bij voortdurend is te merken dat gemeenten en burgers betrokken willen worden bij het beleid op het gebied van verkeer en vervoer, zodat niemand naderhand wordt geconfronteerd na de aanleg van een weg dat er nog een voetgangerstunneltje moet komen of een fietstunnel, maar dat al in het planningsstadium de omgeving erbij wordt betrokken en dat daar rekening mee wordt gehouden. Het is niet meer de eenzijdige kant van de overheid en de dienst die de voorzieningen plant en aanlegt, maar waar in een eerder stadium de omgeving bij wordt betrokken. Die betrokkenheid van de omgeving neemt alleen maar toe en in planningsopzicht zal daar nadrukkelijker rekening mee moeten worden gehouden. Verder vindt hij het een heel goed programma waar hij mee vooruit kan. Mobiliteit is van belang, maar als het gaat om de informatie over de mobiliteit dan wordt de burger via de digitale snelweg geïnformeerd over onderhoud aan de weg. Landelijk gebeurt dit gelukkig ook in toenemende mate en hij noemt in dit verband de website "Van A naar Beter", die goed bekeken wordt. Dit middel kan ook in Drenthe nog beter worden benut om de verkeersdeelnemer te informeren en de doorstroming van het verkeer te bevorderen.

De heer HAIKENS heeft het hele programma zoals dat op de agenda staat, dus zowel het PUP Verkeer en vervoer 2006, als de brief van 15 juni 2006 bestudeerd. Het gaat om beleid dat in gang is gezet en wat ook onderdeel uitmaakt van het collegebeleid en wat zich doorontwikkelt. Hij heeft er niet zo lang voor nodig om te constateren dat dit beleid door de VVD-fractie wordt onderschreven. Het is een goede rapportage, die duidelijk, helder en toekomstgericht is. Niet alleen aspecten als bereikbaarheid, maar ook aspecten als veiligheid, handhaving en technische aspecten die een rol spelen bij onder andere die veiligheid zijn meer en duidelijker aanwezig dan in het verleden wel eens het geval is geweest. Wat dat betreft zijn de opmerkingen die in het verleden zijn gemaakt door het college ter harte genomen. Met een proces dat steeds doorgaat heeft hij wel te maken met afsluitingen van perioden en ook in de Voorjaarsnota heeft zijn fractie, maar ook andere fracties, aangedrongen op controleerbaarheid en daar zit de statenfractie ook voor. Als er een periode is afgesloten, dan moet te zien zijn dat er een periode is afgesloten, dat het voornemen bestond om iets uit te voeren en dat daar een bepaald bedrag voor was uitgetrokken, maar dat dit wel of niet is gebeurd en dat het geld al dan niet is uitgegeven. Het moet dus duidelijk te zien zijn of projecten wel of niet zijn doorgedaan en de controleerbaarheid daarvan voor de

staten dient dan ook groter, inzichtelijker en transparanter te zijn. Spreker realiseert zich best dat alles terug is te vinden, maar als hij kijkt naar de pakken papier die veertien dagen geleden bij hem thuis werden bezorgd dan is hij blij tot een wat grotere fractie te behoren, want voor een individueel statenlid is daar niet meer doorheen te komen. De informatie is er dus wel, maar voor hem is het nagenoeg ondoenlijk om er precies de vereiste informatie uit te halen.

De heer BAAS is blij met het impliciet uitgesproken mededogen van de heer Haikens voor de positie van spreker.

De heer HAIKENS vraagt dus om meer transparantie, waardoor het eenvoudiger wordt en er in het statenwerk voldoende handvatten zitten om het op een normale wijze te kunnen uitvoeren. Als hij het goed heeft worden besparingen die ontstaan in de Regiovisie naar het Investeringsfonds wegen doorgesluisd. Hoe zit dat precies en waar ligt die afweging? Op grond waarvan is die afweging gemaakt?

Ook hier wordt gesproken over handhaving en zowel provinciaal, landelijk als Europees wordt gestreefd naar uniformering van wegtypen. Daar worden ook regels bij gesteld die uitgaan van verschillende snelheden en hij constateert dat als ergens snelheidslimieten worden toegepast, deze ook gehandhaafd zouden moeten worden. Vaak blijkt daar dan uit dat het vooral 90 procent van de eigen bevolking is die zich niet aan die snelheidslimieten houdt. Waar het om gaat is dat als de provincie regels vaststelt, er ook gehandhaafd moet worden. Indien er dan staat dat het politie voornemens tot handhaving heeft en de provincie ondersteunt dit, dat dit ook daadwerkelijk tot handhaving moet leiden. Met betrekking tot de startnotitie is daarin voldoende ontwikkelingsplanologie meegenomen. Naar de toekomst toe zijn er duidelijk processen aangegeven, maar ten aanzien van plannen met het OV-bureau, het goederenvervoer en de ontwikkeling van de luchthaven begrijpt hij dat het lastig is om vast te stellen hoe de wereld er in 2020 uit ziet, maar hij vindt wel dat er een stevige poging gedaan moet worden om te kijken hoe die wereld eruit ziet en dat eigenlijk meer rekening moet worden gehouden met die toekomstvisie, zodat de provincie daar op dat moment ook van kan profiteren.

De heer JANSSEN vindt het voorliggende stuk een goed programma en er wordt goed beleid in uitgezet. De opmerkingen van de heer Slagter over de bereikbaarheid van de dorpen en plaatsen als gevolg van wegwerkzaamheden en dat dit beter moet worden gecoördineerd, ondersteunt hij. Zijn opmerking dat de wegen in Drenthe goed zijn en dat dit wellicht wel wat minder kan ondersteunt hij niet, want goede wegen zijn een visitekaartje van deze provincie. De algemene indruk van het PUP is goed, maar hij heeft er toch nog wat vragen bij. Op pagina 11 wordt aangegeven dat er een spoorvisie voor de noordelijke provincies is gemaakt en dat door wijzigingen in de dienstregeling van de NS de reistijd naar de Randstad langer zal worden en dat er vaker zal moeten worden overgestapt. Dit is echter maar één aspect, want het tweede aspect is de aansluiting met het streekvervoer. Die aansluiting wordt er volgens de pers niet beter op en dat geldt ook voor de schooljeugd. Het CDA maakt zich daar zorgen over en vraagt wat het college daarvan vindt en of de andere partijen zijn zorgen daarover delen. Op pagina 13 wordt ingegaan op maatschappelijke weerstand tegen verkeersdrempels. Dat voelt hij ook wel en in POP II is opgenomen dat zou worden onderzocht welke snelheidsremmende maatregelen en voorzieningen er op basis van draagvlak wel kunnen worden aangelegd. In 2006 zal hierover een programma van eisen worden opgesteld en het CDA wil graag weten wat de stand van zaken is en of dit programma van eisen al is geformuleerd.

De heer OLIJ vraagt of de heer Janssen niet nieuwsgierig is wat het effect is op de leefbaarheid van het platteland als de wegen daar goed zouden zijn aangelegd en de dorpen goed bereikbaar zouden zijn.

De heer JANSSEN snapt niet helemaal goed wat de bedoeling van de heer Olij met deze vraag is, dus gaat hij er verder niet op in. Op pagina 13 is sprake van het testen van de invoering van elektronisch carpoolen in het gebied rondom Assen, de zogenaamde kangaroo miles. Kan het college aangeven of hier al mee is begonnen en wat de resultaten daarvan zijn? Op pagina 29 staat dat de provincie de eerstverantwoordelijke is voor de regiobrede voorlichting van diverse doelgroepen. De doelgroep van

25 tot 60 jaar wordt bediend door middel van een 100 procent Drentse campagne die in 2005 met succes in de gemeente Tynaarlo is uitgezet. Voor 2006 is de doelstelling dat twee andere gemeenten dit zullen oppakken. Het CDA vraagt zich af of de inwoners van de overige gemeenten in Drenthe hiervan ook niet zouden moeten profiteren. Verder wordt op pagina 45 melding gemaakt van luchthaven GAE en er wordt aangegeven dat de verlengde baan niet alleen van belang is voor personenvervoer, maar ook voor goederenvervoer. Het is belangrijk voor de verdere ontwikkeling van GAE en voor de economische groei van het noorden, maar de baanverlenging is ook van belang voor de veiligheid van het huidige vliegverkeer. Ook voor de huidige situatie is de baanverlenging van belang. In het PUP wordt de verwachting uitgesproken dat de beslissing op bezwaar in 2006 door de Raad van State wordt behandeld. Het is nu eind juni en hij vraagt zich af of er al een beslissing is genomen. Wat zijn voor de aandeelhouders de consequenties als de baanverlenging verder wordt uitgesteld? Hij is het met de heer Haar eens dat bij de aanleg van wegen de omgeving zoveel mogelijk betrokken moet worden, want dan kunnen de wensen die leven bij de bevolking direct worden meegenomen en wordt voorkomen dat achteraf wijzigingen moeten worden aangebracht. Op de startnotitie heeft hij verder geen opmerkingen.

De heer BAAS heeft het PUP ook met veel plezier en met veel instemming gelezen. Ten aanzien van de afstemming bij wegwerkzaamheden is momenteel een concreet voorbeeld de afsluiting van de opritten van de N34 bij Zuidlaren. In dezelfde periode dat die opritten dicht zijn is de N33 voor een deel afgesloten. Het is voor spreker een puzzle om uit te zoeken hoe hij op dit moment in Gieten moet komen, maar dit is typisch een voorbeeld van twee zaken die parallel lopen aan elkaar en waar hij zich afvraagt waarom het ene niet na het andere kan worden uitgevoerd. Dat het moet worden gedaan staat bij spreker niet ter discussie. Met betrekking tot de convenanten met de gemeenten vraagt hij zich af hoe dat proces verloopt. Is dat weerbarstig, of gaat dat heel gemakkelijk? Spreker is benieuwd of het in het overleg heel soepel gaat of dat er heel veel problemen zijn te overwinnen. Op pagina 15 wordt een opmerking gemaakt over het relatief hoge aantal ongevallen op de meeste autosnelwegen waarbij dat snel tussen haakjes staat. Hij zou graag een uitsplitsing zien tussen autowegen en autosnelwegen. Voor spreker is het een groot verschil of er wordt gesproken over de ongevalsfrequentie op de N34 of de A28. Als dat bij elkaar wordt gevoegd ontstaat geen beeld van de werkelijke problematiek en het verschil in problematiek tussen deze wegen. Een andere vraag gaat over het Drents verkeersveiligheidslabel. Er staat keurig dat het een succesvol parapluproject is. Dat is fantastisch, maar hij vraagt zich wel af waaraan hij dat succes kan relateren. Dat komt niet zo duidelijk in de tekst tot uiting. Ten aanzien van de onveiligheid in de omgeving van scholen vraagt hij of er op dat punt de afgelopen jaar vorderingen zijn gemaakt. Ten aanzien van het draagvlak voor verkeersremmende maatregelen als verkeersdrempels las spreker op pagina 37 dat landelijk gezien vanwege de weerstand van weggebruikers een discussie gaande is over de zin van flitspalen en laserguns. Spreker denkt dat het er niet toe doet of daar nu draagvlak voor is of niet, want deze zaken horen er echt te zijn. Wat houdt nu die discussie precies in en wat kan het voor gevolgen hebben?

De heer SWIERSTRA merkt op dat hier hele leuke onderwerpen bij zitten, maar ook strategische en diepgaande onderwerpen. Hij zal proberen om het totaal in één keer te behandelen en waar het niet duidelijk is moet de commissie maar aan de bel trekken als hij het PUP en het uitwerkingsprogramma in de beantwoording wat door elkaar gooit. Het college doet zijn uiterste best om in deze sector één integraal geheel aan de commissie voor te leggen en geen grote stapels. De commissie kan zich aan de hand van de stukken een beeld vormen van het totale verkeers- en vervoersbeleid en dat zou wel eens omgekeerd evenredig kunnen zijn aan de omvang van de budgetten en de impact op allerlei mogelijke ontwikkelingen in deze provincie. Het blijft echter zoeken naar het juiste evenwicht. In het PUP probeert hij een heel duidelijke omschrijving te geven van wat er dit jaar wordt gedaan, met hier een daar een doorkijkje naar het volgende jaar, en daarbij heel zichtbaar te maken wat het uitvoeringsprogramma is dat dit jaar aan de orde wordt gesteld. Als het goed is, is daar ook in terug te vinden de argumentatie en de lijn naar de beleidsbeslissingen die op een ander punt, namelijk in het POP of ergens anders, zijn vastgesteld. De bedragen die daarmee gemoeid zijn passen alle binnen de begroting en binnen het investeringsbudget zoals dat met de staten is afgesproken. Ten aanzien van de vraag naar een nog

grotere transparantie antwoordt spreker dat er op een gegeven moment ook een keer een eind komt aan wat er geleverd kan worden. Indien deze sector wordt afgezet tegen een aantal andere sectoren bij de provincie dan is deze sector al een heel eind verder en kan er heel goed worden nagegaan wat waar gebeurt, waarom het gebeurt, wat het kost en wat het gekost heeft. Er is een systematiek waarbij er meerjarig wordt geraamd. Dat is ook met de staten afgesproken en er is een investeringsprogramma gemaakt op basis van wat er op de lange termijn geacht wordt nodig te zijn. Dat wordt vertaald naar een annuïteit en dat zit in de begroting. Als dit wordt afgezet tegen wat er gebeurt dan zijn die budgetten soms per project hoog, maar in het algemeen niet idioot hoog naar rato van wat er eigenlijk nodig is. Spreker heeft al eerder aangegeven dat het hem goed lijkt om dit najaar nog eens een meer diepgaande presentatie te geven over hoe die financieringssystematiek in elkaar zit en hoe die relatie is tussen projecten, beleid en momentum van uitvoering en dan zal de commissie zien dat de wens en noodzaak om te komen tot een aantal projecten vele malen hoger is dan het programma dat hier wordt voorgeschoteld. Hij wijst erop dat aan het begin van deze periode een inventarisatie is gemaakt voor de eerstkomende jaren in de vorm van een doorkijkje naar 2012-2015. Dat zou moeten betekenen dat, kijkend naar alle ontwikkelingen in de regio, rijksprojecten, gemeentelijke en provinciale ontwikkelingen, er naar rato van wat normaal gesproken gebruikelijk is, het provinciaal aandeel daarin zo'n € 148 miljoen bedraagt. Dat bedrag zou de provincie alleen moeten investeren en dan gaat het om totale investeringen in de regio van vele honderden miljoenen tot aan een bedrag van anderhalf miljard. In die periode is de provincie om budgettaire redenen uiteindelijk uitgekomen op een bedrag van € 99 miljoen. In die verhouding moet worden gedacht, dus het beeld dat er zoveel geld naar toe gaat, wil hij op voorhand relativeren. Natuurlijk is het ieder moment weer een nieuwe keuze wat de provincie allemaal wil doen, maar als hij kijkt naar wat er de facto aan eisen en wensen vanuit de staten op tafel wordt gelegd, dan komt hij wel op dat bedrag uit. In de andere kant van het verkeer en vervoerverhaal, namelijk de uitvoering, de techniek, het beheer en het onderhoud, gaat heel veel geld om. Qua efficiency is de provincie in dat opzicht er alleen maar op vooruit gegaan. De volumes zijn gestegen en de personele inzet in de provincie is gedaald. Als het wordt bekeken in het kader van de benchmark met andere provincies, dan is te zien dat deze provincie op dat punt buitengewoon goed scoort. Het betekent niet dat achterover moet worden geleund, maar juist omdat er zulke grote uitdagingen liggen is het absoluut noodzakelijk om die drive om het zo efficiënt en effectief mogelijk te doen en de keuze zo scherp mogelijk te maken, erin te houden. Door enkele fracties is opnieuw gezegd dat de regie en de afstemming bij wegomleggingen en dergelijke te wensen overlaat. Dat heeft minder te maken met de startnotitie dan met de uitvoering en het PUP. De provincie doet zijn uiterste best om zowel in de voorlichting naar de burger toe met borden en websites, als in de vorm van overleg met gemeenten, Rijk en het OV-bureau, de afstemming en regie bij wegomleggingen zo goed mogelijk te regelen. Daarbij komt de provincie heel ver, maar hier en daar is het buitengewoon lastig. Het Rijk heeft bijvoorbeeld zijn eigen plannings die op hun beurt weer worden gedicteerd door het landelijke systeem en dat betekent dat op een bepaald moment de provincie daar weer van afhankelijk is. Vervolgens speelt het weer een rol, evenals de aanbesteding.

De heer JANSSEN vraagt of de heer Swierstra op de hoogte is van de landelijke plannings.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat hij daarvan op de hoogte is, afgezien van een enkel klein project in een gemeente dat een week duurt, want niet alles wordt altijd gemeld. De provincie zit er bovenop zodat iedereen meldt wat er gaande is. Dat geldt niet alleen voor de grotere projecten maar ook voor de kleinere. De provincie weet dus in principe alles wat de andere wegbeheerders doen en de omleidingen worden op elkaar afgestemd, maar het is nu eenmaal onmogelijk om gelet op een aantal andere eisen dat zodanig te doen dat het allemaal achter elkaar kan. Dat zou wel mooi zijn, maar dan zouden de projecten gewoon niet afkomen en dan zouden bepaalde projecten ook niet in samenhang kunnen worden gedaan. Die samenhang is juist weer nodig om het kosteneffectief te maken. Op het moment dat de provincie aan een weg werkt en Rijkswaterstaat aan een weg die daarop aansluit, dan moet dat zo mogelijk op hetzelfde punt worden gedaan. Overigens is het wel zo dat hoe meer de provincie de regie heeft en hoe meer van de belangrijke doorgaande wegen de provincie zelf in beheer heeft, hoe beter en hoe makkelijker die afstemming nog kan. Dat is voor de provincie ook een belangrijke reden om de N34

over te nemen en zich ook nadrukkelijk te bemoeien met een N48 en N33. Dat doet de provincie niet alleen om geld binnen te halen om de N33 te verdubbelen. Overigens is de huidige variant van de N33 echt verkeersveilig. Daarnaast bemoeit de provincie zich ook met de uitvoering en vandaar de inplanning hiervan in het plan Assen-Zuid.

De heer WIERINGA geeft aan dat het er juist om gaat de gebruikers te verleiden die wegen ook te benutten en als er een goed alternatief wordt aangeboden door er een autosnelweg van te maken, dan zullen mensen niet langer sluiptwegen gebruiken. Hij pleit er dan ook voor om er toch een autosnelweg van te maken, vooral omdat het Drentse deel van Gieten-Assen al compleet klaar ligt.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat hij geen enkele zorg heeft dat het project N33 zoals dat wordt uitgewerkt, zal leiden tot ongewenst sluiptverkeer omdat de kwaliteit onvoldoende zou zijn. Het is ver buiten de realiteit om dat te veronderstellen. Dat geldt ook voor een aantal andere doorgaande wegen. Sluipverkeer is overigens wel een belangrijk thema in de manier waarop de provincie prioriteiten stelt en het verkeer- en vervoersbeleid in elkaar zet. Dat heeft te maken met de categorisering van wegen en daar moet soms stringent de hand aan worden gehouden. Op het moment dat prijsbeleid wordt ingezet, wat een belangrijk instrument is waarbij in Nederland een drempel is overschreden, zal de provincie daar in Drenthe niet mee voorop lopen. De reden waarom is dat prijsbeleid vooral werkt waar de congestieproblematiek het hoogst is. Dat soort problemen doet zich in Noord-Nederland minder voor. Wat er wel is, is een scala aan alternatieve routes en wegen in het noorden. Op het moment dat prijsbeleid wordt ingevoerd, moet het voor het hele gebied worden ingevoerd, want anders wordt daarmee het sluiptverkeer gestimuleerd. Daar zal spreker op dit moment niet over uitweiden, maar dat is wel een belangrijk motief waarom de provincie niet voorop zal lopen met het invoeren van die systematiek. In de regio Groningen-Assen zal het eerst worden gediscussieerd over deze problematiek. Het wordt dus absoluut niet uitgesloten en de provincie zit daar volledig op het vinkentouw, maar is daar wel heel voorzichtig mee om ervoor te zorgen dat niet juist ook de economische ontwikkeling wordt afgeremd en dat ervoor wordt gezorgd dat er ongewenst verkeer in het landelijk gebied en door de dorpen komt, wat weer een probleem is voor de verkeersveiligheid.

De heer KUIPER vindt het een heel interessante gedachte dat de insteek van de heer Swierstra in Drenthe een heel andere is dan die van het kabinet en de Tweede Kamerfractie van de VVD.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat daar geen sprake van is. Hij is een groot voorstander van prijsbeleid als een middel waarmee enerzijds de mobiliteit en de bestrijding van de negatieve gevolgen daarvan kunnen worden gefinancierd en anderzijds als sturingsmechanisme als het gaat om congestie en dergelijke.

De heer KUIPER is het daar wel mee eens, maar van de VVD-fractie in de Tweede Kamer heeft hij toch andere geluiden opgevangen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat er geen discrepantie in zit, want wanneer prijsbeleid landelijk wordt ingevoerd, dan wordt het ook in Drenthe ingevoerd en komt ook hier de kilometerheffing. Op het moment dat dit een platte heffing is die geldt voor iedereen dan heeft dat een weinig sturend effect. Het heeft dan wel een groot macro-effect en het is dan ook buitengewoon belangrijk voor deze provincie omdat het invloed heeft op de brede doeluitkering (BDU), maar aan de andere kant heeft prijsbeleid als sturingsinstrument op kleine schaal andere verkeerskundige en technische invalshoeken in Drenthe dan in de drukke Randstad. Ten aanzien van het betrekken van de bevolking bij afstemming over wegwerkzaamheden, maar ook bij de vormgeving en inrichting van de wegen, merkt hij op dat dit iets is wat hij heel graag wil. De provincie heeft daar de afgelopen jaren ook al grote vorderingen in gemaakt. De bedoeling is om de Startnotitie verkeer en vervoer voor de lange termijn dit najaar via een nieuwe methode van interactief werken aan de bevolking voor te leggen. In september zal de commissie daarover nader worden geïnformeerd. Er zal een systematiek worden ontwikkeld die voor de provincie breder op andere

onderwerpen toepasselijk is, maar die eerst zal worden gebruikt in de sector verkeer en vervoer, waarbij de bevolking themagewijs, met extra publiciteit daaromheen, betrokken wordt bij de vraag wat de wensen zijn op het vlak van fietsverkeer, goederenvervoer en dergelijke. Aan de basis doet de provincie dit ook door enerzijds bij de ontwikkeling van de projecten heel nauw samen te werken met gemeenten die eerste vertaler zijn van de lokale bevolking, maar ook in de praktijk door met bevolkingsgroepen samen in die dorpen en regio's te overleggen en te vragen wat zij willen. Dan komt ook de discussie aan de orde van snelheidsregimes, van de inpassing van de weg, de uitmontering, de landschappelijke inpassing, de drempels en dergelijke. De provincie loopt dan wel tegen een spanningsveld aan vanwege de spanning die enerzijds ontstaat tussen de korte termijn en het belang van een burger die vlak aan de weg woont, met anderzijds de doorstroombaan die ook nodig is in het kader van de categorisering van wegen en het bereikbaar houden van de totale provincie, evenals de doorstroming van het openbaar vervoer. De provincie dient ervoor te zorgen dat dit een dusdanig beeld oplevert dat het handhaafbaar is. Het is handhaafbaar door de weg bijna dicht te zetten met drempels, hekken en versmallingen. Dat kan lang niet overal, dus daar waar op een andere manier inrichting moet worden gegeven aan de weg en er zouden snelheidsbeperkingen moeten worden aangebracht, dan moet dat ook handhaafbaar zijn. Ook daar is het weer een kwestie van prioriteiten en er is goed overleg met politie en justitie. De middelen zijn echter beperkt en de politie handhaaft dan ook uitsluitend daar waar de inrichting is aangepast en waar vanuit oogpunt van verkeersveiligheid aanleiding toe is. Dat leidt hier en daar tot discussie of die snelheidscontroles niet overdreven zijn en of mensen niet ten onrechte worden afgerekend op een paar kilometer te veel. Ook vinden mensen dat de politie met laserguns op plaatsen staat waar het helemaal niet verkeersonveilig is. Dat type discussie is waar de heer Baas op doelde en het is zaak om dat dicht bij elkaar te brengen. Dat kan alleen door een goede weginrichting die sturend is in de zin dat bij het verkeer de snelheid eruit wordt gehaald. Daarbij past een strakke handhaving, maar ook een handhaving die herkend kan worden als nuttig en nodig door de burger. Op het moment dat dit het geval is, moet dit ook worden toegepast. Met dat spanningsveld blijft hij doorgaan, waarbij het vooral over de gedragskant gaat. Dat is een belangrijk onderdeel van dit uitvoeringsprogramma, want het sturen van het gedrag van de weggebruiker is ervoor om te zorgen dat de verkeersveiligheid nog verder wordt verbeterd. De kwaliteit is goed op niveau en moet dat vooral blijven. Als het gaat om de kwaliteit van onderhoud en dergelijke, dan doet hij dit via een zeer ver ontwikkelde methodiek van rationeel wegbeheer en technisch meten en kijken hoe die weg erbij ligt. De uitkomst daarvan is soms anders dan het beeld dat iemand op het eerste gezicht heeft. Een weg met veel vlekken erin waarbij iemand denkt dat er nodig iets moet gebeuren, kan technisch gezien er best goed bij liggen, terwijl een weg die er ogenschijnlijk goed bij ligt wel allerlei technische gebreken kan vertonen in de ondergrond en dus aan groot onderhoud toe kan zijn. Met een oordeel uitsluitend gebaseerd op persoonlijke waarneming moet dus worden opgepast. Er is gevraagd of de langere termijn er nu wel goed in is verwerkt. Spreker antwoordt dat er is geprobeerd een mix te maken tussen grootse vergezichten en fantastische ideeën die zouden kunnen worden bedacht. Er zitten heel goede dingen in en het is goed om zo met de toekomst bezig te zijn. Aan de andere kant moet ook worden gekeken wat er de eerstkomende 15 tot 20 jaar mogelijk is, want het moet uiteindelijk wel vertaalbaar zijn. Het POP heeft in principe een levensduur van tien jaar met een ontwikkeling naar de toekomst toe, terwijl het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer ook een dergelijke levensduur kent. Hij probeert daarin zo goed mogelijk overzienbaar naar de toekomst te kijken en die ontwikkelingen een plek te geven waarvan wordt gedacht dat deze in die periode tot ontwikkeling zullen komen. Op een aantal punten heeft de commissie terecht geconstateerd dat uitsluitend wordt aangeduid dat er bijvoorbeeld op het gebied van ICT nog allerlei wensen zijn. Dat is omdat hij daar in de praktijk heel erg mee bezig is, maar hij heeft niet de pretentie dat hij nu al kan voorspellen wat er gaat gebeuren. Zo had hij vijftien jaar geleden niet kunnen voorspellen dat er GPS-routepanners en tomtom-apparatuur in auto's beschikbaar zouden zijn, die ook zo hun invloed hebben gekregen op ontwikkelingen in de mobiliteit. Op alle mogelijke terreinen komen er ontwikkelingen op de provincie af die nu nog moeilijk zijn te voorzien. Zo zijn er ontwikkelingen op het gebied van ICT en voertuiggeleiding die in het verkeer steeds verder zullen worden ontwikkeld. Er moet dus een modus worden gevonden om daar flexibel op in te kunnen spelen en het systeem zodanig robuust te maken dat het is bestand tegen de nieuwe ontwikkelingen. Dat zit heel duidelijk in het verhaal en een belangrijke basis voor de provincie is

om te zorgen dat verkeer en vervoer een veel nauwere relatie heeft met de ruimtelijke ordening en de ruimtelijke ontwikkeling. Dat zit er veel explicieter in dan een aantal jaren geleden en heeft dan ook een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Dat betekent dat de integratie van verkeer en vervoer in het omgevingsbeleid vorm heeft gekregen en ook in het POP is uitgewerkt. Dat is terug te zien in de corridorwijze ontwikkeling, evenals in het zwaar accent op de steden en het collegeprogramma voor de komende drie tot vijf jaar, de convenanten met de steden en plattelandsgemeenten en in detail in de projecten die allemaal dit jaar of volgend jaar in het uitvoeringsprogramma worden uitgevoerd. Dat is een trechtering en een piramide die op alle punten is terug te vinden. Daar zitten heel belangrijke keuzes in als het gaat om het geld, maar ook heel belangrijke keuzes als het gaat om de ruimtelijke sturing. De convenanten zijn juist met voorrang met de gemeenten afgesloten vanwege het lange termijnbeleid en de positie van de steden in de economische ontwikkeling en de ontwikkeling van voorzieningen. Die convenanten gaan niet alleen over het uitdelen van het geld, maar de basis daarvoor is de vraag of die investeringen bijdragen aan de gewenste stedelijke ontwikkeling en of de juiste keuzes zijn gemaakt in de verhouding tussen parkeerbeleid en openbaar vervoer en het investeren in infrastructuur, waar ook in de Drentse steden op een bepaald moment een einde aan komt. Dat zit daar allemaal in en die convenanten zijn inmiddels met alle grotere steden in Drenthe afgesloten. Dat is hier en daar heel goed en in andere plaatsen wat lastiger gegaan en dat dit lastig is, is ook logisch, want daarmee worden de provincie en de gemeenten gedwongen tot het maken van strategische en ruimtelijke keuzes die soms over een collegeperiode heengaan. Dat is gelukt en de provincie is wat dat betreft een heel eind verder. Bij plattelandsgemeenten ligt de tweede prioriteit en daar ligt het accent veel meer op de bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de aanhechting bij de stedelijke ontwikkeling, evenals de verkeersveiligheid. De convenanten met die gemeenten zullen nog voor deze zomer worden ondertekend. Wat dat betreft is de provincie een heel eind verder en ook daarin zit het lange termijnbeleid. Waar ook lange termijnbeleid in zit is een element dat hiernaast wordt ontwikkeld en dat goed past in de lange termijnstrategie van het uitwerkingsprogramma. Het betreft hier de zogenaamde netwerkanalyses. De provincie was daar in Noord-Nederland de eerste mee in de vorm van het bereikbaarheidsprofiel van een aantal jaren geleden. In de strategische agenda van het SNN zit het langetermijnbeleid dan ook vervat in visies van waar het naar toe moet met Noord-Nederland. Er werd al gewerkt aan een herijking van het gebied Groningen-Assen waar de kritische massa zo groot is dat daar de beleidsontwikkeling zich concentreert. Er werd gewerkt aan een soort van herijking van het bereikbaarheidsprofiel, maar daar zijn de Nota mobiliteit en de Nota ruimte doorheen gekomen. Dat was later dan de bedoeling was en daarin is hetzelfde idee neergeslagen in de vorm van een verplichting om netwerkanalyses te maken. Hier wordt op dit moment nog aan gewerkt en voor 1 augustus zullen zij gepresenteerd worden aan de minister. Dat betekent voor Noord-Nederland een netwerkanalyse voor Groningen-Assen, een netwerkanalyse voor Leeuwarden en de A7-zone en een netwerkanalyse voor Zuid-Drenthe. Dat betekent dat er voor heel Noord-Nederland en zeker voor Drenthe een volledig samenhangende analyse komt op de lange termijn, want die netwerkanalyses kijken niet naar de knelpunten van nu, maar zij kijken naar 2020, met een doorkijk naar de lange ontwikkeling inclusief de internationale ontwikkelingen. Daar zit heel nadrukkelijk een lange termijnontwikkeling in en die krijgen de staten dit najaar gepresenteerd. De keuzes daarvan, voorzover deze nog nadere accenten opleveren voor het uitwerkingsprogramma, zullen daarin terecht komen. Het gaat hier natuurlijk over de startnota, die dit najaar verder zal worden uitgewerkt. Spreker heeft van de commissie een aantal accenten meegekregen waar nog eens expliciet naar zal worden gekeken om te bepalen of zij er voldoende in zitten. De accenten die de commissie heeft gegeven zijn van groot belang. Zo wordt verwezen naar ouderen in het verkeer en dat heeft te maken met twee dingen, namelijk om te zorgen dat het wegbeeld logisch herkenbaar is via essentiële kenmerken, maar ook via de manier waarop de provincie via de gemeenten de dorpen inricht. Bovendien krijgt de beïnvloeding van het gedrag van ouderen in het verkeer via specifieke cursussen en voortgezette rijopleidingen en dat soort zaken gestalte. Dat is de dubbelslag waarmee het vergrijzend Drenthe mobiel kan worden gelaten.

In de Regiovisie zit een vergelijkbaar budgetteringssysteem als de provincie heeft, namelijk er wordt een annuïteit op basis van een investeringsbudget gemaakt. Er zitten plussen en minnen die nodig zijn om het beleid op lange termijn te kunnen uitvoeren en op het moment dat in de regio Groningen-Assen het

budget is vastgelegd. Op het moment dat daar een tijdelijke vrijval is, is het logisch dat dit geld voor datzelfde gebied wordt ingezet, want voor die doelstelling is het absoluut nodig. Sommige zaken worden vertraagd, maar er zijn ook zaken die worden versneld. Het Kolibri-project is op dit moment vertraagd, maar er wordt al weer full speed aan gewerkt om in het kader van de netwerkanalyses en de verkenningstudie zuidelijke ringweg dit najaar tot beslissingen te komen. Dit is dus vertraagd en op hetzelfde moment is te zien dat de N33 en Assen-Zuid juist ook vanwege de sociaaleconomische ontwikkeling en de ontwikkeling van voorzieningen in het stedelijk netwerk en de stad Assen worden versneld. In dat kader is het volstrekt logisch dat er wordt gezegd dat die budgetten daar moeten worden ingezet om die versnelling ook te kunnen realiseren. Dat is gedaan door voor te stellen om een aparte reserve te maken, maar daartoe moeten de staten nog besluiten. Dat voorstel komt nog bij de commissie en de voorwaarden voor besteding van die reserve, vormen onderwerp van nader gesprek met de commissie. Bij de eventuele vulling van die reserve is op dit moment simpelweg gedacht aan het tijdelijk overschietende bedrag, maar het is aan de staten om aan de hand van de discussies met de nieuwe staten een nieuw investeringsprogramma vast te stellen. Daarbij moet worden vastgesteld hoe die totale storting in het Fonds verkeer en vervoer moet zijn, evenals de bijbehorende annuïteit en welke prioriteiten er vanaf 2007 in de dan volgende vijf jaar op de provincie afkomen. Verder moet worden bepaald wat er met een Fonds bijzondere projecten wordt gedaan voor een aantal van die projecten die in de buitencategorie vallen en waarvan hij nu nog niet precies kan zeggen wanneer daarop getrokken moet worden. De N33 zal door de provincie voor een deel moeten worden meegefinancierd, zodat de banen kunnen worden verdubbeld. Daarnaast zullen nog aanpalend investeringen moeten worden gedaan in het kader van het openbaar vervoer en heel specifiek de ontsluiting van de TT en andere recreatieve ontwikkelingen, evenals een bedrijventerrein in Assen-Zuid, waarvan hij hoopt dat deze ontwikkelingen nu juist door de versnelling van de N33 naar voren kunnen worden gehaald. Daar zal op dat moment wel financiering voor beschikbaar moeten zijn en wil een regisseur bij alle partijen betrokken zijn, dan moet daarvoor enige ruimte in de fondswerving zijn. Dat is dus de filosofie achter die benadering, zonder dat er nu al in detail is vastgelegd hoe en wat

## TWEEDE TERMIJN

De heer BAAS dankt de gedeputeerde voor de beantwoording. Hij had een vraag gesteld over het Drents verkeersveiligheidslabel als een succesvol paraplu-project. Waar wordt dat succes aan gerelateerd? Ten aanzien van de onveiligheid rondom scholen was zijn vraag hoe dit er nu voorstaat.

De heer JANSSEN heeft een aantal vragen gesteld en geen enkele vraag is beantwoord. Zo heeft hij een vraag gesteld over de wijziging in het spoorboekje van de NS, hij heeft een vraag gesteld over snelheidsremmende voorzieningen, een vraag over het opstellen van een programma van eisen in 2006, een vraag over het elektronisch carpoolen, een vraag over de campagne die in Tynaarlo met succes is voltooid en of dat ook voor andere gemeenten interessant is, een vraag over de luchthaven GAE en of daar al een beslissing is genomen, het bezwaar bij de ABRS en wat de consequenties daarvan zijn voor de aandeelhouders.

De heer SWIERSTRA heeft geprobeerd om het wat beleidsmatig te houden naast de uitvoering van het PUP. Hij wil met alle plezier alle details beantwoorden.

De heer WIERINGA heeft gevraagd wat er bij Groningen aan wordt gedaan om geen sluipverkeer op de Drentse wegen te krijgen.

De heer SLAGTER is het nog niet geheel duidelijk hoe met de transparantie rondom verkeer en vervoer wordt omgegaan. Welke transparantie is vereist? Van de heer Swierstra heeft spreker begrepen dat hij de huidige situatie voldoende vindt. Hij kan zich voorstellen dat er meer duidelijkheid komt over de overheveling van de reserve naar de exploitatie plaatsvindt.

De heer HAIKENS heeft ook iets gezegd over transparantie. Spreker vindt dat bepaalde zaken wat simpeler en eenduidiger kunnen worden gepresenteerd, zodat statenleden na afsluiting van een periode makkelijker kunnen zien hoe zaken zijn gegaan. De controleerbaarheid is dan eenvoudiger dan op dit moment het geval is.

De heer SLAGTER is het helemaal eens met de heer Haikens op dit punt. Bij de beprijzing gaat het om het sturing geven aan de mobiliteit. Het sturen op financiën en flitslichten werkt behoorlijk goed. Op korte termijn is prijsbeleid geen issue en hij heeft gezien welke problemen dit op korte termijn kan opleveren. Als rondom Groningen en Assen met de OV-ontwikkeling wordt begonnen en daar wordt een beprijzingssystematiek aan gekoppeld in combinatie met duidelijke alternatieven om de stad binnen te gaan, dan kan spreker zich voorstellen dat daar in de toekomst iets mee wordt gedaan. Als het gaat om het beleid op lange termijn, dan is nu bekend wat de huidige situatie is terwijl nog niet bekend is hoe de toekomst eruit zal zien. Bij sommige dingen kunnen besluiten en keuzes die nu worden gemaakt, de situatie in de toekomst beïnvloeden. Hij dringt erop na om na te denken over de concepten in het goederenvervoer. Indien de staten het daar over eens zijn, kunnen nu besluiten worden genomen die het beleid al gaan sturen in de toekomst. Verder had hij de vraag gesteld of er voor Zuid-Drenthe ook een netwerkanalyse is, want hij had het gehad over de combinatie N48 en de A37 en de A28.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit wordt uitgezocht. Hetzelfde geldt voor Zwolle en omgeving maar daarin heeft deze provincie niet de primaire verantwoordelijkheid. Ten aanzien van de vraag naar het veiligheidslabel en de scholen merkt hij op dat het met het verkeersveiligheidslabel goed gaat, wat hij afmeet aan de stijging van het aantal scholen dat daarvoor in aanmerking komt. Daarbij scoort Drenthe goed in vergelijking met Groningen en Friesland. Dat zit mooi in de lift, maar medewerking daarbij van scholen en gemeenten is goed. Het effect in de zin van meer of minder slachtoffers is een lastige, want dat is een langetermijnkwestie. Aan het verkeersveiligheidslabel zit een geheel systeem waaraan een school moet voldoen in zijn onderwijssysteem maar ook hoe die school in zijn omgeving staat en hoe die school omgaat met ouders en dergelijke als het gaat om het halen en brengen van leerlingen. Hierbij gaat het om het parkeren bij de school, het oversteken, de klaar-overs en de bordjes die daarbij staan. Bij scholen staan niet alleen klaar-overs, maar kan er ook een hek over de weg worden gezet. Met die combinatie is de provincie goed bezig en kan spreker regelmatig een handtekening zetten onder een dergelijk label, wat dan ergens in de gang van de school blijft hangen. Daar besteedt hij op die manier aandacht aan en verder gebeurt dat door een veilige inrichting van die dorpen en de inrichting van de wegen door de dorpen.

De studie over verkenningen alternatieven zuidelijke ringweg wordt parallel gehouden aan de netwerkanalyse, die dan ook klaar is. Dan zullen de beslissingen worden genomen over wat er gaat gebeuren en daar is de provincie zeer nauw bij betrokken. Hij hoopt dat daar dan snel een besluit over zal worden genomen en dat betekent dat op zijn best dit najaar wordt besloten om een variant van de zuidelijke ringweg in de planstudiefase te brengen. Dan zal het nog twee jaar duren voordat er een definitieve uitkomst is. Daar er feitelijk wordt gebouwd aan een structurele oplossing, worden de staten daarvoor pas aan het eind van de volgende of daarop volgende collegeperiode beloond. Zo werkt het ook met de wat simpele oplossing van het asfalteren van de middenberm tussen Zwolle en Meppel.

De opmerking van spreker was vooral gestoeld op het feit dat ergens een einde is aan alles wat transparant kan worden gemaakt. Hij streeft ernaar om aan het einde helder te maken welke projecten er waren voorgenomen en welke zijn gerealiseerd, evenals het verhaal waarom het wel of niet is gelukt. Dat moet de commissie op een gegeven moment gewoon kunnen zien. Het is volstrekt logisch dat wordt gevraagd beprijzing te koppelen aan het OV-beleid. Op het moment dat er zou worden geprijsd moet er een goed alternatief zijn, maar daarover wordt al gerekend in het kader van de netwerkanalyse. Als dan wordt gekeken wat de prijselasticiteit op dat punt is, dan moet iemand van goeden huize komen wil dit een alternatief zijn. Het wordt echter in samenhang bekeken. Als het gaat over het nemen van langetermijnmaatregelen, ook voor bijvoorbeeld het goederenvervoer, dan is de term "no regret"-maatregelen een van de paradigma's. Het is de bedoeling het systeem zodanig robuust en flexibel te maken, dat de maatregelen die nu worden getroffen en de investering die wordt gedaan, ook bestand zijn tegen nieuwe

ontwikkelingen in het goederenvervoer. Ook daarvoor geldt heel expliciet dat de internationale markt dit dicteert. Dat geldt zowel voor de internationale goederenmarkt in economische zin, als de arbeidsmarkt op dat punt en de ontwikkelingen in de ICT. Daar zal de provincie op in moeten spelen, maar daarvoor is er een goederenplatform in het leven geroepen die een goederenvisie moet formuleren voor Noord-Nederland. Daarin zit ook het lange termijnbeleid en dit wordt in samenhang met de sector ontwikkeld. Alles wat dus binnen de ontwikkelingen in Noord-Nederland een redelijk voorstel is, komt terug op de agenda van de commissie, zodat daar langs die lijn rekening mee kan worden gehouden. Dat is niet altijd één op één zichtbaar in een concreet project, maar dat is er wel allemaal en de goederenvervoersvisie heeft de commissie op enig moment ook toegestuurd gekregen. Zuid-Drenthe is inderdaad ook een onderdeel van netwerkanalyses. Ten aanzien van de spoorvisie merkt hij op dat dit al een aantal malen is aangekondigd. Deze visie zit ook nu nog intentioneel in het programma en dat heeft te maken met het niet afgerond zijn van de discussie rondom de Zuiderzeelijn (ZZL). De inrichting van het spoorvervoer in relatie tot het totale openbaar vervoernet en het goederenvervoernet, is buitengewoon afhankelijk van de uitkomsten van de ZZL-discussie, de discussie rondom de hoge snelheidstrein en de Hanzelijn+-discussie, maar ook van goederenpaden en de niet afgehandelde overdracht van Zwolle-Emmen, evenals de contractvorming Leeuwarden-Groningen. Door een aantal van dergelijke landelijke dossiers is bepaald dat die visie niet afgerond had kunnen worden. De aansluiting van de huidige dienstregeling op het busvervoer is een hoofdpijndossier voor de provincie. Veel is in het werk gesteld om zoveel mogelijk invloed te krijgen op de concessiesystematiek van de NS en daarvoor heeft hij enkele toezeggingen gekregen. Er is zwaar onderhandeld over de dienstregeling zoals die op dit moment bezig is te ontstaan en uit reacties in de Tweede Kamer is te zien hoe tot op dit moment deze provincie invloed heeft proberen aan te wenden om de negatieve effecten daarvan voor Noord-Nederland zoveel mogelijk terug te dringen. Op dit moment wordt in het kader van het OV-bureau gewerkt aan de aanpassingen van de dienstregelingen op zo'n manier dat de reiziger in het streekvervoer daar zo weinig mogelijk hinder van ondervindt. Er wordt naar een manier gezocht om de exploitatietekorten die dat met zich meebrengt weer op een goede manier te vertalen of de rekening elders neer te leggen. Over de weerstand tegen drempels heeft hij al gezegd dat de provincie zoekt naar een goed evenwicht tussen de categorisering en de inrichting van de wegen, evenals het niet helemaal dichtzetten met allerlei mogelijke maatregelen. Daar horen ook de drempels bij en het betekent dat in overleg met gemeenten en burgers wordt geprobeerd om tot een goed concept te komen, zodat er geen drempels in zitten maar dat de verkeersdrukte door een ander wegbeeld dan wel door handhaving wordt ingevuld. Verder dient er een specifiek programma van eisen te worden opgesteld waarin staat hoe iets precies wel of niet moet worden gedaan. Daar wordt op dit moment aan gewerkt, maar dat is ook afhankelijk van dit soort discussies met gemeenten over welke eisen worden gesteld en hoe met de bevolking in het reine kan worden gekomen, dan wel gebleven als bepaalde maatregelen worden getroffen. Het is niet zo dat de eisen voor een drempelloos Drenthe achter het bureau kunnen worden geschreven. Ook dat moet interactief worden ontwikkeld. Ten aanzien van het project met betrekking tot elektronisch carpoolen merkt hij op dat daarop moet worden ingespeeld. Dit is ook een marktproduct. Verder heeft spreker de tomtom-systemen genoemd. Er wordt dan ook gekeken naar het koppelen van de sites over wegwerkzaamheden met mobiliteitsmanagement en dynamisch verkeersmanagement. Dat is ook onderdeel van de netwerkanalyse waarin dergelijke zaken een plaats moeten krijgen, maar waarbij de markt zijn eigen gang moet kunnen gaan. Ook landelijk wordt er door middel van een zogenaamd datahouse aan een soortgelijk systeem gewerkt waarin dergelijke ontwikkelingen een plek kunnen krijgen. Daar is de provincie ook mee bezig en een specifiek daarop toegesneden programma van eisen is in ontwikkeling. Op dit moment kan hij daar nog niet veel over zeggen. De campagne "100 procent Drent" is in een aantal gemeenten uitgevoerd, zoals Assen en Tynaarlo. Al naar gelang de resultaten wordt dit verder uitgebreid en het lijkt erop dat het een goed resultaat heeft, maar dergelijke zaken worden gemonitord en uitgebreid aan de hand van de resultaten. Goederenvervoer is een van de redenen van baanverlening van GAE en ook daarin zit strategisch beleid, want op het moment dat dit wordt bepleit wil de provincie daar ook goederenvervoer hebben. Daar kunnen ook randvoorwaarden voor worden geschapen als het gaat om de infrastructuur. Er is daar een openbaar vervoerhalte aangelegd met een lijn naar de luchthaven, waarbij ook de integraliteit van het openbaarvervoerdeel erin zit. Over de baanverlening op zich heeft

de Raad van State nog geen uitspraak gedaan en de provincie is ook daarvan afhankelijk. Hij hoopt en verwacht dat dit in de loop van dit najaar zijn beslag zal krijgen en hij hoopt dat de Raad van State dan ja zegt. Het is natuurlijk wel een gotspe dat het zo lang duurt dat een dergelijk besluit definitief wordt en dat geldt ook voor GroenLinks die daar een ander standpunt over heeft. Ten aanzien van de consequenties voor de aandeelhouders merkt hij op dat er een arrangement voor een aantal jaren is afgesproken waarin precies is vastgelegd wat de verliesbijdrage voor deze provincie is. Binnen het businessplan van de luchthaven zal deze ervoor moeten zorgen om dat te doen en daar zal in de Statencommissie BFE nog nader worden gesproken. De staatssecretaris heeft inmiddels laten weten dat het nog niet gereed zijn van een beslissing van de Raad van State niet leidt tot bijstelling van de overeenkomst op dat punt. Het heeft dus geen extra gevolgen voor de aandeelhouders.

**12. Brief van 30 maart 2006, kenmerk 13.5/6/2006003325, over Kaderrichtlijn water, Decembernota 2005**

**Brief van 31 maart 2006, kenmerk 2006003597, van de Milieufederatie Drenthe Brochure en pamflet "De baten boven water"**

De heer SCHILTKAMP geeft een korte toelichting op de stand van zaken op de Kaderrichtlijn water (KRW). Het beeld van de KRW is nog steeds troebel en ook als iemand naar een waarzegger gaat dan weet deze niet waar het naar toe gaat. Als het water in ieder geval maar helder is. De helderheid moet er de komende jaren komen. Wat beoogt de KRW? Een goede chemische en ecologische toestand van grond- en oppervlaktewater, waarbij rekening moet en mag worden gehouden met het feit dat het gebied is gevormd door historische ontwikkelingen, zoals dijken, wegen maar ook door maatschappelijke en economische ontwikkelingen in deze provincie. Tevens moet het worden afgestemd op stroomgebiedniveau. In de kaderrichtlijn staat feitelijk niets meer en niets minder. Er staan wel procedures in hoe het moet worden gedaan en hoe het moet worden opgesteld, maar dit is het uiteindelijke doel. De doelen moeten zijn gerealiseerd op 22 december 2015, aangezien de doelen binnen 15 jaar gerealiseerd moesten zijn en de kaderrichtlijn zelf op 22 december 2000 is vastgesteld. Zes jaar daarvoor moet een stroomgebiedsbeheersplan zijn vastgesteld en het jaar daarvoor, namelijk op 22 december 2008 het definitief concept van dat plan. De tijd die daartoe nog rest is ruim twee jaar, dus de tijd is nog vrij kort. Wat de kaderrichtlijn daarbij zegt is dat als in het stroomgebiedbeheersplan doelen en maatregelen zijn opgeschreven, de provincie niet alleen meer wordt afgerekend op inspanning, maar ook op resultaten. Heldere en doorzichtige keuzes betekenen niet alleen dat goed gemotiveerd wordt waarom er wat gedaan zal worden, maar er moet ook worden aangegeven waarom bepaalde dingen worden nagelaten. De KRW vraagt verder minimaal een stand still, wat betekent dat als in 2004 de waterkwaliteit verbeterd is ten opzichte van 2000, de kwaliteit in 2004 de norm wordt om van daaruit aan verdere verbetering te werken. De kwaliteit mag dan niet meer achteruit gaan. In Drenthe zijn er verschillende waterlichamen waarover in de richting van Brussel moet worden gerapporteerd. De gele vlekken op de kaart zijn de grondwaterlichamen en de blauwe en groene lijnen zijn de wateren en vormen de rapportage-eenheden. De blauwe kleur staat voor de sterk veranderende wateren en de groene kleur staat voor de kunstmatige wateren. Het is niet alleen de Europese kaderrichtlijn water, want daarin staat geen doel geformuleerd, maar al het andere beleid in de vorm van Europese richtlijnen die al geformuleerd zijn en daarin staan juist de doelen in. Hij heeft er een aantal genoemd en in al die richtlijnen staat concreet aangegeven welke normen er bij water horen en daaraan moet het water voldoen. Gaat het bij de KRW om de kwaliteit alleen? Kwantiteit is een ander traject dat in Nederland wel wordt samengevoegd. Bij waterkwaliteit gaat het in Nederland om de kwaliteit van het grondwater en van het oppervlaktewater Spreker geeft in een sheet aan waar het Rijk precies verantwoordelijk voor is en waar de provincie voor verantwoordelijk is. Ten aanzien van het oppervlaktewater zal Brussel voor 33 stoffen normen vaststellen. Dat is dit jaar nog de bedoeling. Het Rijk gaat een herziening vaststellen van de normstelling van andere overige chemische stoffen. Nu is het zo dat koper in heel Nederland één stof is, maar dat moet worden herzien, want voor heel Nederland geldt een andere norm. In Nederland zijn er meerdere normen vastgesteld op dit terrein, maar al lang is niet meer bekend welke ecologische waarden erachter zitten. Dat

moet weer inzichtelijk worden gemaakt. Bij ecologie is de regio echt aan zet. Het gaat om een maximaal ecologisch potentieel (MEP). Het goed ecologisch potentieel (GEP) is het ecologische doel dat moet worden nagestreefd en het is aan de regio en uiteindelijk aan de provincie om die normen en doelen vast te stellen. Dat geldt dus voor de algemene visie chemische parameters, dus ook voor de nutriënten stikstof en fosfaat en de ecologische doelen als planten en vissen en andere kleine diertjes die in het water leven. De relatie met Natura 2000 is nadrukkelijk aanwezig. Zo kent LNV instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsdoelen voor de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). Aan die doelen zit geen termijn gekoppeld, maar als zij worden overgenomen in het stroomgebiedbeheersplan, dan wordt het ineens 2015, dus moet er goed worden gekeken of dit met elkaar strookt. Wie bepaalt nu die doelen? Dat is de regio en dus de provincie. Er moeten doelen worden vastgesteld en de provincie staat op dit gebied rechts op de tekening, maar moet naar links. Iedereen is benieuwd waar de schutter op gaat schieten en dat beeld staat rechtsboven op de tekening. Met alle afwegingen die hij zojuist heeft genoemd moet het praktisch uitvoerbaar en betaalbaar zijn, want het doel dat rechtsboven op de tekening staat was goed en dat bepalen de staten zelf. In Praag is voor deze methode deze zomer door een Nederlandse delegatie een aanzet gegeven. Het is nog niet zo goed verwoord in de Decemhernota 2005 om aan te geven waar de provincie dan over kan beslissen. Natuurlijk moet worden teruggekeken, want in het verleden is er al heel veel gedaan aan de waterhuishouding. Vanuit de huidige situatie moet worden gekeken welke mogelijke maatregelen er nog te nemen zijn om het te verbeteren. Het MEP moet in beeld zijn en vervolgens moet worden aangegeven welke maatregelen leiden tot een significante schade voor de andere functies in het gebied, zoals varen, wegen, landbouw en dergelijke. Significants is niet gedefinieerd en het is dan ook aan de staten om te bepalen wat significant is. Vervolgens mag het ecologisch doel daar licht vanaf wijken. Dat is de definitie in de kaderrichtlijn, waarbij het woord "licht" niet nader is gedefinieerd en het dus aan Nederland en aan de regio is, om dat nader te definiëren. In Nederland wordt daarvoor 25 procent gehanteerd als mogelijke afwijking van het MEP. Het GEP zou in 2015 moeten worden behaald. Daarbij gaat het om haalbaarheid en betaalbaarheid. Is het niet op te brengen voor de burger, dan kan ontheffing worden aangevraagd, zodat kan worden gefaseerd naar 2012-2027 en als dat ook niet haalbaar is kan uiteindelijk in 2027 doelverlaging worden aangevraagd. Uiteindelijk blijft een pakket van maatregelen over tot 2015. Bij elk waterlichaam kan dan een vijftiental maatregelen worden getroffen. Alle maatregelen die van belang zijn, zijn op de linkerzijde van de sheet aangegeven. Significante schade valt er dan weer vanaf, evenals lichte afwijkingen. Vervolgens blijven er maatregelen over en een aantal maatregelen zit in huidig beleid zoals in de EHS. Rechts is dan te zien welke extra maatregelen zouden moeten worden gedaan en daar is uiteindelijk een maatschappelijke kosten-baten-analyse van gemaakt en door de Milieufederatie aangegeven.

Is het dan allemaal zo slecht? In de krant stond vorig jaar al dat de rivierprik in de Drentse Aa terug is. Het is niet eens allemaal slecht, want er is al heel wat gerealiseerd. Hoe ziet het er dan straks uit? Spreker denkt dat een beek, hunze en een kanaal beeldbepalend zijn. Als het gaat om de hunze dan zijn naast de N33 de meanders al aan het terugkeren en bestaand beleid is ook het tussenwater naar het Zuidlaardermeer toe, dat wordt gerealiseerd samen met het Drents Landschap. Het enige wat de provincie zou moeten doen is dergelijke projecten ook uitvoeren, want de provincie kan dan niet alleen meer zeggen dat zij haar best heeft gedaan. Hetzelfde geldt voor het Noord-Willemskanaal. Daar is een weg naast komen te lopen in 2005 maar daarbij moet ook 2015 in ogenschouw worden genomen. De natuur door het Willemskanaal hoeft natuurlijk niet een meanderend kanaal te worden, want dat is nooit de bedoeling van de kaderrichtlijn geweest. Er moet rekening worden gehouden met economische aspecten maar ook met schade. Hij kan zich voorstellen dat de commissie vindt dat dit juist wel goed is voor de planten, de vegetatie en het water, maar dat levert zulke significante schade op aan wegen en dijken die erop liggen dat dit niet hoeft te gebeuren, als het maar onderbouwd wordt.

Het is niet even makkelijk om een onderscheid te maken wie waarvoor staat. Aan de samenhang is te zien dat de provincie niet alleen aan zet is, maar dat ook rijk, gemeenten en waterschappen aan de beurt zijn voor allerhande aspecten. Er moeten bovendien afspraken worden gemaakt. Wie doet dat en waar komen de lasten te liggen?

De Decemhernota 2005 was eigenlijk bedoeld om de inhoudelijke koers weer te geven voor de verdere kwalitatieve en kwantitatieve uitwerking van de wateropgaven en richting te geven aan het proces in

2006 waar de provincie nu in zit. Dat moet allemaal gebeuren in het licht van het feit dat het systeem in 2015 op orde moet zijn en dat dit in een stroomgebiedsbeheersplan 2009 wordt verwoord. De planning voor 2015 is niet het enige, want vervolgens komen er daarna nog twee termijnen. In de periode 2005-2009 komt het Rijk in december steeds met een Decemhernota, waarbij de input wordt gevraagd vanuit de regio in zogenaamde zomernota's en die zullen dan in een ontwerpstroomgebiedsbeheersplan aan de orde komen en uiteindelijk in 2009 definitief worden. Dat heet van grof naar fijn werken. Wat gebeurt er in 2006 vanuit die Decemhernota in deze regio? Er worden ecologische doelen opgesteld, maatregelenpakketten, globale kostenanalyses met scenario's, het verifiëren van de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR), het monitorprogramma voor grondwater wordt door de provincie vastgesteld en dat voor oppervlaktewater wordt door de waterschappen vastgesteld. Het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime in Natura 2000-gebieden moet worden opgesteld en internationale afstemming dient plaats te vinden. Wat is dan de stand van zaken in Drenthe? Op dit moment zijn twee regionale zomernota's in ontwerp. Dat is er één voor Noord-Drenthe en één voor Zuid-Drenthe. Daarbij wordt de huidige situatie weergegeven, wat het huidige beleid is en waar dit op is gericht en of er nog iets extra's moet gebeuren op het gebied van grond- en oppervlaktewater. Dat zal de commissie de tweede helft van dit jaar te zien krijgen en er kan dan ook worden meebeslist over de vraag of die koers juist is. Het monitorprogramma grondwater dient te worden vastgesteld. De relatie met de Kaderrichtlijn waterschapswet, Integrale Waterwet en WB21 is niet direct. De Kaderrichtlijn water gaat namelijk over waterkwaliteit en in de waterschapswet wordt over de andere kostentoedeling en samenstelling van besturen van waterschappen gesproken. De Integrale Waterwet is de inbedding van Europese regelgeving in de Nederlandse regelgeving, maar vormt ook de verkokering van de Waterstaatswet 1900, de Wet op de Waterhuishouding, de Wet op de Waterkering en de WVO in één Integrale Waterwet. De relatie met WB21 is nadrukkelijk wel aanwezig, want als ruimte wordt gezocht voor water en waterberging, bijvoorbeeld in de Hunze, dan komt dat ook ten goede aan de waterkwaliteit. De relatie tussen het stroomgebiedsbeheersplan en het POP is er ook, want in het stroomgebiedsbeheersplan komt in grote lijnen dat te staan wat nu al in POP II zit. Er zal ook een aantal nieuwe dingen in komen te staan en uiteindelijk leidt dat weer tot een POP III, een structuurplan of waterhuishoudingsplan. Het is afhankelijk van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) hoe dat wordt ingevuld. Het leidt uiteindelijk tot een nieuw POP. Het stroomgebiedsbeheersplan is geen aparte planvorm, want de bestaande planvorming die in Nederland bekend is blijft intact. Uiteindelijk zal er in Drenthe dan worden gekomen tot water zoals in de Drentsche Aa.

Mevrouw VAN DE VIJVER dankt de heer Schiltkamp voor zijn heldere verhaal. Hier kan op twee manieren naar worden geluisterd. Indien iemand geen zorgelijk type is, dan kan deze horen dat het allemaal reuze meevalt en dat er al veel zaken zijn die worden voorbereid of die al zijn gedaan. Zo heeft de provincie nog tot 2015 de tijd en ook daarna is nog twee maal zes jaar de tijd om het af te maken als het allemaal niet lukt. In 2027 is er dan nog de mogelijkheid om als gebleken is dat het niet haalbaar en betaalbaar is, de doelen bij te stellen. Met andere woorden, is er nu wel reden om zich zorgen te maken of is dat niet aan de orde? Spreker heeft ook een paar dingen gemist, waardoor zij denkt dat het zorgelijker is dan naar voren kwam. Daarbij gaat het om het synchroon lopen met allerlei andere plannen, want in de Decemhernota komt ook nadrukkelijk naar voren dat daar waar in het verleden haasje over werd gespeeld met allerlei plannen, zodat het volgende plan altijd op het vorige plan of op het hogere meer abstracte plan inspeelde, dat in de toekomst waarschijnlijk niet meer kan en moeten POP, gemeentelijke waterplannen, Natura 2000 en WB21 synchroon lopen en op dezelfde momenten worden vastgesteld. Dat zal nog best lastig worden. Daarbij komt dat ook met heel veel partijen in het geheel rekening moet worden gehouden, want Drenthe heeft het twijfelachtige genoeg in drie verschillende stroomgebieden te liggen met ieder zijn eigen overlegstructuur. Natuurlijk zijn er ook nog verschillende overheden, als rijk, provincie en gemeenten en iedereen moet het met iedereen eens zijn. De Decemhernota 2005 bevat een soort van verslag waarmee de provincie bezig is en waar het allemaal over gaat. Vorige week maandag heeft zij bij het symposium over de KRW begrepen dat in de nota 2006 een aantal afspraken wordt vastgelegd. Het is nu juli en dat betekent dat de zomernota in voorbereiding is. Tussen nu en november zal de provincie moeten aangeven wat de provinciale input voor die nota 2006 is en dan komt automatisch de vraag op, op welk moment en op welke manier de staten daarbij worden

betrokken, want zij neemt aan dat de staten ergens in dat traject de gelegenheid krijgen om de kaderstellende en controlerende taak op dit terrein uit te voeren. In de Decemhernota is bovendien ook nog sprake van zoiets als publieke participatie. Daar heeft zij niet zoveel van teruggevonden en zij vraagt zich ook af hoe ruim zij dat moet zien. Wie worden er dan allemaal bij betrokken en welke vorm zal dat krijgen? Dit hele traject kan heel goed worden benaderd vanuit het probleemdenken, namelijk dat Brussel verlangt om te voldoen aan normen. Tegelijkertijd kan zij ook bedenken dat als aan die normen wordt voldaan, dit het een en ander gaat opleveren. Dan denkt zij niet alleen aan schoon water in de buurt van de woonomgeving, maar ook economisch zou dat het een en ander op kunnen leveren. Er wordt in de nota ook gesproken over Nederland als innovatieland. Hoe wordt daar tegenaan gekeken en op welke manier worden die aspecten waar de staten zich de komende jaren mee bezig kunnen houden, meegenomen in het geheel?

De heer HAIKENS merkt op dat tijdens het symposium in Groningen het hem heel duidelijk is geworden dat de discussie die in de zomer van 2005 is gevoerd, heeft geleid tot de Decemhernota 2005. De discussie die in de zomer van 2006 wordt gevoerd leidt tot de Decemhernota 2006 en die cyclus herhaalt zich. Gezien de uitlatingen van de staatssecretaris over wat dit voor consequenties zou kunnen hebben voor waterschapsbestuurders op het gebied van de omslag en de uitvoerbaarheid, denkt spreker dat de staten minimaal twee maal per jaar dit onderwerp op de agenda zouden moeten hebben. Natuurlijk moet daar een geschikte datum en aanleiding voor zijn, maar gezien de druk die op dit moment op die nota staat en op de implementatie van de kadernota, denkt hij dat dit bijzonder belangrijk is.

De heer BAAS merkt op dat één punt van groot belang is en dat is wat op pagina 3 onder ad 1 staat. Daar wordt een opmerking gemaakt namelijk dat "vanwege het bestuurlijk belang bij deze stappen wordt voorgesteld om de Drentse inbreng voor de Decemhernota 2006 en 2007 vast te laten stellen door gedeputeerde staten en de informatie toe te zenden aan provinciale staten". Dat is wat zijn fractie betreft te weinig, want de staten moeten daar in dit proces eerder bij betrokken zijn. Hij zou liever willen zien dat het college dit vast stelt nadat provinciale staten zijn gehoord.

Mevrouw KAAL maakt zich ook zorgen over de synchrone samenwerking met zoveel partijen. Op het congres is genoemd dat intentieverklaringen met waterschappen kunnen worden afgesloten. Hoe denkt de gedeputeerde daarover en is dat mogelijk? Zij hoorde daarnet even dat niet het jaar 2000 het ijkjaar wordt, maar als een later jaar een beter resultaat geeft te zien, dan wordt dat jaar het ijkjaar. Hoe zit dat dan in Drenthe? Het is inderdaad zo dat in 2006 al een voorlopige keuze gemaakt moet worden uit een vijftal maatregelpakketten en een kosteneffectiviteitsanalyse. Daar wordt de provincie ook aan gehouden. Het is halverwege 2006 en heeft de gedeputeerde al een idee waar de provincie naar toe gaat? Verder had zij dezelfde vraag als de heer Baas, namelijk wanneer wordt de provincie hierbij betrokken?

De heer SMIT dankt de heer Schiltkamp voor zijn duidelijke inleiding. Zij verhaal was erg verhelderend. Hij gaf daarin aan dat de regio aan zet is en dat het dan vooral gaat om de vaststelling van de gewenste ecologische situatie. Hoe worden de staten daarbij betrokken? Als de staten daarbij worden betrokken dan moet dat al op heel korte termijn omdat in de Decemhernota al contouren vastgesteld gaan worden. Hij ondersteunt het betoog van de heer Baas om minimaal deze commissie of de staten te horen en het niet alleen door het college vast te laten stellen, want anders is de inbreng van de regio nihil. Hoe worden de aspecten innovatie en preventie hierin ingebracht? Er zijn heel veel innovatieve en preventieve maatregelen mogelijk die op dit moment niet worden toegepast, maar die als zij wel worden toegepast een gunstig effect kunnen hebben op de gewenste ecologische situatie. Wanneer de staten erbij worden betrokken om de gewenste ecologische situatie vast te stellen, dan vraagt hij zich af hoe het college de staten daarbij gaat betrekken. Welk type besluitvorming moet hij zich daarbij voorstellen? Wordt dan per gebiedje een aantal maatregelen bekeken? Op welk schaalniveau gebeurt dat?

De heer KUIPER merkt op dat met water sprake is van natuurlijke processen en de menselijke invloeden daarop. Bij natuurlijke processen moet worden gedacht aan neerslag en de gevolgen voor stroom-

gebieden en daar heeft de mens in wezen weinig invloed op. Wel zijn er menselijke invloeden als gevolg van wonen, werken en vervoer en landbouw op natuurlijke processen en daar kan de provincie iets mee doen. De provincie kan daartussen komen als coördinerend bestuursorgaan. De Decemhernota geeft een aantal punten aan waar de mens wel invloed op kan hebben en waar maar moeilijk invloed op kan worden uitgeoefend. Waar wel invloed op kan worden uitgeoefend heeft hij zojuist uitgebreid gehoord van de heer Schiltkamp en door middel van een presentatie op het scherm gezien. Dat is een prima insteek en daar gaat het college erg goed mee om, maar er zijn andere dingen waar de provincie moeilijk invloed op kan hebben, zoals op diffuse bronnen. Er worden wel wat opmerkingen over gemaakt in de Decemhernota, maar het is heel lastig om daar op een goede manier mee om te gaan. Met betrekking tot de invloed op landbouw en de invloed van zink in de bouw zijn er wellicht enige bestuursmaatregelen mogelijk, maar het lastige is dat de provinciale overheid hier weinig grip op kan hebben en helemaal dat de waterschappen daar eventueel ook invloed op zouden kunnen hebben. Dat zou op zijn beurt weer zijn vertaling moeten krijgen in de hoogte van de tarieven en het hebben van een sturend element daarin. Het betoog is erop gericht dat de waterstroom en het integraal ketenbeheer uitgangspunten voor het beleid zouden moeten zijn.

Mevrouw KAAL merkt op dat de KRW juist in Europees verband moet worden gezien. Nederland is een benedenstrooms land dus het zou veel breder moeten worden gezien als de heer Kuiper nu schetst.

Der heer KUIPER antwoordt dat dit de provinciale commissie Omgevingsbeleid is en dan is het de opgave om vast te stellen welke mogelijkheden die provincie heeft om invloed uit te oefenen op datgene wat op de provincie afkomt.

De heer HAIKENS merkt op dat de heer Kuiper uitgaat van de gedachte dat de staten worden betrokken bij datgene waar de provincie invloed op kan uitoefenen. Dat is in feite wat de andere sprekers zojuist hebben gezegd en wat spreker ook heeft aangegeven. Hoe en wanneer worden de staten hierbij betrokken? Als de staten hierbij worden betrokken en serieus worden genomen, dan kunnen de andere zaken die de heer Kuiper aan de orde stelt, erbij worden betrokken.

De heer KUIPER gaf het belang aan van het gebied waarop de staten inhoudelijk mee zouden moeten praten. Hij ondersteunt dan ook de motivatie van de VVD die daar twee maal per jaar over wil praten, gezien de financiële consequenties die het zou moeten hebben. Hij is het dan ook helemaal eens met de heer Haikens. Op pagina 33 wordt het aspect afwentelen genoemd en dat de provincie daar een coördinerende rol in zou kunnen vervullen. Ook kan de provincie een hele heldere coördinerende rol spelen ten opzichte van de waterschappen en de stroomgebieden, alsmede de provincies waar die stroomgebieden ook in vallen. Het is dan ook een heel heldere opgave voor de provincie om zich daarmee te bemoeien. Hij ondersteunt voor het overige de woorden die de heer Haikens er zojuist per interruptie aan heeft gewijd.

Mevrouw KLIP antwoordt dat spreekster niet heeft gezien dat toen deze brief de deur uitging, daar slechts bij stond dat deze ter informatie was. Het is vanaf het allereerste begin de bedoeling geweest dat de commissie en de staten hierbij betrokken zouden worden. Dat staat er dus foutief in en bij spreekster staat hier dan ook inmiddels een dikke streep door en een vraagteken bij. Een van de motiveringen van de heer Haikens is dat de commissie hier twee maal per jaar bij betrokken moet worden. Dat zal ook zeker gebeuren en zo zit de systematiek ook in elkaar. Sinds spreekster vorig jaar februari is aangetreden zijn er twee keer informatieve bijeenkomsten geweest over de KRW, maar deze informatie moet een aantal keren worden gegeven wil het onderdeel van iemands systeem worden. Het onderwerp is namelijk best ingewikkeld en dat is landelijk ook het geval. Het is te zien dat de gedachteontwikkeling bij het totstandkomen van de Decemhernota 2005 bij provincies, gemeenten en Rijk heeft geleid tot een visie hoe dit zowel inhoudelijk als bestuurlijk goed vorm moet worden gegeven zodat het geen janboel wordt en goed op elkaar aansluit. Dat blijft nog steeds een moeilijke klus, maar daar komt wel stroomlijn in. De commissie hier twee maal per jaar bij betrekken is goed en de eerste keer zal dat bij de Zomerno-

ta zijn. Dat zal bij een groot aantal provincies na de zomervakantie het geval zijn. Spreekster verwacht dat dit in september gaat gebeuren, maar het kan ook oktober worden. De staten gaan dan akkoord met de provinciale inbreng vanuit de Zomernota 2006 in de landelijke Decemhernota 2006. Die zal dan vervolgens weer begin volgend jaar ter informatie worden gegeven. Het lijkt spreekster dan ook logisch om die twee momenten gepaard te laten gaan met een presentatie.

Mevrouw KAAL vraagt of die inbreng in de landelijke nota tegelijkertijd de inbreng is waar de provincie dan aan gehouden wordt.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij daar dadelijk op terug zal komen. Mevrouw Van de Vijver begint met te zeggen dat het allemaal niet zo luchtigjes moet worden opgenomen en dat de provincie zich eigenlijk veel zorgen moet maken. De presentatie was niet bedoeld om het luchtigjes op te nemen maar om feitelijk de situatie te schetsen. Mevrouw Van de Vijver eindigt haar betoog met de mededeling dat er eigenlijk niet zoveel problemen zijn, maar juist kansen. Ook kan iemand zich over kansen zorgen maken.

Mevrouw VAN DE VIJVER merkt op dat het feit dat er kansen zijn, niet wil zeggen dat er geen problemen zouden kunnen zijn. Zij bedoelde te zeggen dat er wel degelijk problemen zijn, maar zij schat in dat er heel veel kansen zijn waar zij niets over hoort. Zij zou zowel die kansen als die problemen graag uitgewerkt willen zien.

Mevrouw KLIP antwoordt dat die uitwerking er gaandeweg het traject komt, want in de voorlichting is naar voren gekomen dat er een bestuurlijk stappenschema is tot 2015. De Decemhernota 2005 geeft alleen maar aan wat het huidige beleid is en welke maatregelen er zijn die in gang gezet of geïntensiveerd moeten worden. De Decemhernota 2006, voorafgegaan door een Zomernota 2006 is pas de eerste vingeroefening en hier wordt dan ook pas de eerste verkenning uitgeoefend over welke reële doelen en maatregelen er zijn om die doelen te bereiken. Tevens moet worden gekeken wat het dan gaat kosten. Dat is nog een gigantische bandbreedte en die wordt in de loop van de jaren daarna getrechterd naar de doelen die worden geformuleerd in de richting van het Rijk en via het Rijk in de richting van Europa. In de Zomernota wordt uitsluitend de bandbreedte aangegeven van de maatregelen die mogelijk kunnen worden genomen. Europa gaat de provincie pas houden aan datgene wat in 2009 daadwerkelijk wordt vastgesteld. Er moet dus van groot naar klein worden getrechterd, dus als de staten op enig moment na de zomervakantie akkoord gaan met de bandbreedte die in de Zomernota staat, dan zal het zich daar ergens binnen gaan afspelen, maar de provincie legt zich dan nog lang niet vast. Wat gebeurt er dan met die maatregelenpakketten per waterlichaam? Wanneer de staten daarmee akkoord gaan dan wordt daarmee letterlijk de boer op gegaan in de richting van alle gebiedsgroepen. Er is gekozen voor een wat ingewikkelde structuur, want er is een bestuurlijke structuur in de vorm van regionale bestuursoverleggen die per deelstroomgebied zijn georganiseerd. Bij die regionale bestuursoverleggen zit een scala van allerlei organisaties en daarnaast zijn er gebiedsgroepen in het leven geroepen waarbinnen gebiedsgericht kan worden gewerkt, net als op andere beleidsterreinen. De waterschappen zijn daarbij de trekker, want de provincie is in dezen regisseur. De waterschappen trekken het proces met allerlei vertegenwoordigers uit die specifieke gebieden en geven aan wat de bandbreedte is van de maatregelenpakketten en zoomen per gebied in en dat kan betekenen dat er per gebied een andere keuze wordt gemaakt. Dat is precies de betrokkenheid waar de heer Smit het over had, want allerlei vertegenwoordigers worden per gebiedsgroep betrokken bij het verder trechteren in de richting van de uiteindelijke omschrijving van de doelen, de maatregelen en de kosten. Daarbij zijn de waterschappen trekkers en de provincie regisseur. Dat is inderdaad een buitengewoon ingewikkeld proces en dan komt zij weer bij mevrouw Van de Vijver die zegt dat haasje-over niet meer kan. Het feit dat iedereen het uiteindelijk eens moet worden, waarna het zich als een watervlek over het land moet verspreiden, roept de vraag op wat er gebeurt als deze provincie het wel eens is met wat er in de Zomernota is geformuleerd en Groningen en Friesland niet. Dan heeft het weer als voordeel dat Drenthe een voorttrekkersrol vervult ten opzichte van de andere twee noordelijke provincies, want deze provincie is klein maar fijn en zit overal, dus zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau, in. De provincie Drenthe is dan ook aan het

proberen om de systematiek van de vier provincies dezelfde te maken. Immers, anders loopt er een waterscheiding door Drenthe en gebeurt er in het noorden iets heel anders dan iets zuidelijker. Dat is ook de reden waarom de provincie ernaar streeft om voor de hele provincie Drenthe qua informatievoorziening op een aantal punten aan te haken aan wat er in het noorden gebeurt. De noordelijke waterschappen zijn heel actief en de provincie draagt de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alle provinciale organisaties, maar ook de burgers dezelfde informatie hebben. Dat gaat tot het uitnodigen voor een bestuurlijk symposium tot bijeenkomsten in gemeenten. Een ander voorbeeld is de televisieserie die op TV Drenthe is uitgezonden over de betekenis van de KRW. Het probleem is echter de afstemming van al die organisaties en verplichtingen die de provincie heeft in het kader van Natura 2000, VHR en gemeentelijke waterplannen, enzovoort. De provincie denkt die afstemming als volgt op te lossen. De regie van die gemeentelijke waterplannen loopt via de waterschappen in de richting van die regionale bestuurlijke overleggen (RBO's) en bovendien zijn de gemeenten daarin zelf vertegenwoordigd. Daarnaast heeft de VNG waterambassadeurs toegevoegd aan de gemeenten en die worden weer verdeeld via de provinciale afdelingen. Dat is een enorm gegoochel met fte's geweest, maar gelukkig is dat praktisch opgelost. Die waterambassadeurs zijn net aan de gang en dit fenomeen lijkt goed te gaan werken als een soort van verbindende schakel tussen de diverse overheden. Wat betreft de Natura 2000 en de VHR-gebieden heeft de commissie de heer Bleker, gedeputeerde uit Groningen, vorige week horen zeggen dat eigenlijk de instandhoudings- en ontwikkelingsdoelstelling van Natura 2000 pas moeten worden vastgesteld op het moment dat bekend is wat haalbaar, betaalbaar en reëel is vanuit de KRW, maar dan is te zien dat de verkokering in Den Haag absoluut nog niet verslagen is. De Ministeries van Verkeer en Waterstaat en LNV werken wel samen, maar zijn voor dit onderwerp nog niet heel erg gevoelig. Daar blijft deze provincie natuurlijk op hameren, maar dat geldt voor iedereen. Er wordt gezegd dat de KRW ook een aantal economische en innovatieve kansen biedt. Daar wordt absoluut naar gekeken, maar dat stadium bereikt de provincie pas op het moment dat de doelen en maatregelen en de financiële gevolgen daarvan boven water komen. Dat komt echter zeker en daar zal ook zeker naar worden gekeken. Mevrouw Kaal heeft het over intentieverklaringen met de waterschappen. De provincie heeft natuurlijk gewoon een reguliere toezichtfunctie voor wat betreft de waterbeheersplannen van de waterschappen. Er wordt heel intensief samengewerkt met de waterschappen binnen de RBO's, dus op dit moment is het voor spreker nog niet aan de orde om daar bovenop nog een convenant met de waterschappen af te sluiten. De samenwerking met de waterschappen is prima en de waterschappen hebben de provinciale besluitvorming nodig. Bovendien is dit zo'n buitengewoon ingewikkeld proces dat als het niet echt nodig is, zij huivert om daar nog weer een stuk papier tussen te schuiven. Op dit moment is het Rijk nog de verbindende schakel van de provincie met Europa, dus als de provincie het niet goed doet of het niet goed in de Decemhernota zet, dan wordt de staatssecretaris daarop door Brussel aangesproken. Naar het innovatieve aspect wordt natuurlijk gekeken. De heer Smit vraagt hoe preventieve maatregelen worden toegepast. Preventieve maatregelen zijn ook maatregelen en kunnen betekenen dat er iets moet worden teruggedraaid wat de afgelopen jaren is gedaan. De heer Kuiper had het over diffuse bronnen. Natuurlijk is het zo dat het Rijk ook generiek beleid moet ontwikkelen, waaronder de chemische normen die zijn vastgesteld. Zij zag toevallig vanmorgen dat de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) uitvoerig had gesproken met de Unie van Waterschappen. De LTO zegt dat het in de Decemhernota wel erg kort door de bocht staat en de sector beweert al 25 jaar bezig te zijn met minder meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, dus de LTO vraagt het waterschap om de LTO bij die ontwikkeling te betrekken. De LTO zit ook in die gebiedsgroepen en bovendien zijn er ook nog klankbordgroepen die onder de RBO's zijn geschoven. Iedereen praat dus met iedereen over de KRW. Verder is het ook nog zo dat Europa een differentiatie aanbrengt per stroomgebied, want een voorbeeld is bijvoorbeeld zink in de bouw. De Rijn heeft van oudsher op het traject van Zwitserland naar de Noordzee veel zink in het water zitten en daar wordt een differentiatie in aangebracht, want de overheid kan niet het onmogelijke. Indien met waterketenbeheer echter wordt bedoeld dat provincie, waterschappen en gemeenten veel meer moeten kijken om de zuivering, de riolering en het drinkwater op elkaar af te stemmen, dan is zij daar een heel groot voorstander van. Zij is er dan ook mee bezig hoe dat vorm kan krijgen. In september heeft zij daartoe een overleg met waterschappen en de drie directeurs van de waterleidingsmaatschappijen. In Groningen wordt geprobeerd om op dat gebied enorme stappen te zetten,

maar het zijn zulke zevenmijlslaarzen dat er ook partijen zijn die stevig de hakken in het zand zetten. Spreekster vindt het dus een meer dan nuttig traject maar doet het in Drenthe met iets kleinere stappen, omdat wordt verwacht dat aan het einde van de rit het effect groter zal zijn.

De heer KUIPER merkt op dat hierover in de onderliggende nota's met geen woord wordt gerept, terwijl het een van de zaken is die in de nabije toekomst van groot belang kan zijn. Hij hoopt dat in de loop van het traject de gemeenten ook bij de riolering worden betrokken.

Mevrouw KLIP antwoordt dat sommige gemeenten wat terughoudend zijn om mee te gaan in deze denktrant, maar net als bij energiebeleid gaat zij niet wachten tot alle twaalf gemeenten het ermee eens zijn, maar wordt ernaar gestreefd om te beginnen met voorlopende gemeenten. Een punt dat hierin ook speelt is het nieuwe plassen, maar inmiddels is daar in Delft iemand op gepromoveerd. Dat kan niet door heel Nederland in elke woonwijk worden gerealiseerd, maar wanneer een groot deel van de urine kan worden afgekoppeld en niet naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) hoeft te worden afgevoerd, dan betekent dat net als het waterketenbeheer een gigantische kostenbesparing voor de burgers. Die RWZI's hoeven dan namelijk niet allerlei nieuwe aaneengeschakelde technieken toe te passen. Het gebeurt dus op een aantal terreinen en zonder om bescheiden te willen zijn is deze provincie met innovatie aardig actief. Ten aanzien van de vraag van mevrouw Kaal over het niveau van het standstill-moment in Drenthe kan zij daar geen opmerking over maken die is gericht op een benchmark met andere provincies. Natuurlijk is het zo dat deze provincie al heel lang veel investeert in natuur en daar heeft het water ook zonder de KRW veel profijt van gehad. Het is daarnaast bovendien zo dat als naar het grondwater wordt gekeken, deze provincie grondwater heeft dat van zeer goede kwaliteit is. Daar moet deze provincie veel maar naar kijken vanuit het oogpunt van risico's, want daar moet heel zorgvuldig mee worden omgegaan. Dat betekent dat de provincie de kwaliteit van het grondwater zoveel mogelijk moet handhaven en of dat nu betekent dat er in Drenthe veel wateren zijn waar de kwaliteit nu al veel beter van is dan in 2000 kan zij niet beantwoorden.

De heer SMIT heeft aangegeven dat een bepaalde gewenste ecologische situatie moet worden vastgesteld. Daar horen bepaalde maatregelpakketten bij en de marge die daarbij bestaat wordt bepaald door de kosten van die maatregelen en de baten. Hoe gaat het college dit inzichtelijk maken en op welke wijze worden de staten daarbij betrokken?

Mevrouw KLIP antwoordt dat die vraag in de Zomernota's moet worden beantwoord. In de Zomernota 2006 krijgt de commissie de hele brede bandbreedte te zien en de wat smallere bandbreedte in de Zomernota 2007, alsmede het concept-conceptstroomgebiedsbeheersplan in 2008 als voorbereiding op de Decemhernota 2008. In 2009 wordt dan definitief besloten hoe het stroomgebiedsbeheersplan eruit gaat zien. Dat is dan geen apart plan, want er is geen nieuw planstelsel ontwikkeld, maar die inhoud moet dan zijn vertaling vinden in de plannen voor de gemeenten, de beheersplannen van de waterschappen, het POP en de Nota waterhuishouding van het rijk. Die kosten-batenanalyse met betrekking tot de te nemen maatregelen om een bepaald doel te bereiken krijgt de commissie zo inzichtelijk mogelijk te zien vanaf de Zomernota 2006. Dat is na de zomervakantie aan de orde.

De VOORZITTER stelt vast dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat de commissie twee maal per jaar bij de Zomernota en de Decemhernota bij deze problematiek wordt betrokken. De inhoudelijke punten kunnen dan twee keer per jaar worden behandeld. Hij stelt voor om de handouts van de powerpointpresentatie van de heer Schiltkamp naar de commissieleden toe te zenden. Bij de Zomernota kan deze commissie verder voldoende invloed op deze materie uitoefenen alvorens het besluit van het college naar buiten toe gaat.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de uitdaging van deze commissie bestaat uit de mate van gedetailleerdheid waarmee de commissie op de Zomernota wil reageren.

### 13. Sluiting

De VOORZITTER wijst erop dat de commissiegriffier, mevrouw Wiarda, haar werkzaamheden voor deze commissie zal beëindigen en commissiegriffier wordt bij de provincie Groningen. Uit onderzoek is gebleken dat de diensten van de griffie in toenemende mate worden gewaardeerd door de statenleden en daar heeft mevrouw Wiarda haar bijdrage aan geleverd. Hij overhandigt mevrouw Wiarda namens de commissie als dank een cadeautje en sluit vervolgens de vergadering om 13.20 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 20 september 2006.

, voorzitter

, commissiegriffier

## **TOEZEGGINGEN**

Gedaan in de vergadering van de statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 28 juni 2006 in het Provinciehuis te Assen.

Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe in september een projectvoorstel in te dienen met betrekking tot knelpunten in de recreatiesector.

## Lijst van toezeggingen Statencommissie Omgevingsbeleid (28 juni 2006)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	✓
1.	17-10-2005 SC OGB	Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe de commissie een stuk toe te sturen over de kosten van de nationale parken.		
2.	21-11-2005 SC OGB	Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat zij het gesprek met de landinrichtingscommissie wil aangaan om te kijken of het wellicht in tweede instantie mogelijk is om alsnog het gehele Rundeproject, zoals dat destijds door de heren Van Westen en Berg is ontworpen, te realiseren. Tevens zal zij met de DLG bespreken wat er in de communicatie over het plan met de bevolking van de Foxel-Scholtenkanaal verkeerd is gegaan.		
3.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe dat zij de commissie binnenkort een samenvatting nog zal geven van wat Drenthe te kort komt in het bod van het Rijk, m.b.t. het ILG zodat de staten dat mee kunnen nemen in hun contacten met de leden van de Tweede Kamer		
4.	15-03-2006 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de commissie de cultuurhistorische waardenkaart zal ontvangen en dat zal worden uitgezocht of de cultuurhistorische waardenkaart als uitwerkingsplan van het POP in de commissie dient te worden behandeld.		
5.	23-05-2005 SC MWG	Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten op niet al te lange termijn worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het parkmanagementbeleid.		
6.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij zal nagaan waar de informatie vandaan komt dat op het windmolenpark in Coevorden het gewenste vermogen van 15 megawatt niet zal worden gehaald.		
7.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zal onderzoeken wat nodig is en hoeveel tijd het kost om van Drenthe een energie-neutrale provincie te maken, afhankelijk van de hoeveelheid tijd die het ambtelijk apparaat in een dergelijke exercitie zal moeten steken.		
8.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de mogelijkheden voor een revolving fund voor particulieren die energiebesparende maatregelen willen nemen, zal onderzoeken.		
9.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt de commissie toe zo snel mogelijk het uitwerkingsplan of de uitwerkingsnota die naar aanleiding van de Nota Energiebeleid wordt opgesteld, toe te zullen zenden.		

		<b>Lange termijn</b>		
1.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat het college volgend jaar met een uitvoeringsprogramma zal komen dat aan de ene kant een terugblik op het afgelopen jaar en een vooruitblik op datgene waarmee wordt doorgedaan of wat de provincie nog gaat doen, gekoppeld aan de CO <sub>2</sub> -winsten en het multipliereffect van het provinciale geld.		
		<b>Moties</b>		
1.	15-06-2005 PS	PS verzoeken het college vóór 1 september 2005 aan provinciale staten van Drenthe een actieplan met betrekking tot de positie van Emmen in de Nota Ruimte als in de overwegingen bedoeld ter kennisneming voor te leggen.	<b>01-09-2005</b>	
2.	14-06-2006 PS	PS dragen het college op af te zien van het voornemen te bezuinigen op de Natuur- en Milieueducatie.		
3.	14-06-2006 PS	PS draagt het college op de mogelijkheden van een starterslening, of andere gelijksoortige instrumenten, te onderzoeken en daarbij als voorbeeld het plan van de provincie Limburg te betrekken.		

## WIJZIGINGSBLAD

**Verslag van de op 28 juni 2006 gehouden vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid.**

Pagina 28

Eerste blok: De heer WIERINGA .....

'*saprake*' wordt gewijzigd in '*sprake*'.

'*Steinkuln*' wordt gewijzigd in '*Stainkoeln*'.

11<sup>e</sup> zin van boven in dit blok:

In plaats van '*Eelderdiep*' wordt bedoeld het '*omgelegde Eelderdiep*'.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 1 november 2006.

, voorzitter

, griffier